Labirynt Swěta

a

Rág Srdce.

To gest,

Swětlé Wymalowánj, kterak w tom Swětě, a wěcech geho wssechněch, nic nenj než matenj a motánj, kolotánj a lopotowánj, mámenj a ssalba, bjda a tesknost, a naposledy omrzenj wsseho a zaufánj: ale kdož doma w srdcy swém sedě, s gediným Pánem Bohem se vzawjrá, ten sám k prawému a plnému mysli vpokogenj a radosti že přicházý.

Z knih [illegible] Klemensovsk

Po páté tisstěn.
S powolenjm cys. král. dwořské Censury.

W Praze, 1809,
v Frantisska Gežábka.

Eccleſ. 1. 14.

Widěl ſem wſſecky ſkutky kteréž ſe děgj pod ſluncem, a ay wſſecko geſt marnoſt a trápenj ducha.

I Liber in lucem rigidi ſecure Catonis.
I Labyrinthæis currere docte viis.
Cumqve ibis curreſqve viis, dic: Optime LECTOR
Ex me SUPREMUM non niſi diſce BONUM.

M. Georg. Coſmius.

Illustriss. ac verè generoso Domino,

DOMINO CAROLO BARONI A ŽEROTIN SENIORI, &c.

Pro-Marchioni Moraviæ, Domino suo gratiosissimo.

VErecundarer eqvidem hoc nimium turbulento inqvietudinúmqve pleno tempore, vel epistolio hoc, nedum scripti alicujus dedicatione, molestare Illustritatem Tuam Illustriss. Domine, nisi id de eorum esset genere, quæ ad recolligendos in Deóqve tranqvillandos destinantur animos. Dicam qvid rei sit. Cùm in hoc secessu & ingrato otio meo, semoto mihi à vocationis curis otioso tamen esse nec liceret nec liberet, cœpi superioribus mensibus inter alia de Vanitate Mundi (occasione undecunqve arreptâ) speculari, donec mihi hoc qvod Illustritati Tuæ offero drama sub manibus natum est. Cujus pars prima Mundi Ludicra & Inanitates typis depingit, qvàm is omni ex parte magno nisu *Res nihili* agat, qvàmqve miserè omnia tandem vel in risum abeant, vel in planctum. Posterior, partim sub velo, partim apertè, veram & solidam Filiorum Dei felicitatem describit: qvàm nimirum beati sint qvi Mundo & mundanis cunctis à tergo relictis soli Deo adhærent, imò inhærent. Qvidqvid hîc præstitum est, inchoatum esse, nondum absolutum, agnosco. Vi-

deo enim valdè fæcundam esse materiam, & ad acuendum ingenium poliendámqve lingvam perqvam accomodam, ut novis subinde inventionibus in infinitum isthæc augeri possint. At qvalecunqve tandem id nunc jam est, volui tamen è chartis rejectaneis collectum Illust. Tuæ offerre. Quô consilio, non satis nunc dicere audeo: sed id vel inter legendum pro sagacitate sua animadvertet Illust. Tua, vel aliâs explanari poterit. Hoc unum innuam, credidisse me non inconvenienter hæc tália offerri ei, qvi Mundani pelagi fluctus & luctus mille modis expertus, in tranqvilissimo conscientiæ portu qviescit tamen. Nunc Illust. Tuam, nihil aliud volo, nisi ut Mundi Satanæqve secura Christo suo jucundè vivat, vitàmqve qvæ hanc (ah miseram!) seqvetur, pleno jure possidendam exultanter expectet. Interim nos regat, erigat, soletur, roboret, benedictum Spiramen æterni Miseratoris Dei nostri. Amen. Dabam sub Klopot, Idibus Dec. 1623,

Illustritati Tuæ devotus cliens.

J. A. COMENIUS.

K čtenáři.

GEDEN každý twor y nerozumný, přirozeně k tomu se nese, aby libé a pohodlné wěcy sobě libowal, a gich žádostiw byl: owsſem tedy člowěk, w němž rozumná gemu přiſtwořená moc, takowau tu k dobrému pohodlnému chtiwost wzbuzuge; a negen wzbuzuge, ale y na to wede, aby což wjce dobré, libé, pohodlné geſt, to sobě wjce libowal, a srdnatěgi potom dychtil. Odkudž dáwno mezy maudrými otázka byla, kde a w čemby wrch dobrého (Summum bonum) bylo, na němžby se žádost lidská stawowala: to geſt, gehožby dosáhna člowěk myſlj swau tu odpočinauti mohl, a musel, čeho wjc žádati nemage.

2 Chtělilibychom pak na to dáti pozor, nagdeme že negen mezy filozoffy ta otázka, a pečliwé, gakby zprawena býti měla, wyhledáwánj, bylo, a geſt, ale že každého wůbec člowěka myſl tam gde, kde a gak co nejplněgſſjho potěſſenj dogjti: a shledáno, že wſſickni takměř lidé wen z sebe wybjhagjce, w swětě a wěcech geho čjmby myſl kogili, a pokogili, hledagj, tento w ſtatku a zbožj, onen w rozkoſſech a ljbostech, giný w sláwě a wzáctnoſti, tento opět w maudroſti a vměnj, giný w weselém towaryšſtwj ꝛc. a tak summau wſſickni po

po wěcech kteréž wně gsau, w nich dobrého swého hledagjce, zewlugj.

3 Ale že gno tam nalezeno nebýwá, neymaudřegssj z lidj Ssalomaun swědkem gest, kterýž také odpočinutj mysli swé hledage, a wssecken swět progda a prohlédna, naposledy powěděl: Mrzý mne ten žiwot. Nebo mi se žádná wěc nelibj pod sluncem, proto že gen wssecko marnost gest a bjda (Eccles. 2. 17.) Prawé pak mysli vpokogenj, doptaw se ho potom, wyhlásyl že w tom gest, aby člowěk swěta tjm čjmž gest býti nechage, samého sobě Pána Boha hleděl, geho se bál, a přikázanj geho ostřjhal. Nebo (prý) na tom gediném wssecko záležj. (Eccles. 12. 13.) dobně wyssetřil Dawid, že neyssťastněgssj gest člowěk, kterýž swět z očj a mysli pu Boha se gen držj, a geg za wěčný podjl ůg mage s nim w srdcy swém přebýwá alm 73.)

4 Milosrdenstwj Božj budiž pochwáleno, kterýž y mně mé oči otewřel, abych mnohotwárnau nádherného toho swěta marnost, a mizernau pod zewnitřnjm, bleskem wssudy se krygjcý ssalbu, znamenati, pokoge pak a bezpečnosti mysli ginde hledati se naučil. Což mjstněgi sobě sám před očj předestřjti, y giným vkázati chtěge, zamyslil gsem sobě tuto pauť, aneb wandr, do swěta: kdež gaké sem potworné wěcy buď spatřil, neb se s nimi potkal; a kde naposledy, a gak žádaného; a w swětě nadar-

mo

wo hledaného potěssenj se doptal, wsse w přjtomném traktátu gsem gako wyn lowal. Gak wtipně, nedbám: degž B gen aby prospěssně, mně y bližnjm mý

5 Nenj báseň, čtenáři, což čjsti bud ačkoli básně podobu má: než gsau w prawé, gimž wyrozuměge, sám pozn zwlásstě kdoby mého žiwota a přjběhů n powědom byl; proto že sem tu nawětsj djle swé wlastnj přjhody, s nimiž gsem w nemnohých těch letech žiwota swého potkal, některé pak při giných spatřil, a o nich sobě náwěsstj dané měl, wymalow Ač newssech gesstě swých přjhod sem do kal, na djle pro stud, na djle že sem, k g kémuby se to giným wzdělánj oznamo lo, newěděl.

6 Průwodčj mogi, a každého kdož swětě tápá, w prawdě gsau dwa: Drz mysli, wssehe ohledugjcý: a zastaralý wěcech Zwyk, prawdy barwu ssalbám sn ta dáwagjcý. Půgdessli za nimi s roz mem, kdokoli, bjdné motaniny pokol swého spolu semnau ohledáš; paklit se nák zdáti bude, wěz že obecného zmám brylle, skrze něž wsse naopak widjš, na n su twém skrmj.

7 Co se prohledánj radostného způso Bohu oddaných srdcý dotýče, tot w in Idea wypsáno gest, nežli aby se to t plně při wssechněch Wywolených nalézal Nenedostáwá se wssak Pánu Bohu y tak

 wi

twých wypulerowaných dussj, a každý vpřjmě pobožný to čta, téhož dokonalosti stupně sobě žádati bude powinen. Měgž se dobře, Křesťane milý, a wůdce swětla Duch Swatý vkažiž tobě lépe než gá mohu, y swěta marnost, y wywolených s Bohem spogených srdcý slávu, potěssenj, a radost. Amen.

Připomenutj

k pátému wydánj.

Pro wýbornost čeſſtiny a vtěſſenau rozmanitost obsahu dal gsem tento Labyrynt Swěta swým nákladem dle Amsterodámského wydánj slowo od slowa bezewſſj změny tisknauti.

W Praze, dne 27ho listopadu, 1808.

Jan Negedlý.

Kap. I.

O přjčinách w swět putowánj.

Když sem w tom wěku byl, w kterémž se lidskému rozumu rozdjl mezy dobrým a zlým vkazowati začjná, wida gá rozdjlné mezy lidmi stawy, řády, powolánj, práce a předsewzetj, gimiž se zanássegj, zdála mi se toho nemalá býti potřeba, abych se dobře, k kterémubych se hauffu lidj připogiti, a w gakých wěcech žiwot trawiti měl, rozmyslil.

2 Na kterauž wěc mnoho a často pomýssleje, a s rozumem swým pilně se radě, na tom mi se vstanowowala mysl, abych sobě takowý žiwota způsob, w kterémžby co neyméně starostj a kwaltowánj, co neywjc pak pohodlj, pokoge, a dobré mysli bylo, obljbil. Wrtkawost mysli.

3 Než tu mi se opět nesnadné zdálo, které a gakéby to takowé powolánj bylo, poznati: a s kým se o to dostatečně poraditi neweděl sem; aniž mi se hrubě chtělo s někým se raditi, mysle že mi každý swau wěc chwáliti bude. Sám také kwapně k něčemu sáhnauti, abych nepřebral boge se, nesměl sem.

4 Ač přiznám se, gednoho, druhého y třetjho, tagně chytati sem se počal, ale každý hned zase pustil; proto, že sem při každé wěcy y nesnadnosti, y marnosti, (gakž mi se zdálo) něco znamenal. Mezy tjm

bál sem se, aby mi má neostawičnost hanby nepřinesla: y newěděl sem co dělati.

5 Aż natrápě a nawrtě se dosti sám w sobě, na toto sem přissel, abych neydřjwe wssecky lidské wěcy, co gich pod slunce geſt, prohlédl, a teprw gedno s druhým rozumně srownáwage, gistý sobě staw wywolil, a swé sobě wěcy k užjwánj pokogného na swětě žiwota, pěkně něgak spořádal. Načež čjm sem myslil wjce, tjm mi se ta cesta ljbila lépe.

Kap. II.

Pautnjk dostal Wssudybuda za wůdce.

Wyssel sem od sebe sám, a ohlédati se počal, mysle odkud a gak začjti. Wtom y hned newjm kde se tu wezme člowěk gakýsy křepkého chodu, obratného wzhledu, a řeči hbité, tak že mi se nohy, oči, gazyk, wsse na obrtljku mjti zdál. Ten přiwina se ke mně, Odkud a kam bych měřil, dotazowal se. Gá, že sem z domu swého wyssel, a w swětě se prowandrowati a nětco zkusyti úmysl mám.

2 Chwáljw mi to, Kde pak wůdce gakého máš? řekl. Gá odpowěděl, žádného nemám, Bohu a swým očjm se důwěřugi, že mne nezawedau. Nezprawjš nic; řekl on: Slýchalli's kdy co o Kretenském Labiryntu? Slýchal cosy, djm. On

Swět Labirynstem.

zase: Zázrak swěta byl, stawenj z tak mnoha pokogů, přjhrad, průchodissť wzdělané, že kdo se bez průwodčjho do něho

pustil, wždycky sem a tam chodě a motage se, nikdy wen netreffil. Ale to žert byl proti tomu, gak sám swěta tohoto Labirynt, zwlásstě nyni, spořádán gest. Neradjmk, wěř mně zkussenému, samotně se tam pausstěti.

3 A kde pak takowého wůdce wzýti mám? řekl sem. Odpowěděl: Gá sem nato, abych takowé kterj něco shlédnauti a zkusyti žádagj, prowáděl, a gim kde co gest vkazowal: protož sem tobě také wstřjc wyssel. Gá podiwě se, Y kdo gsy ty, řekl sem, můg milý? Odpowěděl: Gméno mé gest Wssezwěd, přjgmjm Wssudybud, kterýž wsseckem swět procházým, do wssech kautů nahlédám, na každého člowěka řeči a činy se wyptáwám: co zgewného gest, wsse spatřugi, co tagného wsse slidjm a sljhám, summau bezemne nic se djti nemá, ke wssemu dohlédati má gest powinnost: a ty půgdessli zámnau, owedu tě do mnohých tagných mjst, kamžby ty syc nikdá netrefil. Wypsánj drzýho.

4 Gá slysse řeči takowé, počnu sám w sobě wesel býti, že sem takowého wůdce nassel: a prosým ho, aby tedy sobě práce neważil mne skrze swět prowésti. Odpowěděl: Gak ginym w tom rád slaužjm, tak y tobě: a vgaw mne za ruku, Podmež, řekl. Y ssli sme; a gá řekl: Nu rád se podjwám gaký gest toho swěta běh, a takéli w něm co gest, čehožby se člowěk bezpečně držeti mohl. To slysse towarys můg, zastawil se, a řekl: Přjteli, gdessli ty tjm vmyslem, ne aby wěcy násse spatře oblibowal, než aby o nich dle rozumu swého saud wynássel,

newjm gakby s tjm králowna náſſe, Gegj Miloſt ſpokogena byla.

Marnoſt králowna ſwěto. 5 Y kdo ge to králowna wáſſe? djm gá. Odpowěděl: Ta kteráž wſſecken ſwěta běh geho řjdj, od končin až do končin: ſlowe Maudroſt, ač někteřj mudrlanti Marnoſt gj řjkagj. Prawjmť tedy čaſně, když tam choditi a prohlédati budeme, nemudrug nic: ſycby ſobě tu y ginde ledcos vtržil, a gá třebas wedlé tebe.

Kap. III.

Mámenj ſe přitowaryſſilo.

Dlo když on ſemnau mluwj, hle ted po ſtraně gakýſy, newěděl ſem mužli či žena (nebo diwně gaks zakuklený byl, a okolo něho gako mhla ſe dělala) k nám ſe přilaudě, dj; Wſſudybude kam s tjmto poſpjcháš? Do ſwěta ho wedu (dj on) prohlédnauti geg žádoſtiw geſt.

2 A proč bezemne? (řekl onen zaſe:) wjš že twá prowáděti, má vkazowati co kde geſt, geſt powinnoſt. Nebo G. M. králowny wůle nenj, aby kdo do králowſtwj gegjho wegda ſám ſobě co widj a ſlyſſj, dle ljboſti wykládal, a něco tu mudrowal: než aby ſe gemu, co a k čemu která wěc geſt, powědělo, a on na tom přeſtal.

3 Odpowěděl Wſſudybud: Zdaž každý tak držým geſt, aby s ginými zarowěn

na

na řádech naſſich přeſtati neměl? Než tento tuſſjm wždy potřebowati bude: Dobře podiž. Takž ſe k nám připogil, a ſſli ſme.

3 Gá pak ſobě na myſli, Bodegž bych gá gen tuto zaweden nebyl: titoť ſe o gakaus na mne wždu ſmlauwagj. Y djm k nowému tomu towaryſſi: Přjteli neměg za zlé, rádbych také twé gméno wěděl? Kterýž řekl: Gá ſem tlumočnjk králowny ſwěta Maudroſti, kterýž ſobě to poručeno mám, abych gak ſe čemu w ſwětě rozuměti má, wyučowal. Protož gá wſſechněm co gich w ſwětě ohlédáš, ſtarým y mladým, urozeným y neurozeným, hlaupým y učeným, wſſecko co k prawé ſwětſké maudroſti přináležj, w myſl wkládám, a ge k weſeloſti a dobromyſlnoſti přiwodjm: geſſtoby bezemne y králowé, knjžata, páni, a wſſickni negſſtjwoſtněgſſj lidé w diwných teſknoſtech byli, a ſmutně na ſwětě čas trávili. Zwyk při wěcech Mámenj ſwěta.

4 Na to gá: Sſťaſtné by mi tě Bůh za průwodčjho dal milý přjteli, geſtliže to prawé geſt. Nebo gá ſe proto do ſwěta pauſſtjm, abych ſobě wyhljdl, coby w něm negbezpečněgſſjho a negpotěſſeněgſſjho bylo, toho abych ſe chytil: tebe tedy takowého rádce mage, ſnáze ſobě wybrati mocy budu. O tom nepochybug, řekl on. Neb ač w králowſtwj naſſem

wssecko znamenitě a vsslechtile spořádané a weselé vhledáš, a že se wssechněm králowny nassj posluſſnym dobře westi může, porozumjš: wssak wždy, prawdak gest, gedno powolánj a obchod nad druhý wjc pohodlj a zwůle má: budeš sobě zewssehd co budeš chtjt wybrati mocy. Gák wssecko, co gak gest, wyložjm. Y djm: Gak pak tobě řjkagj? Odpowěděl: Gméno mé gest Mámenj.

Kap. IV.

Pautnjk uzdy a brylly dostal.

To gá slysse, zhrozým se; a co sem to k hřjchu za towaryſſe dostal, sobě myslým. Prwnj onen (tak sobě to mysl má rozbjrala) o gakés uzdě mluwil, tento se Mámenjm gmenuge; králownu swau Marnostj mi (ač neopatrným tuſſjm wyblekmutjm) gmenowal: co pak to?

2 A když gá tak mlče a sklopě oči gdu, a nohami nechtiwě gakſy pokračugi: Wssewěd, Co wrtochu, dj, tuſſjmť se nazpět chut dělá? A než gá co odpowjm, anť mi na krk uzdu gakaus whodj, gegjž vdidla pogednau mi se do vst wklauzla: a on, Nu giž mi powolně půgdeš, dj, kams začal.

Uzda Wssetečnosti.

3 Y pohledjm sobě na tu uzdu, a ay ssitá byla z řemenj Wssetečnosti, a vdidla gegj byla z železa vrputnosti w předsewzetjch, a porozuměl sem že k prohlédánj swěta ne gako prwé dobrowolně půgdu, ale těkawostj a newkogitedlnostj mysli swé náplně tažen budu.

4 Wtom druhý wůdce z druhého boku; A gá tobě tyto okuláry, dj, daругi, skrze něž se na swět djwati budeš. Y wstrčil mi brylle na nos, skrze něž gá hledě, hned wssecko před sebau ginak widjm. Měly zagisté tu moc (gakž sem potom mnohokrát zprubowal) že skrze ně hledjcýmu wěc daleká bljzká, a bljzká daleká; malá weliká, a weliká malá; mrzutá krásná, a krásná mrzutá; černá bjlá, a bjlá černá zc. se zdála. Y porozuměl sem žek sobě nezle Mámenj řjkati dá, když takowé brylle dělati a lidem wstawowati vmj. Brylle Mámenj.

5 Byly pak brylle ty, gakž sem potom wyrozuměl, z skla Domněnj wybraužleny; a rámcowé, w nichž byly vsazowané, byli z rohu genž Zwyk slowe. Složené z Domněnj a Zwyku.

6 Wstrčil mi ge pak, na mé sstěstj, křiwě gaksy: tak že mi plně na oči nedoléhaly, a gá hlawy přizdwihna, a zraku podnesa, čistě přirozeně na wěc hleděti sem mohl. Čemuž sem rád byl, a sám w sobě mysslil: Ač ste mi vsta sewřeli a oči zastřeli, wěřjm wssak swému Bohu, že mi rozumu a mysli neswážete. Půgdu k a podjwám se, co pak ten swět gest, na něgž panj Marnost chce aby se hledělo, a wssak wlastnjma očima aby se nehledělo.

Kap. V.

Pautnjk se z wysoka na swět djwá.

TO když gá přemýssljm, ank my se (nic newjm gak) na gakés náramně nj. Wen z swěta nic nenj.

ně wysoké wěži octneme, tak že sem se sobě pod oblaky býti zdál, z njž gá do= lů pohlédna, widjm ná zemi město ga= késy, na pohleděnj pěkné a stkwělé, a ssi= roké welice, wssak gehož sem wždy ter= miny a meze zewssech stran znamenati mohl. A bylo okrauhle wystawené, zdmi a waly opatřené, a mjsto přjkopy hlubi= na gakásy tmawá, ani břehů, ani dna, gakž mi se zdálo, nemagjcy. Nebo gen nad městem swětlo bylo, za ohradau dá= le čirá tma.

Polože= nj swě= ta. 2 Město pak samo rozdělené sem wi= děl na nesčislné vlice, rynky, domy a stawenj, wětssj y menssj, a wssudy pl= no lidu gako hmyzu. K wýchodnj straně widěl sem stogjcý bránu gakaus, z njž vlička ssla do giné brány, wsse giž k zá= padu hledě: a z té druhé brány teprw se do rozličných vlic města wcházelo: kte= rýchž vlic neypředněgssjch sem ssest počj= tal, wsse od wýchodu k západu wedlé se= be běžjcých; a v prostřed nich byl plac a= neb rynk welmi weliký, okrauhlý; a neyzáze k západu stál na skalnatém přj= krém pahrbku wysoký gakýsy stkwělý zámek, na něgž se neywjc wssickni mě= sta obywatelé ohlédali.

Brána wý= 3 Y dj mi můg wůdce Wssudybud: Nu tu máš, pautnjče, milý ten na něgžs se podjwati žádostiw Proto sem tě neyprwé na tu= okost vwedl, aby sobě naň neyprw pohleděl, a geho spo= wyrozuměl. Tato wýchodnj gest brána žiwota, skrze

niž

njž wssickni, kdo se na swět dostáwagj k bydlenj, procházegj. Tato pak druhá bližssj brána gest brána rozchodu, z njž gedenkaždý, gak komu los padne, k tomu neb ginému powolánj se obracý.

4 Vlice zagisté kteréž widjš, gsau rozdjlnj stawowé, řádowé, a powolánj, w nichž se lidé vsazugj. Widjš hlawnjch vlic ssest: w oné ku polednj bydlj Domowni Staw, rodičowé, djtky, a čeládky: w wedlegssj Remeslnjcy, a wssickni s žiwnostmi se objragjcý: w třetj této nejbližssj rynku bydlj staw Včených, s pracemi mysli zacházegjcých. Z druhé pak ted strany, gest staw Duchownj, k nimž ginj nábozenstwj konati wybjhagj. Za tjm staw Wrchnostj a Zpráwců swěta: nejzáž pak k půlnocy staw Rytjřský, s wěcmi wálečnými zacházegjcých. Ay gak to vsslechtilé! Onino wssecky plodj; tito wssecky žiwj; tito wssecky včj; tito se za wssecky modlj; tito wssecky saudj, a před neřády zachowáwagj; tito za wssecky bogugj: a tak wssickni sobě slaužj, a wssecko w swém glejchu stogj.

Stawowé swěta, na ssest řádů rozděleni.

5 Hrad pak onen k západu gest Arx Fortunæ, Hrad Sstěstj, na němž zwlásstněgssj lidé bydlj, bohatstwj tam, rozkossj a slávy, vžjwagjce. Rynk prostřednj pro wssecky gest. Nebo se tu ze wssech stawů lidé scházegj, a co potřebi

Hrad Fortůny.

Rynk obecnj: a hrad swěta.

bj zprawugj; vprostřed něho gako w centrum wsseho gest resydency králowny swěta, Maudrosti.

Začátek matenj. 6 Ljbilo mi se to spořádánj pěkné, a počal sem Pána Boha chwáliti, že stawy swěta tak vsslechtile rozdělil. Než to mi se neljbilo, že sem ty vlice na mnoha mjstech gako protržené widěl, takže leckdes gedna do druhé wbjhala: což mi se snadného zmatenj a zblauzenj znamenjm zdálo. A k tomu když sem na tu okrauhlost swěta hleděl, patrně sem cýtil že se hýbal, a w kolo točil, až sem se záwratu bál. Nebo když sem po něm sem tam oči obnássel, widěl sem an se do těch neydrobněgssjch wěcý wsseckno hmýzylo: když sem vcha nastawowal, wsseckno tlučenjm, baucháňjm, ssaustánjm, sseptem a křikem, naplněno bylo.

a při tom mámenj. 7 Ydj mi tlumočnjk můg, Mámil: Widjš, můg milý člowěče, gak rozkossný gest ten swět, gak wssecko w něm vsslechtilé? a to zdaleka gen na něg hledě: co pak djš, potom geg po částkách s rozkossemi geho prohlédage? Y komužby na něm býti milo nebylo? Gá řekl: Zdalekať mi se ljbj, newjm gak potom bude. Wsseligak dobře, dj, gen wěř, a giž podme.

Způsob dětinského wěku. 8 Wssudybud dj: Počkey, gesstě mu odtud vkáži, kamž potom nepůgdem. Ohlédni se teď nazpět k wýchodu: widjssli gak se tu z té tmawé brány cosy čmýrá, a sem leze? Widjm, řekl sem. A on zase: To gsau lidé, w nowě se na swět (sami odkud ne-

wědauc) dostáwagjcý, aniž se gesstě znagj, a aby lidmi byli, wědj: protož gest okolo nich tma, a nic gen wřesku a pláče trochu. Ale když tau vlicý gdau, pomalu se gim sseřj a swjtá, až teď do této pod námi brány přigdau: tu co se děge, podme pohledjme.

Kap. VI.

Osud rozděluge powolánj.

Bránný swěta osud.

Wzegdeme po gakéms tmawém ssneku dolů, a ay w té bráně weliká sjň plná mladého lidu, a po prawé straně sedjcý zůřiwý stařec, a držjcý w ruce weliký měděnný hrnec. Y widěl sem an k němu wssickni od brány žiwota přicházegjcý přistupowali, a každý do toho hrnce sáhna, a cedulku s negakým pjsmem wytáhna, hned do některé vlice města, geden s radostj a wýskánjm běžel, giný s zármutkem a stýskánjm, kraute se a ohlédage, ssel.

Powolánj rozdělugjcý.

2 Y přistaupjm blíž, a nahlédnu některým do těch cedulek, a widjm že tento wytáhl, Panug, giný Služ: tento Rozkazug, giný Poslauchey: tento Piš, giný Oř: tento Uč se, giný Kopey: tento Suď, giný Bogug ꝛc. Y diwjm se, co to gest. Wssezwěd mi dj: Tu se powolánj a práce rozdělugj, k čemu se kdo w swětě potřebowati dáti má. Ten pak zpráwce nad losy slowe O-

Osud, od něhož každý do swěta wchá- zegjcý instrukcý tjm způsobem wzýti musý.

Pautnjk o prohlédnutj prwé wsseho prosý.

3 Wtom mne Mámil z druhé strany drbne, abych také sáhl, náwěsstj dáwage. Gá prosyl, abych nucen nebyl gednoho něčeho hned (bez prohlédnutj prwé) chytiti, owssem tak slepému sstěstj, sedni mi co sedni, se poručiti. Ale powědjno mi, že to bez wědomj a dowolenj pana regenta, Osuda, býti nemůže: takž gá k němu přistaupě, pokorně žádost swau přednássjm, gá že sem tjm aumyslem přissel, abych sám wsseckо prohlédl, a teprw co by mi se ljbilo, sobě wybral.

A powolenj dostáwá.

4 On odpowěděl: Synu widjš že toho ginj nečinj, ale co se gim podá neb naskytne, toho se držj. Wssak poněwadžs toho tak žádostiw, dobře: a napsaw cedulku, Speculare, (to gest Djwey se, neb Zpytug) dal mi, a pustil mne.

Kap. VII.

Pautnjk prohlédá rynk swěta.

1 Widj lidu rozličnost.

Ydj mi můg wůdce: Poněwadž wssecko prohlédati máš, neydřjw gděme na rynk: y wywede mne. A ay nesčislné zástupy widjm gako mhla. Nebo tu ze wsseho swěta gazykű a národů, wsseligakého wěku, zrostu, pohlawj, stawu, řádu, a powolánj lidé byli. Na něž neyprw hledě, widjm předіwné gich sem tam motánj, gako při rogenj wčel, a mnohem diwněgi.

2 Nebo gedni chodili, ginj běhali, ginj gezdili, ginj stáli, ginj seděli, ginj leželi, ginj wstáwali, ginj zas léhali, ginj se rozličně wrtěli; někteřj byli samotnj, ginj po haufjch wětssjch neb mensssjch. Krog a křtalt přerozličný byl na nich, někteřj čiře nazý, s diwnými wssickni posuňky. Potkalili se kteřj, rozličného tu bylo keyklowánj, rukama, vsty, koleny, a ginak, k sobě se taulenj a chaslenj, summau rozličné trety. Ydj mi můg tlumočnjk: Tu hle máš to vsslechtilé pokolenj lidské, ten rozkossný rozumem a nesmrtedlnostj obdařený twor, kterýž gak neskonalého Boha obraz a k němu podobnost w sobě nosý, z rozličnosti těchto gegich neskonalých činů poznati se může: tu gako w zrcadle spatřjš důstognost pokolenj swého.

2 S rozličnými pohyby a posuňky.

3 Hledjm tedy sobě na ně ostřegi, a spatřjm neyprw že každý w haufu mezy ginými chodě, larwu na twáři nosý, odegda pak kdeby sám neb mezy sobě rownými byl, gi smyká; a do haufu giti mage, zase připjná. Yzeptám se co to znamená? Odpowěděl mi: To gest synu milý lidská opatrnost, aby se ne wssechněm každý, co gest, zgewowal. Sám v sebe může člowěk býti gakýž gest, před lidmi pak lidsky se vkazowati, a wěcem swým twárnost dáwati, slussj. Takž mi se chut vdělá, abych pilněgi, gacý pak bez toho vljčeného přikrytj gsau, pohleděl.

3 Pokrytstwj při wssech.

4 Adiwná potworstwj. 4. A mage na to pozor, widjm že wssickni negen w obljčegi, ale y syc na těle, različně gsau zpotwořeni. Napořád byli trudowatj, prassiwj, či malomocnj: a mimo to, některý měl swinský pysk, giný psý zuby, giný wolawé rohy, giný oslicj vssi, giný bazyliſſkowé oči, giný lissčj ocas, giný wlčj pazaury: některé sem widěl s páwowým wysoko wytaženým krkem, giné s dedkowým nagezeným chocholem, některé s koňskými kopyty zč. neywjc pak bylo podobných opicým. Y zděsým se, a řeknu: Wssak pak gá toto potwory gaké y widjm. Co (prý) wssetyčko prawjš, potwory? dj tlumočnjk, a hrozý mi pěstj. Hleď gen skrze okuláry dobře, spatřjš že lidé gsau. Někteřj pak z mimogdaucých zaslechli, že sem ge potworami nazwal, a zastawjc se reptali, a na mne se také potrhowali. Takž gá srozuměw že tu mudrowati darmo, vmlkl sem, pomysle sobě: Když pak lidmi býti chtěgj, nechť gsau: gá wssak co widjm, widjm. Bál sem se pak, aby mi bryllj képe nepřitlačil, a mne nezmámil; protož sem vložil mlčeti, a tisse raděgi na ty tak bystré wěcy, gakýchž sem tu začátek spatřil, se djwati. Y hledjm znowu, a widjm gak někteřj vměle s těmi larwami zacházeli, hbitě ge zsmykagjce y wstawugjce, tak že w okamženj sobě, kde widěli potřebu, ginau twárnost dáti vměli. A tu sem giž začjnal běhu swěta toho wyrozumjwati; ale mlčel sem.

5

5 Pozorugi také a slyssjm ge k sobě rozličnými gazyky mluwiti, tak že nawětssjm djle nic sobě nerozuměli, ani neodpowjdali, aneb o giném než řeč byla odpowjdali, každý ginak. Někudy gich celá hromada stála, wssickni třebas mluwili, každý swé, a žádný žádného neposlauchal, ačkoli y trhali gedni druhými wyslechnutj chtjce, wssak ho nebylo, spjsse rwanice a pranice. Y řekl sem: Ale pro Bůh což pak toto w Babiloně gsme? tutok každý swau pjseň hude: můžliž wětssj směsyce býti?

Nedorozuměnj společná při wssech.

6 Málo pak tu byl kdo zaháliwý, wssickni se prací nėgakau zanássseli: ale kteréž práce (a tohokbych se byl nikdy nenadál) nic nebylo než aneb hřičky dětinské, aneb leda pachtowánj. Někteřj zagisté zbjrali smeti, a rozdělowali mezy sebe: někteřj se s kládjm a kamenjm sem a tam wáleli, aneb ge po sskřipcých zhůru leckams táhali, a zpaussteli zase: někteřj kopali zemi, a přewáželi neb přenássseli z mjsta na mjsto: ostatek lidu se zwoncy, zrcadly, měchýři, hrkawkami, a ginými titěrkami zacházeli: někteřj y s swým stjnem hráli, geg měřjce, honjce, lapagjce. A to wsse tak vsylně, až mnozý stonali, a potili se, někteřj se y přetrhowali. A byli wssudy téměř vředujcy gacýsy, kteřjž takowé wěcy poraučeli a rozměřowali s welikau srdnatostj, ginj gich zase s nemenssj srdnatostj poslauchali. Y řekl sem s podiwenjm: Ale ach k tomuliž gest člowěk, aby ostrost nebeského wtipu swého na tak

Newžitečnými wěcmi se zanássenj.

marné sspatné wěcy wynakládal? Co marné? řekl Tlumočnjk: Zdaž se tu gako w zrcadle nespatřuge, gak zde wssecko wtipem swým lidé přemáhagj? geden dělá to, giný giné. Ale wssickni, řku gá, wěcy neužitečné, a na tak slawnau wywýssenost swau nepřipadagjcý. Nemudrug přjliš, řekl zase: wždyť gesstě w nebi negsau; než na zemi, s zemskými wěcmi zacházeti musegj. Widjš mezy tjm gak pořádně wssecko gde.

Nepořádky hrozné. 7 Gá pak hledě opět, widjm že nic nespořádanegssjho wymyssleno býti nemohlo. Nebo když se někdo s něčjm motal, a namáhal, giný přigda pletl se mu w to: tožť swády, rwačky a pračky; pak se mjřili, a po chwjli opět táhali. Někdy se gich gedné wěcy chytilo několik, z toho nechali gi wssickni, a běžel každý w swau stranu. Kteřj sice pod mocý těch představených a dohledačů byli, ti gakž takž k tomu co se gim poraučelo stáli, proto že museli: wssak y tu spletků mnoho sem widěl. Někteřj se z řádu wyráželi, a prchali pryč: ginj ssafářům odbreptáwali, tak činiti gak oni poraučeli nechtjce: ginj se gim kygů chytali, a ge wydjrali: a tak wssecko hakmak bylo. Wssak sem giž, poněwadž to řádem slauti chtělo, nic řjkati nesměl.

Pohorssenj a zlých přjkladů plno. 8 Wzhlédal sem také giný neřád, slepotu a bláznowstwj. Celý ten rynk (gako potom y vlice) plný byl gam, dolů, a wýmolů gakýchsi

sy, též kamenj a kládj, přjčkem a na křjž lecgaks ležjcýho, a giných zawazadel: žádný wssak ničeho neodložil, nezaprawil, nespořádal, žádný také ničemu newyhýbal, a neobcházel; než tak mánj chodili, a gednák ten gednák onen vstrčil se, padl, neb se zabil, neb stlaukl, až mi srdce trnulo na to hledě. Z nich wssak žádný žádného nepamatowal, než když kdo padl, smáli se mu. Gá tedy wida stonek, neb kládu, neb gámu, na niž někdo slepě lezl, počal sem některých pamatowati: ale nedbal žádný, někteřj mi se smáli, ginj láli, ginj bjti chtěli. Některý padl až newstal, giný wstana ssel zase, a zase kotrlce metal, třebas gedno za druhým: mozolů a modřin každý měl dosti, a žádný nic nedbal: tak že sem se tuposti té wynadiwiti nemohl, že wlastnjch pádů a stlučenin tak málo wážili: gessto giný dotkli se ho (ginde sem to spatřil) hned zhůru, a do zbraně, a k bogi.

9 Spatřil sem také k nowinám a proměnám welikau při nich chut, w ssatstwu, stawenj, řeči, chodu a giných wěcech. Některé sem widěl že nic nedělali, než přewlékali se, giný a giný krog na sebe berauce: ginj wymýssleli nowý způsob stawenj, a po chwjli bořili to zase: w pracech toho y giného se chytali, a wsseho nechávali, wsse s gakausy nestalostj. Nebo gestliže kdo od swého břemene, s kterýmž se natáhal

Nestálost a wrtkawost lidskau při wssem.

vmřel, neb ge opustil, hned se giných několik nassto, kterjž se o ně táhali, wadili, rwali, až ku podiwu. Mezy tjm žádný ze wssech nebyl, kterýžby něco promluwil, včinil, postawil, aby mu toho ginj netwysmáli, nezopálali, nezbořili. Někdo něco s znamenitau pracý a nákladem wzdělal, znamenitě sobě se w tom zalibuge, ant mu to přigda giný skácel, zbořil, zkazyl: tak že sem newiděl, aby kde kdo co w tom swětě vdělal, čehožby zase někdo nezkazyl. Někteřj ani na giné nečekali, bořili hned po sobě sami: až sem se té bláznjwé wrtkawosti, a daremnjmu kwaltowánj, diwil.

Pýcha a zpjnánj se nad sebe wewolek. 10. Widěl jsem též, gak mnozý na wysokých trepkách chodili, někteřj sobě y chůdy, aneb sstencle (aby nadewsseckny wyzdwiženi gsauce, na wsseckny z wysoka hleděti mohli) zdělali, a tak se procházeli. Ale čjm kdo wyšssj měl, tjm snáze se zwrátil, aneb gemu od ginýc (z záwisti za to mám) noha podražena: s čjmž se negedni podkáwali, a z sebe obecný smjch vdělali: takowých přikladů mnoho sem widěl.

Nadýmánj a zalibowánj se sobě. 11. Item, vhlédal sem negedny ani se s zrcadly nosý, a w nich, y s giným mluwic, y wadjc se, y rwauc se, y kládj wálegjc, y na těch sstenclých chodjc, předce se wzhlédagj: a to po předu, po zadu, y po stranách, na se nahlédagjce, a nad swau krásau, zrostem, chodem, činy swými, ckagjce, y giným, aby se na ně podjwali, zrcadel swých podáwagjce.

12 Naposledy, spatřil sem Smrt mezy nimi wssudy se procházegjcý: ana kosau ostrau, lukem a střelami zaopatřena bywssi, wssechněch hlasem, aby se smrtedlnými býti pamatowali, napomjnala. Ale gegjho wolánj žádný neposlauchal, každý swého bláznowstwj a neřádu předce hleděl. Takž ona střely dobýwagjc, po nich na wssecky strany házela: kterýmiž gak koho w haufu, mladého, starého, chudého, bohatého, včeného, nevčeného, bez rozdjlu trefila, tak se káceli. Kdo trefen byl, křičel, řičel, řwal: ginj okolo chodjcý, když ránu vhlédali, prchali trochu, a hned zase nedbali nic. Někteřj přigdauc podjwali se na raněného chropticýho, a když nohy stáhna dychati přestal, swolagjc se, zpjwali sobě okolo něho, gedli, pili, wýskali: někteřj při tom trosskn se přisskleb ugjce. Potom se ho chytili, wlékli a wyhodili geg přes ohradu do tmawéte gámy kteráž okolo swěta gest. A wrátiwsse se odtud, hýřili opět, Smrti žádný newyhýbal, pilně toliko aby na nj nehleděl (ačkoli se o ně otjrala) ssetře.

Smrt wssecky bjdně hubjcý.

13 Widěl sem pak že ne wssickni které postřelila, hned se káceli, některé poranila toliko, pochromila, oslepila, ohlussila, neb vmráčila. Někteřj se po gegj ráně oduli gako puchýř, ginj vschli gako třjska, ginj se třásli gako osyka ꝛc. tak že wětssj djl lidj poraněných, s hnigjcými a kyssjcými audy, než zdrawých chodilo.

Nemocy rozličné.

Pomocý proti tomu daremné shledáwání.

14 A spatřil sem nemálo běhagjcých a prodáwagjcých na ty rány flastry, masti, tranky. Y kupowali to od nich wssickni, wýskagjce a Smrti trucugjce. Ale ona nedbala nic, házela a kácela předce, y samy ty prodawače. Což mně ljtostiwé bylo diwadlo, hleděti, gak k nesmrtedlnosti připrawený twor tak žalostně, tak nenadále, tak rozličnými smrtmi, hyne. Zwlásstě když sem wyssetřil, že téměř napořád když se kdo neywjc žiw býti strogj, přátely sobě shledáwá, žiwnost pořádá, domy stawj, penjze shánj, a ginak se sobj a tužj, w tom sssjp Smrti přiletě včinj wssemu konec, a kdo sobě na swětě byt stlal, wlečen býwá z něho, a stroge geho w nic: na něž když nastupuge giný, přihážý se mu totéž; třetjmu, desátému, stému, gednostegně. Wida pak gá tu že té negistoty žiwota žádný sauditi, a k srdcy připustiti nechce, než gakoby nesmrtedelnostj gisti byli, tak sobě wssickni, w hrdle smrti stogjce, počjnagj (nad čjmž diw ljtostj srdce we mně nepuklo) chtěl sem powýssiti hlasu, napomjnati a prosyti, oči aby otewřeli, na Smrt sssjpy nakládagjcý aby hleděli, a gim něgak wyhýbali: wssak rozuměl sem, poněwadž sama Smrt swým neustalým wolánjm, a swým vstawičným na oči gim w dosti hrozné postawě lezenjm, nic zprawiti nemůž, že owssem mé sspatné mluwenj daremnj bude. Řekl sem wssak tisse: Ach žel buď na wěky Bohu, že my bjdnj, smrtedlnj lidé, k nesstěstj swému

mu gak slepj gsme! Odpowěděl mi tlumočnjk: Můg milý, bylalizby to maudrost myssljenjm na smrt trápiti se? zwlássť poněwadž každý wj že gj neznikne, lépe gest nehleděti na nj: než hleděti swého, a dáwati sobě dobrau mysl; když přigde, přigde, w některé hodině odbude se toho, a někdy třeba w okamženj. Protolizby že někdo vmře, ginj weseli býti přestali? wssak se gich na mjsto gednoho, kolik zase narodj. Na to sem řekl: Záležjlit w tom maudrost, tedyt gá tomu zle rozumjm: a mlčel sem.

15 Nechk tohoto nezatagugi, že když sem tak nesčjslné létagjcých Smrti střel množstwj spatřil, na mysl mi přisslo: Kde pak ta smrt těch ssjpů tak mnoho béře, že se z nich nikdý newystřjlj? Y hledjm, a spatřjm čistě patrně, že ona žádných swých ssjpů neměla, než luk toliko: ssjpy pak od lidj brala, každý od toho kterého njm trefiti měla. A wjděl sem, že lidé ssjpy takowé sami strogili a připrawowali, někteřj ge wssetečně a aupowážliwě y sami gj wsskjc nosýce: tak že ona sotwa co gich zhotowených widěla, bráti, a do srdce gim wstřelowati postačowala. Y zkřikl sem: Giž widjm že prawé gest, Et mortis faber est qvilibet ipse suæ: widjm giž že žádný neumjrá, kdoby nestředmostj, nezdrželiwostj, wssetečnostj, aneb naposledy nessetrnostj, hliz, pryský-

Nemocý a smrti strůgcowé sami sobě lidé.

ſkýrů, ran, wnitřnjch y zewnitřnjch (nebo to gsau ſſjpawé Smrti) ſám na ſebe nepřipraiwowal. Když pak gá tak pilně na tu Smrt a gegj po lidech ſe ſháněnj hledjm, trhne mnau Mámil, a dj: Co pak nemaudrý mrtwých raděgi hledjš než žiwých? Kdo vmře ten tam: ty ſe žiw býti ſtrog.

Kap. VIII.

Pautnjk prohlédá ſtaw a řád manželů.

Pracné a teſkliwé do toho ſtawu ſe wprawowánj.

Uwedau mne a přiwedau k vlicy wnjž prawili, že manželé bydlj, a toho rozkoſſného žiwota způſob že mi pěkně vkáže. A ay tu ſtála brána, o njž mi řekl, že ſlowe Snaubenj: před njž byl ſſiroký plac, a na něm záſtupowé lidu obogjho pohlawj, kteřjž procházegjce ſe geden druhému w oči nahlédali: a negen to, ale ohledáwal geden druhému vſſi, noſu, zubů, krků, gazyků, rukau, noh, a giných audů: měřil takė geden druhého, gak dlauhý, ſſiroký, tluſtý neb tenký geſt. Tu geden k druhému gednák přiſtupowal, gednák odſtupowal, gednák po předu, gednák po zadu, gednák po prawém, gednák po lewém boku naň ſobě pohlédage, a wſſeho což při něm widěl ohleduge: zwláſſtě

sstě pak (toho sem neywjce widěl) měsstů, waččků, a tobol geden druhému ohledowal, gak dlauhý, gak ssiroký, gak odutý, gak tuhý neb slabý gest, měře a wáže. Někdy sobě gich několik na gednu vkazowalo, z toho zase žádný: pakli geden druhého odháněl, wadili se, tlaukli, rwali: y wraždy sem tu spatřil. Některý giného odstrče, hned zase od giného odstrčen byl: některý giné odežena, sám také prryč běžel. Někdo zase nic se s examinowánjm … pochytil co neyblijž mohl: … kams do té brány wedli. … tu tretů plno wida, ptal … lidé dělagj? Odpowěděl …: To gsau kteřjžby do w… é rádi: ale poněwadž ta… inu žádný samotně nebý… než po páru, musý sobě … arysse wybrati. Pak to … tu se děge, a každý coby … proň bylo, sobě hled… agde, gde gakž widjš … m swým k bráně. A což … něgak snáze nemůže býti? řekl sem: gakš to hrubě prazno. Odpowěděl: Ne prácet to, rozkoš. Či newidjš, gak sobě při tom … gj se, zpjwagj, … ota způsob ne… … ii, gako tento. … djm syc některé … widjm take giné … m choditi, wrtěti

 se,

se, sem y tam potrhowati, zase causati, trápiti se, nespati, negjsti, třesstiti se také. Y djm: Co pak tito? Odpowěděl: Y to gest rozkoš. Nechť gest tedy řekl sem: podme co se tamto dále dělá.

Welikau negistotu gak sedne.

2 Takž skrze ty haufy se protlačic, přigdeme k samé bráně, a ay než se do nj wesslo, widjm zawěssené wáhy gakésy ze dwau kossů udělané, a okolo nich lidi stogjcý. Y wsadili každý ten pár na wáhu na proti sobě do kossů, a djwali se rownáli wáha: kdež několikero bylo gich se ostupowánj a rozstupowánj, wáh potřásánj a ustanowowánj. Takž dlauho se s nimi nawážjc, teprw do brány dál paussteli. Ale nekaždému se gedno- [illegible] propadnaue a museli se [illegible] kliditi, gimž [illegible] či pytel, na [illegible] ch měli. Na [illegible] je, co se pak [illegible] zasnaubenj, [illegible] Ukáželi wá- [illegible] stálo, pauss- [illegible] widjs: pak- [illegible] se tu za rown- [illegible] k gá widjm, že některé wěkem, stawem, a ginak sobě wsseligak podobné wáhy ukazuge, a oni předce gednoho skrze koš paussťegj: giné zase přewelmi nerowné kmetě s mladicý, ginocha s babau, sážegj, geden stogj zhůru, druhý dolů, a předce prawj že můž býti: gak pak to? Odpowěděl: Ne wssecko ty widjš. Prawdať gest, některýby kmet neb babka za sunt

kaudele newwážil: ale když při ſo- bě bud maſtný pytljk má, neb klo- bauček, před kterýmž ſe ginj klo- baučkowé ſmykagj, aneb podobné- ho něco (nebo takowé wěcy wſſecky ta- ké na wáhu gdau) tjm geſt, že ſe to ne podlé twého ſaudu wyrážj.

3 Wegdauce my za těmi kteréž do brá- ny pauſſtěli, wzřjm mezy branami ko- wáře gakéſy, ani každý ten pár li- dj do hrozných paut ſpjnagj, a ſpia- té teprw dál pauſſtěgj. Při kterémž gich zakowáwánj mnoho lidu bylo, na- ſchwál (gakž prawili) k tomu ſezwaných, aby ſwědkowé byli: kteřjž gim hráli, zpjwali, a dobré myſli býti weleli. Gá pak hledě pilně ſpatřil ſem, že ta pauta ne gako na giných wězněch zámkem za- mykali, ale hned ge ſkowali, ſwařili, zaletowali: tak aby dokud gegich na ſwě- tě žiwota ani ſe rozpiti, ani roztrhnauti nemohli. Čehož ſem ſe wlekl a, O vkruk- něgſſjhož wězenj! řekl, do něhož kdo ſe gednau doſtane, na wěky k wy- ſwobozenj nadége nemá. Odpowěděl tlumočnjk: Owſſem žeť geſt toto ſwázek ze wſſech lidſkých ſwazků neytužſſj: ale nenj ſe ho proč báti. Nebo ſladkoſt to- ho ſtawu ráda to gho podniká: ſpatřjš to ſám, gak to milý žiwot geſt. Pod- mež tedy mezy ně, ať ſpatřjm, řekl ſem.

Nepro- měnite- dlnoſt mezy tjm, gakkoli ſedne.

4 Wegdeme tedy do vlice: ay množſtwj ſpatřených lidj, wſſe po páru, než mnoho gakž mi ſe zdálo, welmi nerowné ſpřeže, hru- bých s malými, pěkných s mrzkými, mla- dých

Sſpat- nau rozkoš, y když

dých s starými, &c. A hledě gá pilně, co pak dělagj, a w čemby takowá ta toho stawu sladkost záležela, widjm ani na sebe hledj, s sebau mluwj, někdy geden druhého pohladj, někdy y poljbj. To hle widjš, dj mi tlumočnjk: když se zdařj manželstwj, gak čistá wěc gest! Tedy když se neylép zdařj, djm gá, to summa wsseho? Owssem, řekl on. A gá zase: dosti to málo rozkosse, kteráž stogjli za ta pauta, gá newjm.

se ney-lépe zdařj.

Bjda a lopotowánj wssech-něch wesměs manželů.

5 Hledjm sobě mezy tjm na ně dále, a widjm gak mnoho vbozý práce a kwaltowánj měli. Měli zagisté na wětssjm djle pátéře plodu okolo sebe, vzdami k sobě zpřipjnaných, kteřjž gim křičeli, wřessťěli, smradili, nesswařili, stonali a mřeli: ač mlčjm s gakými bolestmi, pláčem a nebezpečenstwjm wlastnjho žiwota, na swět gich dostáwali. Odrostloli které, byla s nim dwoge práce: gedna, vzdau ge při sobě zdrżowati; druhá, ostrohau po sobě hnáti; an často ani vzdy ani ostrohy netrpjc, diwného pachtowánj natropili, až do vnawenj a do pláče rodičům. Pakli ge po wůli paussťěli, aneb se gim zodtrhowali, y hanba y smrt rodičům odtud pocházela. Což gá tu y tam znamenage napomjnati sem některých počal, gak rodičů tak djtek, onyno od oslowského djtek milowánj a gim folkowánj wystřjhage; těchto k ctnostem njgakým napomjnage. Ale sem málo prospěl, kromě že na mne sskaredě

wzhlé-

wzhlédáno, wſſtjpkami házyno, a někteřj y zabiti mne hrozyli. Y blažil ſem neplodné, některé tu wida: ale oni teſknili; a že bez potěſſenj gſau, ſobě ſteyſkali: takž ſem wyrozuměl, že y mjti y nemjti plodu w manželſtwj, bjda geſt. K tomu, každý ten pár lidj téměř, pro poſlauženj ſobě a ſwým cyzý při ſobě a okolo ſebe měl, gichž čaſto wjc než ſebe a ſwých ſſetřiti, a mezy tjm doſti s nimi nepohodlj pocýtiti muſel. Nadto, bylo tu gako y w onom rynku mnoho zawazadel a vſtrkadel, držiwj, kamenj, gam: zawadilli geden, potkl ſe, padl, ranil, druhý od něho nemoha, s nim rowně oſrkowati, plakati, a boleſti néſti pomáhati, muſel: tak že ſem to poznal, že každý w ſtawu tomto mjſto gedné péče, ſtaroſti, nebezpečenſtwj tolikernáſobnj péči, ſtaroſt, nebezpečenſtwj má, o kolika ſpiatý chodj. Y zneljbil mi ſe ſtaw ten.

Hrozná tragedye w nepodařilém manželſtwj.

6 Owſſem pak když ſem na některé w tom hauſu pohleděl, tragedyi ſem ſpatřil: Byli zagiſté negedni ſpiatj negednoſtegné wůle, geden chtěl tak, a druhý onak: geden ſem, druhý tam: pak ſe neſnadnili, wadili, hryzli. Tento žalowal mimo gdaucým to, onen ono; též když nebyl kdoby rozhodl, wpětili ſe do ſebe ſami, pěſtowali ſe a knytlowali ſſkaredě: ſmjřilli ge kdo, po chwjli byli w ſobě zas. Některj ſe doſti dlauho ſlowy táhali, halli či tihe: a když ſe každému kam ẏpřel chtělo, tožt ſe geden mocý na ſwau ſtranu wrhl, druhý také na

B vj ſwau:

swau: pak byla táhanice a dimadlo, kdo koho přetáhne. Někudy wjtězyl muž; a žena ač se země, trávy, a čeho mohla chytala, wssak za nim tažena byla předce: někudy pak muž za ženau, čemuž se gini smáli: ale mně se to politowánj wěc hodněgssj; nežli smjchu, zdála. Zwlássť když sem widěl, gak někteřj w tom trápenj slzeli, wzdychali, k nebi ruce zpjnali, žeby se zlatem a střjbrem z té wazby wykaupili, se ohlassugjce. Y řekl sem k tlumočnjku swému: A což pak gim pomoženo býti nemůže? Nemohau liž rozwázáni a od sebe propusstěni býti, kteřjž tak srownáwati se nemohau? Nemůž to býti, řekl on: dokud žiwi tak býti musegj. Ach vkrutněgssjž této wazby a poroby, řekl sem, wssak to nad smrt horssj. A on zase: A proč se takowj lépe nerozmyslili prwé? nežhod na ně.

Dobrowolně otroctwj.

7 Wtom pohledjm, a ay smrt ssjpy swými některé zprorázj a zporážj, a pauta hned se každému rozsmekla. Y přál sem gim toho: mysle že sobě toho y oni přegj, a z toho wyswobozenj srdečně se radowati budau. Ale on, an každé téměř

tak se to oni pro lidi stawěgj: než budauc se uměti káti, slibilbych, a ginym gak se paut wystřjhati raditi. A oni pak než gá zwjm, protrauc sobě oči, před bránu zas běželi, a w pautech znowu se wraceli. Y řekl sem s hněwem: ó potwornjcy, negste politowánj hodnj! a k swému wůdcy, podme odsud: gá w tomto stawu wjce marnosti než čeho widjm.

8 Mezy tjm (ak přjhod swých nezatagugi) když se k bráně rozchodu wracýme, a gá předce po swětě spekulowati umysl mám, tožt wůdcowé mogi, gak Wssudybud tak Mámil, tuze mne namlauwati začnau, abych toho stawu sám také zkusyl; že lépe co gest porozumjm: gá že sem mladý, že mne přjkladowé strassj, že sem wsseho gesstě neprohlédl, ꝛc. Ale nic: přelaudili oni mne, že sem se gako z žertu na wáhu, a odtud do paut dostal, a tudjž sám čtwrtý spiatý chodil: giných pak (prawilt že k službě, a pro počestnost) páteř mi přidali, že sem ge sotwa za sebau wláčeti mohl, dychtě a chroptě. Wtom nenadále gakýs wděřj wicher s blýskánjm, hřjmánjm, a krupobitjm strasslíwým: y rozprchá mi se wssecko to prýč, kromě s připjnaných mých, s nimiž gá také w kauz běže, tok ssjpowé smrti zporážegj mi wssech mých tré: že sem žalostně osamége, a hrůzau zmámený gsa, co dělati neweděl. Wůdcowé mogi, abych sobě toho na ten čas wážil, že mi snáze utjkati

Pautnjk se také do paut dostal.

bude. Agá: Proč ste mi pak prwé radili? Oni, že času k wadění se nenj, abych whýbal. Takž sem pospjssil.

Saud geho o tom stawu.

9 Ale znikna toho, nic předce newjm co wlastně o tom stawu powěditi: wjceli potěssenj w něm když se zdařj (gakož se domnjwám že mně tak bylo sedlo) čili žalosti wjce, z přerozličných přjčin. To pamatugi toliko, že y bez něho y w něm teskno býwá: a y když se neylép zdařj, sladké s hořkým se misý.

Kap. IX.

Pautnjk prohlédá staw řemeslnjků.

Co tu widěl wěřegně.

Takž gdauce, dostaneme se do vlice kde se žiwnosti prowodj, kteráž zase na mnoho menssjch vliček a pláckû rozdělená byla, a wssudy rozličných sjnj, djlnj, wýhnj, werssjtatû, krámû, baud, s přerozličným potwornym nádobjm plno: okolo nichž se diwně lidé zatáčeli, wsse s třjskánjm, baucháním, wrzánjm, sstřjpánjm, hwjzdánjm, pjskánjm, saukánjm, haukánjm, chřestánjm, a ssaustánjm rozmanitým. Widěl sem tu gak se někteřj w zemi hrabali a kutali: buď po wrchu gi pácagjce, aneb se skrze wnitřnosti gegj gako krtice pro-

rý.

rýwagjce. Ginj ſe máchali w wodě, na řekách y na moři: ginj párali w ohni; ginj zewlowali do powětřj; ginj zápaſyli s zwěřj; ginj s dřjwjm a kamenjm; ginj ledcos ſem a tam přenáſſeli a přewázeli. J dj mi tlumočnjk: Hle gak to bystré a weſelé práce! medle coť ſe tu neylép ljbj! Gá řekl: Můž býti že tu weſeloſti geſt něco: gá wſſak mnoho při tom natáhánj widjm, mnoho ſtonánj ſlyſſjm. Ne wſſeckoť geſt těžké, řekl: nahlédněme bljž do těch některých wěcý. J wodili mne ſkrze nž pořád, a prohlédal ſem wſſecko: a chytal ſe také po mjſtech trho y giného, pro zkuſſenau: ale wſſeho wypiſowati na tomto mjſtě ani nemohu, ani nechcy. Než co ſem tu weřegně wyſſetřil, toho nezatagjm:

Předně, ſpatřil ſem že wſſickni ti lidſſtj obchodowé gen práce gſau a kwaltowánj, a každý něgaké ſwé nepohodlj a nebezpečenſtwj má. Widěl ſem tu zagiſté, že kteřj zacházeli s ohněm, byli gako maurenjnowé oſmahlj a očadlj, gimž břinkot kladiw wždycky w vſſjch wzněl, a půl ſluchu zaměſtknáwal, záře ohně wždycky ſe gim w očjch blyſſtěla, a kůže s připálenjm tytýmž ſe pokládwala. Kteřj obchod wedli w zemi s temnoſtmi a hrůzami bylo towaryſſtwj gegich: a ne gednau ſe přihodilo že ſe zaſuli. Kteřj o wodách pracowali, mokli co doch, drkotali zymau co oſyka, wnitřnoſti gim ſyrowěly, a nemalý gich djl hlubinám za podjl ſe doſtáwal. Kteřj ſe s dřjwjm, kamenjm, a ginými hmotnoſt-

Wſſickni obchodowé gſau kwaltowánj nebezpečná.

mi zaneprazdňowali, plnj byli mozolů, stonánj a vstánj. Widěl gsem zagisté gak některj oslowské práce měli, s nimiž se až do potu, a do vstánj, a do vpadu, a do vrazu, a do přetrženj, natáhali a namáhali: gesſto tjm swým bjdným pachtowánjm chleba sotwa obhágiti mohli. Widělt sem giné, takt gest, že se lehčegi, a zpsſtněgi žiwili: ale zase, čjm méně kwaltowánj, tjm wjc neprawosti a fortelů tu bylo.

Kwaltowánj vstawičná. Druhé, widěl sem, že wſſecka práce člowěka gest pro vsta geho. Nebo co kdo vhnal, wſſe to sobě a swým do vst wecpal: řjdké wymjnjc, kteřjž vstům vtrhagjce, do pytljků kladli. Ale ti widěl sem opět, že aneb děrawj byli, co se nasypalo prsſelo zas, a ginj zbjrali; aneb někdo přigda vtrhl mu geg; aneb sám někde zawadě geg sobě odčesſl, neb protrhl; neb wždy ginau něgakau přjhodau zmrhal. Tak že sem to patrně widěl, že se těmi lidskými zaměstknánjmi gen woda přeljwá: dobýwagj se penjze, a odbýwagj zas: s tjm toliko rozdjlem, že snáze odcházegj než přicházegj, buď že se skrz vsta aneb skrz truhly přeháněgj. Protož sem také wjce wſſudy nuzných než možných spatřil.

Kwaltowánj těžká. Třetj, spatřil sem, že každá ta práce celého člowěka wyhledáwá. Ohlédalli se kdo, a drobet wáhawě sobě počjnal, hned zůstáwal w zadu, hned mu wſſecko z rukau lezlo, a než zwěděl, na korábu se octl.

Čtwrté, wssudy sem mnoho nesnad: nosti znamenal. Než se kdo do obchodu wprawil, dobrý djl žiwota mu minul: a wprawě se, nedallili welmi bedliwého na sebe pozoru, hned mu zase wssecko zpět sslo: nýbrž y při neybedliwěgssjch sem shlidl, že se tak často se sskodau, gako s zyskem, potkáwali. Kwaltowánj nesnadná.

Páté, widěl sem wssudy (zwlássť mezy obchodem podobným) plno záwisti a nepřjzně. Nawalowaluli se komu wjc práce, aneb že se od něho wjc nosylo, sausedé hned sskaredě hleděli, zuby sskřipěli, a mohlili gák, gemu to zkazyli: odkudž různice, ne wole, hřessenj pocházelo: a někteřj z netrpělivosti nádobj od sebe házegjc, w zahálku a dobrowolné korábnictwj, ginýmu nawzdoru, se dáwali. Kwaltowánj záwistné, rozněcugjcý.

Sesté, shlédl sem mnoho wssudy falsse a ssalby. Co kdo dělal, zwlássť ginému, wsse na odbyt, ledabylo, dělal: prácy swau mezy tjm, gak neywýš mohl, welebě a nádsazuge. Kwaltowánj hřjssná.

Sedmé, nalezl sem tu mnoho zbytečných marnostj; nýbrž wětssj djl Kwaltowánj marná y zbytečná.

tře=

třebj, tak gakž za starodáwna býwalo. Toho pak tuto shledal sem že swět saudití neb neumj, neb nechce; poněwadž k wycpáwánj a naljwánj břicha tak mnoho a tak neobyčegných wěcý vžjwati zwykli, že k shledáwánj gich weliký lidu djl po zemi y po moři kwaltowati se, a sýlu y žiwot w ssanc sázeti musý: na kterýchž přestrogowánj opět obzwlásstnj mistři býti musegj. Podobně se o shledáwánjm k ssatstwu a stawenj rozličných materyj, a s dáwánjm gim rozmanitých potworných kstaltů, nemalý lidu djl zaneprazdňuge: což wsse zbytečné a marné, často y hřjssné gest. Ták podobně řemeslnjky sem spatřil, gegichž wssecko vměnj a práce gest, dětinské titěrky, aneb také giné hřičky k strogenj kratochwilj a mařenj času, dělati. Giné nadto, gegichž práce byla, nástroge vkrutnosti, meče, tulichy, čekany, rucnice rc. wsse na lidi, strogiti a množiti. Gakýchž wssech žiwnostj s gakým lidé swědomjm, a s gak potěssenau myslj hleděti mohau, gá newjm. Nežto wjm, kdyby se z těch gegich pracý co nepotřebného, zbytečného, a hřjssného w nich gest, wynjti a odmjsyti mělo, žeby wětssj djl lidských obchodů klesnauti musel. Protož, pro tuto, y wýs připomenuté přjčiny, nic sobě tu oblibiti nechtěla mysl má.

Kwaltowánj howadům wjce než lidem

8 Zwlásstě pak, naposledy když sem widěl, že se tu gen tělem a tělu pracuge: gessto by člowěk předněgssj wěc w sobě mage, dussi, tu ney-

negpředněgi w práce zawoditi, ale zyſků negpředněgi hledati měl. připadagjcý.

9 Gednu wěc ze gména připomenauti ſe widj, gak mi ſe mezy formany po zemi, a mezy plawcy na moři wedlo. Když ſem tak, djlny řemeſlnjků přehlédage, ſeſkončil, řekl Mámilowi Wſſudybud: Widjm gá že' ge toto coſy neposedawého, rtuť wždycky ſe mektati chtjcý: protož mu žádné gedno mjſto newonj, k němužby ſe přiwázati dáti chtěl. Ukažme mu proſtranněgſſj, kupecký, kdež wždycky ſem tam přes ſwět ſe přenáſſeti a gako ptáku létati, wolno. Negſem proti tomu, řekl ſem, y toho zkuſyti. Gſſli ſme tedy.

10 A hned vzřjm hauf lidj ſem tam ſe kwaltwitjcých, a wſſeligaké wěcy, až y třjſky, prſt, hnůg, ſhledáwagjcých, zbjragjcých, zdwjhagjcých, a do břemen ſaſugjcých. Ptám ſe co to? Oni, že přes ſwět ho giſt ogj. Gá: a proč ne bez těch tjhot? lehčegiby geli. Oni: blaud gſy ty. Gakžby geli? to gegich křjdla. Křjdla? řka gá. Křjdla arcy. Nebo to gim dáwá y vmyſl, y dobrau při tom myſl, y pas, a glegt, wſſudy. Či mnjš že ſe darmo po ſwětě taulati wolno? z toho oni muſegj wyžiwenj, přjzeň, y wſſecko bráti. Hledjm tedy: a ay oni, co kdo negwjc břemen těch ſhledati mohl nawážjc na ſſráky gakés s poddělanými koly wáleli, a ſſraubowali: pak ſpřipjnagjc k nim howada, tak ſe ſe wſſjm

Kwaltowánj formanſkého žiwota.

wssjm tjm přes wrchy, hory, doly, zmoly ssta=towali a pachtowali, že to znamenitě we=selý žiwot, sobě libugjce. Gakož se y mně z prwopočátku zdálo. Ale gakž sem ge tu y tam w blátě wáznauti, káleti se a máchati, natáhati a namáhati, též od dessťů, snjhů, slot, metelic, zym, hork, rozličná nepohodlj snássetí, widěl: gako y na pasých wssudy na ně čjhati, wssecko gim přetřásati, wačky wyprazdňowati (an nic k zniknutj toho hněw, trhánj a sapánj, nepomáhal): tolikéž laupežnau po sylnicých zběř autoky na ně činiti, a dussi gegich wždycky na ssancých státi, sem spatřil, zodnechtělo mi se toho.

Plawec=kého ži=wota nepo=hodlj.

11 Prawili tedy, že giný gest po=hodlněgssj po swětě létánj způsob, plawbami: tu že se člowěk neztřase, nezkálj, neuwázne, ale od gednoho krage swěta k druhému sebau střjle=ti můž, wssudy nowého, newjdaného a neslýchaného něco, nalézage. Y wedli mne k kragům země, kdež sme před sebau nic newiděli, než nebe a wodu.

Wy=psánj lodj.

12 Tu mi do gakés chalaupky wstaupiti kázali, z prken zhlobené. A ta nestála na zemi, aniž byla po=dezděná, neb podwalami gakými, slaupy a podporami, utwrzená: ale stála na wodě, a wiklala se sem tam, takže y wstaupiti do nj s rozmyslem bylo. Wssak když giní tam ssli, ssel sem, abych se nesmělým nezdál, y gá: neho prawili, že to náš wůz.

Wy=

Myſle pak gá, že giž pogedem, aneb, gakž prawili, poletjme: ant my tu den, druhý, třetj, deſátý, ſtogjme. A co pak to, djm gá? wſſak ſte prawili že ſebau střjleti budeme od gednoho krage ſwěta k druhému, a my nemůžeme z mjſta nikam. Oni, že až nám tahauni přigdau: a wyprawugj mi, že oni tahauny magj, kterýmž ani hoſpody, ani maſſtale, ani obroku, ani oſtruhy a biče, netřeba, než gen zapřáhnauti a geti: gen abych počkal, že vhlédám. A vkazugj mi mezy tjm, opratě, prowazy, ſſle, wáhy, brdce, oge, náprawy, rozwory, klanice a ſochory rozličné; wſſe ginak než při forманſkém faſuňku. Byl zagiſté toto wůz ležatý, hřbetem znak, ogem (ze dwau neydelſſjch gedlj vdělaným) zhůru do powětřj ſtrmjcý: od gehož ſſpice prowazowé ſe rozbjhali k bikům wůkol s mřežowánjm a žebřowánjm rozličným. Náprawa toho wozu byla w zadu, v njž ſedě gediný člowěk chlubil ſe že wſſecku tu bohopuſtu obrátj kam chce.

13 Wtom zawane wjtr. Nuž chaſa wýſſe zhůru, běhati, ſkákati, křičeti, wýſkati, začnau: geden ſe chytá toho, giný giného: někteřj po těch prowazých zhůru a dolů, co wewerky, ſebau házegj, bidla ſpauſſtěgj, rohože gakéſy ſwinuté rozpauſſtěgj, a co wjc toho. Gá, co pak to? oni, že zapřáhagj. Y hledjm, a ay ty rohože ſe nám wýdmau, gako ſtodoly (oni prawili že to náſſe křjdla) a wſſecko

Wýpáſkj plawby.

to

to počne nad námi fičeti, a pod námi se woda střihati a střjkati: a než gá zwim, ant se nám břeh, y země, y wssecko, z očj stratj. Gá, kam sme se pak děli? Co to bude? Oni, že letjme. Y nu tedy, letmež we gméno Božj, řekl sem: djwám se, gak to s námi prudce gde, ne bez ljbosti syc, wssak také ne bez strachu. Nebo wyssedli sem wen, djwati se, záwrat mne podgjmal: wlezlli sem na dno, strach od ssustjcý nášplně okolo stěn wody, obstupowal mne. A tu mi na mysl gjti počalo, nenjli to předce těžká opowážliwost, tak wzteklým žiwlům, wodě a wětru, žiwot swůg swěřiti? a tak zwmyslně smrti w hrdlo lézti, od njž tu nic dále negsme, než na dwa prsty; gak totiž tlusté gest prkno to, mezy mnau a strassliwau propastj. Wssak vmjniw strachu na sobě nedati znáti, mlčel sem.

Nechutenstwj na moři. 14 Wtom mne puch gakýsy sprowý zarážeti počne, a mozk y wssecky wnitřnosti mi progma powalj mne. Tu gá se (gako y ginj způsobu tomu nepřiwyklj) wáljm, řičjm, rady sobě newjm, wssecko se we mně rozplýwá, a ze mne řegé: že se neginak zdálo, než že gak hlemeyžď na slunci, tak my tu na té wodě, se rozplyneme. Tu načjkati na sebe y wůdce swé počnu, neswěře, aby žiwu zůstati možné bylo: ale od nich wssech mjsto politowánj smjch sem měl. Wěděli zagisté zkussenjm (čehož sem gá newěděl) že ten způsob nebu-

de leč některý den trwati: gakož tak by- lo, a sýla má pomalu se wracela zase, a poznal sem, že wzteklé to moře toliko mne tak přiwjtalo.

15 Ale což? těžšj oněch wěcy hned přissly. Opustil nás wjtr, křjdla nám ochljpěla, my stanuli, na wlas nikam nemohauce. Gá opět se wrassiti, co to bude, zanesseni sme tu do těch pustin mořských, ach wygdemeliž zase? ach vhlédámeliž gesstě zemi žiwich? O matko milá země, země matko milá, kde gsy? Wodu rybám, tebe nám, dal stwořitel Bůh. Ryby se bydlisstě swého, ach rozssaffně, držj: my pak nesmyslnj swé opausstjme. Nepřispěgelik nám nebe na pomoc, gižtě nám w smutné té propasti zahynauti. Takowými kormutliwými mysslenjmi trápiti se nepřestal duch můg: až ted plawcy křičeti začnau, gá wyběhna, cò to? oni, že wjtr gde. Y hledjm, a newidjm nic: oni předce rozpjnagj. Y přigde, pochytj nás, a nese zas. Což wssechněm přineslo radost: ale kteráž nám hned zhořkla.

Btisse- nj na moři.

16 Rozmáhalo se zagisté to wánj tak náspylně, že negen námi, ale y těmi pod mořnámi hlubinami, zmjtáno bylo, až hrůza k srdcy ssla. Nebo moře wlnami takowými odewssad se máleto, že sme gako po wysokých horách, a hlubokých vdoljch, gednak zhůru gednak dolů, chodili. Někdy námi z

Baufe mořská,

hů-

hůru střelilo, že sme sobě měsýce dosáhnauti mocy zdáli: z toho zase zstupowali sme gako do propasti. Tu se zdálo že nás proti nám gdaucý, neb pobočnj, wlna přikwáčj, a hned na mjstě potopj: ona pak podnesla wždycky, toliko že nás ten prkenný koráb sem tam odrážjn, a od gedné wlny druhé podáwán gsa, gednak na ten gednak na druhý bok dopadal, gednak předkem kolmo z hůru, gednak dolů, strměl. Odkudž negen wodau wždycky na nás a přes nás do powětřj střjkáno, ale my ani státi ani ležeti nemohauc, z boku na bok sme přemjtáni, gednak na nohy gednak na hlawu staweni. Z čehož záwrak, a wsseho wssudy s námi se podwracenj, pocházelo. Což když dnem nocý trwalo, každému sauditi snadno gakých se tu hrůz a strachů pocýtiti musylo. Y mystil sem sobě: Ach titok lidé, mimo wssecky co gich swět má pobožnými býti přjčinu magj, po tu hodinu žiwotem swým gisti negsauce. A ohlédage se po nich, gak nábožnj gsau, widjm, že gednostegně předce, gako w krčmě, žerau, pigj, hragj, chechtagj se, oplzle mluwj, zlořečj, a wsselikau prostopassnost prowodj. Nad čjmž se zkormautě, napomjnati gich počnu, y prosyti, aby kde gsme pamatowali, a takowých wěcý přestanauce k Bohu wolali.

Než

Neż co platno? gedni mne wysmáli, druzý na mne fukali, třetj oprăhali, čtwrtj wyhoditi strogili. Mámil můg, abych mlčel, a hostem se w cyzým domě býti pamatowal, kdež hluchým a slepým býti neylépe gest. Ach nemožné gest, djm gá, aby ta wěc na dobré wyssla s těmi obyčegi. Tu oni opět w smjchy. Gá nezbednost takau wida, mlčeti sem musyl, prassku wssak někdkého při nich se boge.

17. Wtom se bauře zdwjhá, a proti nám wichr strasslivý strhne. Tu se teprw moře wlnami až k nebi kauřiti začne, tu nás sobě wlny gako miče podáwagj, tu se hlubiny odwjragj, a nás gednak sehltiti pohrožugj, gednak zhůru zase wymjtagj: tu nás wjtr w kolo bere, a gednák sem gednák tam námi házý, až prasstělo wssecko, gakoby se na statisýce kusů roztřjsstiti mělo. Tu gá zmrtwěl wssecek, nic giž před sebau newida než zahynutj. Onino násylj giž odolati nemohauc, a na skály neb mělčiny wehnánj se bogjc, křjdla strhowali, a háky gakési weliké železné, na přetlustých prowazých, wyhazowali: tak se na mjstě zdržeti ažby bauře pominula, traussagjc. Ale nadarmo. Někteřj zagisté z oněch po prowazých lezaucých prudkostj wětru gako hausenky zházýni, a do moře wmetáni: těmto týmž násylým kotwy se zutrhowaly a w hlubinách ztonuly. A tu teprw lodj nássě s námi giž bezewssj obrá- Lodj potopenj.

ay, gako na prawdě řeky třjsstka, zmjtati se počala. Obrům pak oněm železným swéwolným tepem také srdce se tratilo: bledli, trnuli, co sobě počjti nevěděli, na Boha teprw zpomjnali, k modlitbám napomjnali, y sami ruce zpjnali. Tu lodj s námi gednak na dně moře wsedati, gednak o skryté pod wodau skálj se bjti, a skrze to padati a pukati, začne. Tu se woda rozsstjpeninami těmi k nám lege: kterauž ač wylévati čjm a gak kdo pro starost pro mladost mohl poraučjno, platno wssak nic nebylo, tlačila se násylim k nám, a nás w sebe. Tu pláč, křik, vpěnj nesmjrné, žádný nic před očima newiděl než vkrutnau smrt. A wssak že žiwot milý chytal se čeho kdo mohl, tabulj, desek, holj, zdaby se tjm od potopenj vbrániti, a snad někam wždy wyplauti mohl. Až y gá když se naposledy lodj rozsmekla, a wssecko potonulo, čehosy se chytě, wyssel sem s nemnohými na břeh gakýsy; giné sehltila wssecky strassliwá ta propast. Kdež od zděssenj a hrůzy sotwa se probraw, swým wůdcům domlauwati začnu že mne w to vwedli. Oni, že to nesskodj mi: když sme gen wybředli, abych byl mysli dobré. Wěru mysli dobré: do swé neydelssj smrti na nic podobného nawésti se nedám.

18 Hledě pak, widim že ti semnau wychwáceni zase tam běžj, a znowu do korábů sedagj. Y gdětež na wssecko neyssťěstj, řekl sem, opowážliwj lidé:

ani ſe wjc djwati na to nechcy. Tlumočnjk můg: Někaždý geſt tak rozmazaný, dj: pěknáť geſt milý brachu ſtatek a zbožj! pro nahnánj geho muſý ſſe člowěk y žiwota odwážiti. Na to gá: Co gſem howado, abych pro tělo toliko, a tělu naháněge žiwot w ſſanc ſázel. Ba wſſak toho ani howado nečinj, člowěk owſſem, předněgſſj wěc w ſobě mage, duſſi, těby zyſků a rozkoſſj hledati měl.

Kap. X.

Poutnjk ſtaw včených prohlédá: neyprw wěřegně.

Y Řekl ke mně wůdce můg: Giž gá myſli twé rozumjm, kam tě táhne: mezy včené s tebau, mezy včené, to pro tebe wnada, to lehčegſſj, to pokogněgſſj, to myſli vžitečněgſſj žiwot. Ba tomuť geſt tak, dj Tlumočnjk. Nebo co rozkoſſněgſſjho býti může, gako aby člowěk nechage a nedbage hmotného toho těla kwaltowánj, s ſamým wſſelikých vſſlechtilých wěcý zpytowánjm zacházel? Toť w prawdě geſt, což ſmrtedlné lidi neſmrtedlnému Bohu podobné, a téměř rowné činj, aby gako wſſewědaucý byli, co na nebi, na zemi, w propaſtech geſt,

neb bylo, neb bude, wssecko stjhagjce, wssecko znagjce; ač ne wssechněm w gednostegné dokonalosti, prawdak gest, toho se dostáwá. Wedtež mne tam, proč messkáte, řekl sem.

Tuhý napřed exámen. 2 Y přigdeme k bráně kterauž mi Disciplinám gmenowali: a ta byla dlauhá, vzká, a tmawá, plná zbrognýd strážných, kterýmž se každý kdo do vlice včených chtěl, opowědjti, a průwodu žádati musel. Y widěl sem že haufsowé lidu, zwlásstě mladého přicházeli, a byli hned na rozličné trpké exámeny bráni. Neyprwněgssj exámen při každém byk, gaký měssec, gaký zadek, gakau hlawu, gaký mozek (což z wozhera saudili) a gakau kůži přinássj. Bylali hlawa ocelitwá, a mozek w nj ze rtuti, zadek olowěnný, kůže železná a měssec zlatý, chwálili, a hned ochotně dále wedli: neměli kdo toho patérého, aneb mu kázali zpět, aneb sspatně tussjc, tak na zdařbůh přigjmali. Y řekl sem, diwě se: Co pak gim tu na tom paterém kowu záležj, že se tak pilně na to wsse dobýwagj? Ba mnoho, dj Tlumočnjk. Nemáli kdo ocelitwé hlawy, rozpukne se mu: nemáli w nj tekutého mozku, nebude z něho mjti zrcadla: nemáli plechowé kůže, newytrpj formacy: nemáli olowěnného sedadla, newysedj nic, roztrausý wssecko: a bez zlatého měssce, kdeby nabral času, kde

mi-

mistrů, žiwých y mrtwých? Či mnjš že tak weliké wěcy darmo přicházeti mohau? Y porozuměl sem kam se to směřuge, že se k tomu stawu, zdrawj, wtip, vstawičnost, trpěwost, a náklad, přináššeti musegj: a řekl sem, takť se tedy oprawdu řjcy můž, Non cuivis contingit adire Corinthum. Nekaždému se dřewu dostane býti sladkem.

3 Y wegdeme dále do brány, a widjm, an každý ten strážný, gednoho neb wjce gich na prácy wezma, a s nim se weda, do vššj mu cos dmýchá, oči pratjrá, nos a chřjpě wyparuge, gazyk wytahuge a obkraguge, ruce a prsty skládá a rozkládá, a newjm co wjc nedělá. Někteřj se y hlaw prowrtowati, a cos naléwati pokaušseli. Nadčjmž Tlumočnjk zděššeného mne wida, nediw se, řekl: Včenj ruce, gazyk, oči, všši, mozek, a wššecky wnitřnj y zewnitřnj smysly ginakšj než hlaupý lidu obor mjti musegj: protož se tu přeformowáwagi, a to bez práce a odpornosti býti nemůž. W tom pohledjm a spatřjm gak neboziý mnoho od toho přeformowánj dáwati museli. Ne o měššcy, než o kůži, gjž museli nastawowati, prawjm. Tytýž zagisté pěst, rasige, ferule, metla, na ljcy, na lebu, na hřbetě, pod sedadly, se octla, až krwawau cedili, a téměř napořád prauhů, ššrámů, modřin, mozolů, plnj byli. Což někteřj widauc, dřjw než se gim dali, gen do brány nahlédnauc, causali:

Nesnadné a bolostné k nim wcházenj.

Memoria artificialis.

ginj formowatelům těm z rukau se wy- drauc, zotjkali tolikéž. Menssj gich po- čet dotrwal, až na prostranno pusstěnj: až y gá také, do toho stawu chut mage, formacy tu sem, ač ne bez nesnadnostj a trpkostj, wystál.

Heslo každé- mu včené- mu dané.

4 Z brány když wycházýme, widjm že každému tomu ponabraussenému cech dáwagj, po němžby že mezy včence při- náležj, poznán býti mohl, kalamář za pás, za vcho péro, a do ruky práz- dnau knihu, k shledáwánj vmĕnj: y dostal sem toho také. Tu pak dj mi Wssezwěd: Nu giž tu máme čtwero rozcestj, do filozoffie, medycýny, Juris prudentiæ, a theologie: kam neydřjw chceme? Gak saudjš, řekl sem. On zase: dogděme neyprw na plac kdež se wssickni scházegj, aby se na ně zespol- ka podjwal: potom Auditoria po různu procházeti budeme.

Y mezy včený- mi ne- dostat- ky.

5 Y owede mne na něgaký rynk, a aý tu oblakowé sstudentů, mistrů, doktorů, kněžj, mládenců y ssediwců! Z nichž ně- kteřj po hromadách se drželi, spolu roz- mlauwagjc a dysputugjc: ginj se do kau- tů tiskli, ginýmʒ očj. Někteřj (což sem dobře wyssetřil, ale sem gim toho tam mluwiti nesměl) měli oči, a neměli gazyka; ginj měli gazyk, a neměli očj, někteřj toliko vssi, bez očj a gazyka rč. takž sem porozuměl že y tu nedostatkowé přebýwagj. Wida pak gá, že wssickni tito odkuds wychá- zegj, a zase tam wcházegjce, gako wčely

zau-

z aule a do aule ſe motagj, pobjdnu aby=
chom tam t

6 Takž … u ſyň weliká, Wy=
giž ſem an … enal, a w nj pſánj
po wſſech … lic, přjhrad, biblio=
ſſkatulj a k … a ſta tiſýcých téky.
wozů neodn … ěla ſwůg ná=
pis a tytul. … Do gakéž ſme
toto pak ap … apatéky, řekl
Tlumočnjk, kdež ſe lékowé proti ne=
duhům myſli chowagj: a ta wlaſt=
njm gménem bibliotéka ſlowe. Po=
hled gacý tu neſkonalý ſkladowé mau=
droſti! Hledě tedy gá widjm včenců pá=
teře přicházegjcých rozličně ſe okolo toho
zatáčeti. Někteřj neypěkněgſſj a neyſub=
tylněgſſj wybjragjce, po kuſu z nich wy=
tahowali a do ſebe přigjmali, powlowně
ſobě žw
pě k gel
powěděl
chut? d
vſtech j
čjti, po
pak to,
mi to z
giſtſſj:
na něg
ného,
ce ſſkw
při něm
pak tito.

7 Y pohledjm, a ay někteřj ti welmi Někdo
lakotně s tjm zacházegj, pořád co gim w ſtu=
k rukám přiſſlo, do ſebe cpagjce. Na dowá=
něž pilněgi hledě, newidjm nic aby gim nj.

barwy, neb tělo ...

ýwce
ecpá=
zase
lezlo,
wpa=
řj od
ginj
k ne=
icým
twa=
gen
se.
než
na=
na
ář,
m,
ila
bý
ty
iti
o.
H
z.

Do=

chodil, chaulil ſe, rděl, v koho wěděl proſbau y penězy zaſe nádobjčko ſhledá-wage: geſſto kteřj wnitř zathyſtánjčko měli, takowé přjhody ne tak ſe báli.

Eſtudenti bez ſſtudowánj.

8 Gá mezy tjm opět giné ſpatřjm, kteřjž ani ne do kapſy ſobě ty ſſkatule dáwali, než noſyli do pokogjků kamſy: za nimiž wegda, widjm ani pěkná na ně pauzdra ſtrogj, rozličnými barwami ljčj, někteřj y ſtřjbrem a zlatem obkládagj, do polic pořádagj, a zaſe wytahugjc na ně hledj: pak zaſe ſkládagj a rozkládagj, přiſtupugjce a odſtupugjce, ſobě y giným,

wſſe powro
ytule, aby
y djm: Co
Tlumočnjk:
ſt pěknau
nevžjwá?
liotéky mi-
Gá ſobě
w a kljſſtj
h vžjwati
wſſak to-
il, neſměl
ſem.

Neřád w knih ſpiſowánj.

9 Než wygdauc my zaſe na ſýň, vzřjm gá že těch apatekářſkých nádob wždy wjc a wjc po wſſech ſtranách přibýwá, a hledjm odkud ge pak noſý? Y widjm, že z gakéhos zaſtřenj: za kteréž gá také wegda, ſpatřjm mnoho ſauſtružnjků, ani teď geden nad druhého pilněgi a křtaltowněgi, z dřewa, koſtj, kamenj, a rozličných materyj, ſſkatule ty formugj, a maſtj, či drvákem naplnjc, k obecnému vžjwánj dáwagj. A Tlumočnjk mi dj:

Tito gsau ti chwály a wsselikého zwelebowánj hodnj lidé, kteřjž neyvžitečněgssjmi wěcmi pokolenj swému slaužj, že pro rozmnoženj maudrosti a vměnj, žádné práce, žádného vsylj nelitugjce, slawnými dary swými s ginými se zdělugj. Y vdělá mi se chut podjwati se, z čeho a gak se to (co tak dary a maudrostj nazwal) dělá a strogj. A spatřjm gednoho tussjm či dwa, kteřjž wonná kořenj a byliny shledáwagjce, krágeli, třeli, wařili, dystyllowali, rozkossné drvákv, lektwáře, syrůpy, a giná žiwotu lidskému vžitečná lékařstwj strogjce. Naproti tomu giné spatřjm, že gen z giných nádob wybjrali, a do swých překládali: a těch bylo na sta. Y řekl sem: titoť wodu přeléwagj. Odpowěděl mi Tlumočnjk: Y tak se vměnj množj. Nebo zdaž se gedno a též ginák a ginák přistrogiti nemůž? A k prwněgssjm wěcem wždy se něco přidati a přiopravwiti můž. A zkazyti také: řekl sem gá s hněwem, wida patrně že se faleš prowodj. Některý zagisté cyzý nádobky dopadna, aby swých několik naplnil, rozřjdil gak mohl, leda pomygj přiléwánjm: giný zase přidáwánjm lecgakés matlaniny, třeba prachu a smetj, zahustil, gen aby se také nowé zadělánj zdálo. Mezy tjm, nápisy nádherněgssj než onino přiwěssowali, a nestydatě gako ginj drvácnjcy každý swé welebil. Kdež mi y diwno, y

hně-

hněwno bylo, že (gakž sem prw nawrhl) řjdký kdo wnitřnj podstatu examinowal, než wssecko napořád aneb aspoň bez rozdjlu, brali; a pakli kteřj wybjrali, gen zewnitřnjho křtaltu a nápisů hleděli. A tu sem porozuměl čjm to gest, že gich tak málo k wnitřnj čerstwosti mysli přicházy: nýbrž čjm kdo těch léků wjce do sebe hltal, tjm že se wjce dáwil, bledl, wadl a chřadl. Spatřil sem pak přeweliký djl milých těch drynáků, gimž se nikdý k žádnému lidskému užjwánj přigjti nedostalo, než gen molům a čerwům, pawaukům a mauchám, prachu a plesniwosti, naposledy smutným sskřinkám a zadnjm kautům, za podjl byli. Čehož bogjce se někteřj, gak brzy drynák swůg dostrogili (ba někteřj djw než strogiti dobře začali) hned po sausedech, Prefacy, werssů, Anagrammat, prosýce, běhali; hned patrony, kteřjžby nowým strogům gména a městce půgčili, shledáwali; hned tytule a nápisy gak neyozdobněgi ljčili: hned rozličných figůr a kuprsstyků kwětowánjm gak neykadeřawěgi prmowali: sami to také lidem wstřjc nosyli, podáwali, a gako řka bezděk cpali. Ale widěl sem že naposledy ani to giž nepomáhalo: proto že to přes přjliš přemnoženo bylo. Y litowal sem negedněch, že mohauc čistý mjti pokog, bezewssj potřeby a užitku, nýbrž w ssanc sázenjm gména swého, a se sskodau bližnjch w to drynáčnictwj se dáwagj. O čež když sem náwěsstj dáwal,

nenáwist sem zýskal, gakobych obecnému dobrému překážel. Mlčjm gij gak někteřj, z wěcý naprosto gedowatých ty swé konsekty strogili: tak že tak mnoho se trávenin gako lékařstwj prodáwalo a nelibě sem ten neřád nesl; ale nebyl kdo toho naprawiti.

Newole a různice. 10 Takž zase na plac včených wygdeme: a ay swáry, různice, rwačky, shon mezy nimi. Řjdký tu byl kdožby s někým táhanice neměl: negen mladj (cožby se nedospělého wěku drzosti přičjsti mohlo) než y ti starcy wespolek se drancugjce. Nýbrž čjm kdo za včeněgssjho aneb sám sebe držel, aneb od giných gmjn byl, tjm wjce různic začjnal, a na giné wůkol sstermowal, sekal, házel, a střjlel, až hleděti hrozno bylo; pochwalu a slowautnost w tom sobě zakládage. Y řekl sem: Ale což to pro milý Bůh? wssak sem gá myslil, a takť mi od wás slibowáno, že toto neypokogněgssj staw gest: gá pak tak mnoho různic nacházým. Odpowěděl Tlumočnjk: Synu nerozumjš ty tomu: wssak se to oni braujý. Co braujý? řekl sem. An gá rány widjm, a krew, a hněw, a wražedlnau gednech k druhým nenáwist. Wssak sem podobného nic w žádném stawu řemeslnjků nespatřil. Bez pochyby, řekl on: oněch vměnj gsau řemeslná otrocstá, těchto swobodná. Protož čeho se oněm nedowoluge, anižby

se

se při nich trpěko, toho těmto plná swoboda. Ale gak to řádem slauti má, řekl sem, gá newjm. Zbrog spe gegich na pohledënj strassného se nezdálo nic. Nebo kopj, kordy, a tulichy, gimiž na sebe sekali a bodli, kozenj byli: gichž nedrželi w rukau, než w ostech. Střelba pak gegich byla z těstin a pjsku, kteréž prachem wodau rozpusstěným, nabjgegjce papjrowými sstásy na sebe házeli. Nic prawjm to, po wrchu hledě, hrozného se nezdálo: gá wssak wida, gak když někdo mjrně trefen byl, sebau trhal, křičel, winul, otjkal, snadně mi porozuměti bylo, že to ne žert, než opprawdowý bog gest. Na někoho gich mnoho dotjralo, až wssecko od mečů okolo bjssi břinkalo, a kulj papjrowých gako krupobitj naň padalo: někdo statečně se bráně obránil se, a wssecky odbůgce swé rozehnal: giný ranami gsa přemožen, padl. A widěl sem tu neobyčegnau ginde ukrutnost, že ani porařeným giž a mrtwým neodpausstěli, nýbrž tjm wjc a nelitostiwěgi na ně sekali a skekali, každý na tom který se mu giž nebránil, neyraděgi rekowstwj dokazuge. Některj s sebau mjrněgi zacházeli, wssak hádky a nedorozuměnj prázdnj nebyli. Nebo sotwa kdo co promluwil, aby mu hned giný někdo na odpor newstaupil, y o snjh bjlýli gest čj černý: y o oheň, horkýli gest či studený, hadrunky byly.

Weliká gegich zaplетenost.

11 Wtom se někteřj w ty nesworcnosti

 wklá=

wkládali, a ku pokogi raditi začali: čemuž sem gá se zradowal. Powstala y powěst, že wssecky rozepře k porownánj přigjti magj: a byla otázka, kdo to konati bude? Odpowědjno, že powolenjm Králowny Maudrosti, že wssech stawů neysaudněgssj wybráni býti magj, gimž se moc dá, aby wyslýchagjce odpornýeh stran při každě wěcy smysly, rozeznánj činili, a co prawěgssjho gest wyhlassowali. Y shluklo se nemálo těch kteřjž saudcowé býti měli, a chtěli: a shluklo se předně těch, kteřjž mezy sebau pro smyslů rozdjlnost různice měli, množstwj weliké. Mezy nimiž sem také widěl Aristotelosa s Platonem, Cicerona s Sallustiem, Scota s Aquinatem, Bartola s Baldem, Erasma s Sorbonysty, Rama a Campanellu s Peripatetyky, Copernyka s Ptolomeem, Theophrasta s Galenem, Hussa, Lutéra, a giné s Papežem a Jezuity, Brentia s Bézau, Bodina s Wierem, Sleidana s Suriem, SSmidlina s Calvinysty, Gomara s Arminyem, Fratres Rosæos s Filozofasty, a giných bez počtu. Gimž když Conciliatores žaloby a stjžnosti, důwody a odwody co w neykratssj slowa pogaté psané sobě podati poručili, oni takowé haldy knih nakladli, žeby k přehlédnutj gich ssest tisýc let nestačowalo: žádagjce, aby to summownj smyslu gegich ponawrženj na ten čas přigato bylo: dále pak potom, gakby potřeba ukazowala, sssjřegi swau wyswětlowati a prowozowati aby gednomu každému plná swoboda

zůstáwala. Y začali nahlédati do těch knih: a kam kdo nahléd hned se odtud napiw, toho zastáwati počal, a wznikly mezy pány obrmany a smlauwcy weliké rozkrzitosti, když ten toho, onen onoho zastáwal. A tak nezprawjc nic, rozprchli se; a včenj k hadrunkům swým se nawrátili: čehož mi do pláče ljto bylo.

Kap. XI.

Pautnjk přissel mezy filozoffy.

Ydj mi Tlumočnjk: Nu giž tě, ale mezy samy filozoffy, gegichž práce gest k naprawenj nedostatků lidských prostředků wyhledáwati, a w čem prawá maudrost záležj, vkazowati, vwedu. A gá řekl: Tuk se snad bohdá gistému něčemu naučjm. On řekl; Owssem: nebo to gsau lidé, kteřjž prawdu každé wěcy znagj, mimo gegichž wědomj ani nebe nic nedělá, ani propast ničeho neskrýwá; kteřjž žiwot lidský k ctnostem vssechtile formugj, kteřjž obce a krajiny oswěcugj, kteřjž Boha přjtele magj, maudrostj swau k geho tagnostem dosahugjcý. Y podmež, řekl sem, podme mezy ně, prosým, tjm spjsse. Ale gakž mne tam vwedl, a gá množstwj starců, a diwné gegich trety spatřil, strnul sem. Tu zagisté Bion tisse seděl, Anacharsis se procházel, Thales létal, Hesiodus Weřegné.

dus oral, Plato w powětřj Ideas honil, Homerus zpjwal, Aristoteles dyspútowal, Pythagoras mlčel, Epimenides spal, Archimedes zemi odstrkowal, Solon práwa, a Galenus Recepty spisowal, Euclides měřil syň, Cleobulus budaucý wěcy zpytowal, Periander powinnosti rozměřowal, Pittacus wálčil, Bias žebral, Epictetus slaužil, Seneca mezy tunami zlata sedě chudobu wychwalowal, Socrates o sobě každému, že nic newmj, powjdal, Xenophon na proti tomu každého wssemu naučiti slibowal, Diogenes z sudu wykaukage wssecky mimo gdaúcý haněl, Timon wssechněm zlořečil, Democritus wssemu tomu se smál, Heraclitus naproti tomu, plakal, Zeno se postil, Epicurus hodowal, Anaxarchus prawil že to wsseckо nic nenj, gen že se to tak zdá. Giných drobněgssjch filozúfkŭ mnoho bylo, a každý obzwlásstnjho něco prowodil: čehož sem ani nespamatowal wssecho, aniž mi se připomjnati chce. Djwage se pak na to řekl sem: Ale totiliž gsau ti mudrcowé, swětlo swěta? ach ach, gák sem se ginakssjch wěcý nadál. Wssak tu gako sedláci w krčmě, každý wyge, a každý ginač. Řekl mi Tlumočnjk: Tys blaud, ty těm tagemstwjm nerozumjš. Gá slysse že tagemstwj gsau, počnu o nich bedliwě přemyšlowati, a Tlumočnjk počne mi ge wykládati. Wtom ay přistaupj gakýsy, také w filozofském habitu (gmenowal se Pawlem Tarsenským) possepral mi do ucha: Zdáli se sobě kdo maudrým býti w tomto swětě, buď blázneni, aby maudrým učiněn

byl. Maudrost zagisté swěta tohoto, bláznowstwj gest v Boha. Neboť psáno gest: Zná Pán přemyšlowánj maudrých, že gsau marná. S kterauž řečj poněwadž sem widěl, že co mé oči a vši widj a slyšj, se srownáwá, ochotně sem na tom přestal, a podme někam ginam, řekl. Tlumočnjk pak můg bláznů mi nadal, že mage gá se od maudrých něčemu naučiti, od nich vtjkám. Ale gá šel mlče, předce. 1 Cor. 3. 18, 19, 20.

2 Y wešli sme do Auditorium gakéhosy, kdež ay plno s rafijkami, mladých y starých, malugicých litery, čárky a punktjky: a když geden ginák než druhý napsal, aneb wyslowil, gednák se sobě wysmjwali, gednák wadili. Zatjm rozwěšowali po stěnách slowa, a hádali se o ně, co které kterému přigde ꝛc. a tu ge skládali, rozkládali, přestawowali, rozličně. Načež gá nadjwage se, a nic mimo to newida, řekl sem: Toť gsau dětinské wěcy: podme ginam. Přišel mezy gramatyky.

3 Wešli sme tedy do giné sjně, kdež ay mnoho gich stálo s penzljky, smlauwagicých se, gakby slowa bud napsaná, a neb z vst do powětřj puštěná, na zeleno, čerweno, černo, bjlo, a gakby kdo chtěl, barwena býti mohla. Y ptal sem se, Načby to bylo? Odpowědjno mi: Aby se poslauchagicýmu tak y ginák mozek zabarwiti mohl. A gá zase: K ljčenjli pak prawdy, či lži, těch ličidel se vžjwá? On, co přigde, řekl. Tak mnoho tedy tu falše a marno: Mezy retoryky.

nosti, gak prawdy a vžitků, djm gá: a gdu odtud.

Mezy poėty. 4 Takž wstaupjme ginam; a ay tu hauff křepkých gakýchsy gonáčků, na wážkách odwažugjcých, a na pjdi odměřugjcých syllaby, a plésagjcých okolo toho a skáčjcých. Y diwjm se co to gest: a Tlumočnjk mi dj: Ze wssech vměnj která z liter powstáwagj, nenj řemeslněgssjho a weselegssjho nad toto. A co pak gest? djm gá. Odpowěděl: Co se prostým slow vljčenjm zprawiti nemůž, to se tjmto gich s faldowánjm zprawj. Wida pak gá že ti kteřj se tomu slow faldowánj včj, do gakýchsy knih nahlédagj, nahlédnu y gá, a widjm tam; de Culice; de Passere; de Lesbia; de Priapo; de Arte Amandi; Metamorphoses; Encomia; Satyræ; summau, frassky, básně, frege, a wsselikau bůgnost. Což mi wsseckv tu wěc gaksy zosskliwilo. Zwlásstě wida gá že kdo těm syllaboměrcům pochlebowal, wsecko vměnj na zwelebowánj geho wynakládali; kdo se gim w hod nevčinil, wsseligakými naň odewssad vsstjpkami házeli: tak že se toho vměnj gen aneb k pochlebowánj, aneb k sstjpánj, vžjwalo. Znamenaw tedy gá, gak to wássniwj lidé, pospjssil sem od nich chutně.

Mezy dyalektyky. 5 Odauce tedy, wkročime do giného stawenj, kdež dělali a prodáwali Perspicilla. Y ptám se, co to gest? a odpowědj mi, že gsau Notiones secundæ, kdo ge má, že wssecko vhlédá, negen po-

wro

wrchu, ale do wnitř wěcy: zwlásstě pak do mozku geden druhému nahlédati, a w rozumu gemu se přebjrati že můž. Y přicházeli mnozý a kupowali ty brylle, a mistři ge včili gak nastrkowati, a kde potřebj nakrucowati magj. Mistři pak kteřjž ge dělali obzwlásstnj na to byli, djlny swé po kautech magjce: ale nedělali gednostegných. Někdo dělal hrubé, giný malé; někdo okrauhlé, giný hranaté; a každý swé chwálil, a kupce wábil, a hádali se nevkogitedlně, y házeli na sebe. Některý od každého kaupil, a wssecky sobě k nosu připjnal, někdo gen gedny wybral a přilepil. Tu pak někteřj prawili, že předce nemohau widěti tak hluboko: ginj prawili že widj, a vkazowali sobě až za mozek gesstě, a za wssecky rozumy. Ale z těch negedny sem widěl, že když postupowati začali, hned přes kamenj a sspalky, a do dolů (o nichž sem prw powěděl, že gich wssudy plno bylo) padali. Y ptal sem se: Gak pak to, poněwadž se skrze ty brylle wssecko widj, že těm vstrkům newyhýbagj? Odpowědjno mi, že ne brylle, než ti kdo gich vžjwati nevměgj, winni gsau. Mistři pak prawili, že nenj dosti brylle dyalektyky mjti, než že se zrak gasným collyrium z fizyky a matematyky wyčistiti musý. Protož aby do giných Auditořj ssli, a zrak sobě prysprawili. Ssli tedy, geden sem, druhý tam. A gá swým wůdcům: Podmež y my, řekl. Ale toho sem

neobdržel dřjwe než až sem také ponaukánjm Wssezwěda, několikery ty brylle sobě zgednal, a zpřipjnal; a zdálot mi se, prawda gest, že cosy wjc widjm, a některá wěc několikerým způsobem widjna býti mohla. Ale sem wždy abychom dále ssli, že gá toho Collyrium o němž tu mluwili zkusyti chcy, dotjral.

Mezy fizyky. 6 Y ssli sme, a vwedli mne na něgaký plac, v prostřed něhož vzřjm weliký rozložitý strom, na němž wsseligaké ljstj, a wsseligaké owoce (w sskořepinách wssecko) rostlo: prawili mu Natura. Filozoffů wůkol něho zástup byl, wzhljdagjcých a vkazugjcých sobě gak které ratolesti, ljstu, a owocy, řjkagj. Y řekl sem: Tito slyssjm že se gmenowati těch wěcy včj, ale aby přirozenj stjhati měli, gesstě newidjm. Odpowěděl mi Tlumočnjk: O to ne každý býti můž: než hleď na tyto. Y widjm některé wětwowj vlamowati, a ljstj y owoce rozwjnati, a kde na ořech přisslo zubami hrýzti, až gimi třeskotali: ale oni prawili že to sskořepiny prasstj: a přebjragjce se w nich chlubili se že gádro magj, tagně gedni druhým, ale řjdkým vkazugjce. Gá pak, nahlédage také mezy ně pilně, patrně sem widěl, že zewnitřnj syc ssupinu a kůru zhmožděnau a rozmačkanau měli, neytwrdssj wssak sskořepina w njž zawinuté gádro leželo, gesstě byla celá. Wida gá tu tedy y marnau honosnost, y daremné kwaltowánj (widěl sem zagisté, gak někteřj y oči sobě

wy-

wyhleděli, y zuby wylámali) pobjdl sem, abychom ginam ssli.

7 Takž wstaupjme do něgaké sýně, a ay tu páni filozoffowé krátwy, osly, wlky, hady, a wsseligakau zwěř; ptactwo, zeměplazy; též džjwj, kamenj, wodu, oheň, oblaky, hwězdy a plánéty, až y angely, před sebau magjce, dysputowali, gakby se každému tomu tworu to co od giných rozdjlného má odgjti mohlo, tak aby wssickni sobě podobnj učiněni byli. Y swlékali z nich, neyprw formu, pak materyi, naposledy wssecky přjpaduosti, až holé Ens zůstalo. A tu se hádali, gsauli wssecky ty wěcy gedno a též? gsauli wssecky dobré, a gsauli wssecky w prawdě tjm čjm gsau? a podobných na sebe wjc otázek dáwali. Kterýchž pozorugjc někteřj, začali se diwiti a wyprawowati, gak lidský wtip wysoko wyssel, že hle wssecku bytnost přesáhnauti, a wssech tělesných wěcy tělesnost odlaussiti, může a umj: až sem se y gá w subtýlnostech těch kochati počal. Ale w tom geden wystaupě, wolal, že to gen gsau fantazye, aby toho nechali. Y potáhl některé po sobě: a ginj byli zhůru, za Hæretyky ge odsuzugjce, že od filozofie neywyšssj uměnj, a gako hlawu Artium, odtjti chtěgj. Kterýchž hadrunků gá naposlauchage se, ssel sem odtud. Mezy meta- fizyky. Unum, Verum, Bonum. (P. Ramus.)

8 Wtom gdauce, trefjme mezy gakésy kteřjž plnau sýň cyfer magjce, přebjrali se w nich. Někteřj beraúc Mezy arythmetyky.

z hromady, rozsazowali ge-z giný zase přehrsslým shrňugjc, na hromádky kladli: giný opět z těch hromádek djl vbjrali, a obzwlásst sypali: giný opět ty djly w gedno snásseli: a giný zase to dělili a roznásseli, až sem se tomu gegich djlu podiwil. Oni mezy tjm wypravowali, gak w celé filozofij gistssjho vmění nad toto gegich není, tu že nic chybiti, nic vgjti, nic nadbyti nemůž. Nač pak to vmění gest? řekl sem. Oni mé hlauposti se podiwjc, hned geden přes druhého diwy mi wypravowati začnau. Geden, že mi powj kolik husy w stádě letj, nepočjtage gich: druhý že mi powj w kolika hodinách čisterna pěti raurkami wyteče. Třetj že mi powj, kolik w měssecy grossů mám, nenahlédage tam ꝛc. až se geden nassel, kterýž se pjsek mořský w počet vwésti podwolowal, a o tom hned knihu sepsal. (Archimedes) Giný přjkladem geho (ale wětssj subtylnosti dokázati chtěge) dal se w počjtánj w sluncy léstagjcýho prássku. (Euclides.) Y vžásl sem se: a oni mi k srozumění posslaužiti chtjce, vkazowali swé regule, Trium, Societatis, Alligationis, Falsi; kterýmž sem gakž takž wyrozuměl. Nežkdyž mne do neyzadněgssj, genž Algebra, aneb Cossa slowe, vwésti chtěli, takowých sem tam diwokých gakýchsy klik a háků hromady ohlédal, že mne o málo záwrat nepopadl: a zawra gá oči, prosyl sem aby mne odtud wedli.

Mezy geometry. 9 Y přigdeme k ginému Auditorium, nad nímž Ο'υδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίτω,

napsáno bylo: a gá zastawě se, budemliž tam mocy, řekl sem, poněwadž kam geometry toliko paušstěgi? Pot předce, řekl Wssudybud. Y wegdem: a ay tu gich mnežstwj, kteřjž čáry, háky, křjže, kola, quadráty, punkty, psali, každý sobě sám tiffe. Pak geden k druhému přicházel, a vkazowali sobě: některý prawil že ginak býti má, a tento že dobře: tož se wadili. Wynalezlli kdo nowau něgakau čáru neb kliku, wýskal radostj, a swolage giné vkazowal: kteřjž ckali, prsty a hlawami točili, a w swůg kaut k njzdy běže, také sobě takowau dělal: geden trefil, giný ne: tak že wssecka ta sjň, po zemi, po stěnách, po stropě plná byla čar, a nedali sobě na ně sslapati, ani se gich dotýkati.

10 Kteřj mezy nimi newyučeněgssj byli, ustupowali se do prostřed, a pokaussleli se očsy welmi vsylně, načež widěl sem že giný wssickni s otewřenými vsty očekáwagj: a bylo o tom řečj mnoho, gakby to nadewssecho swěta subtylnosti diwněgssj bylo, a kdyby se wynalezlo, žeby giž nic nebylo nemožného. Gá tedy co to gest, wěděti žádostiw gsa, přistaupil sem, a spatřil že kolo mezy sebau magj, o něž otázka gest, gakby z něho Quadrát vdělán býti mohl. A když se toho s newypraweditelnau pracý wyhledáwalo, rozstaupili se zase, aby každý o tom přemyšslowal, sobě poručje. Tožt po malé chwjli nenadále geden wýskočj, wolage, mám, mám, (Praecipua apud Geometras controversia, de quadrando Circulo.) (Joh. Scaliger.)

tagemstwj odkryté, mám. Y shlukli se k němu wssickni, widěti a diwiti se chwátagjce. A on wynesa weliku knihu in Folio, ukazowal gim. Y stali se hlasowé a prokřikowánj, gakéž po wjtězstwj býwá.
(Joh. Clavius.) Ale tomu plésánj giný hned brzo přjtrž včinil, co hlasu měl křiče, aby se mámiti nedali, že Quadrát nenj: a postawiw gesstě wětssj knihu, wssecky onoho domnělé Quadráty zase w kola obrátil, mocně to prowodě, že oč se onen pokusyl toho dowésti člowěku možné nenj. Y sklopili wssickni hlawy, a nawrátili se k cárám a klikám swým.

Mezy geodety. 11 My pak odtud do giné sýně sme přissli; kdež prsty, pjdi, lokty, sáhy, wáhy, mjry, sochory, heweary, ssřipce, a podobné nádobj, prodáwali, a plno bylo měřjcých a wážjcých. Někteřj samu tu sýň měřili, a každý téměř ginák naměřil, pák se nesnadnili, a měřili znowu. Někteřj měřili stjn, na dýl, na ssjř, na tlaussť: ginj geg na wáhu wážili. Summau prawili, že nic nenj w tom swětě, ani krom swěta, čehoby se oni doměřiti nemohli. Ale gá trochu se na to gegich řemeslo podjwage, poznal sem že wjce pochluby, než potřeby, bylo. Protož sem hlawau pokyna, odtud ssel.

Mezy muzyky. 12 Y přigdem do giného pokoge, kdež plno hudeb a zpěwů, břinkánj a hlučenj rozličných nástrogů spatřjm: a některé okolo nich stagjcý, a z wrchu, z důlu, po stranách na-

zy-

zýragjcý a vch nastawugjcý, co to, kde, kudy, a kam znj, gak a proč co se čjm znj, neb neznj, wystihnauti chtjce. Někteřj prawili že giž wědj, a plésali, prawjce tu Božského coš býti, a tagemstwj nad tagemstwj: protož to s welikau chutj a poskakowánjm rozbjrali, skládali, překládali. Ale k tomu se geden z tisýce newydařil: ginj gen hleděli. Pakli kdo také ruky přičiniti chtěl, sskřjpalo to a wrzalo, gako y mně. Takž gá wida některé dosti, gakž se zdálo, wzáctné lidi, za hřičku a mařenj času to mjti, ssel sem odtud.

13 Tehdy wede mne Wssudybud po schodech na gakés pawlače, kdež hromady vzřjm lidj žebřjky dělagjcých, a k obloze přistawugjcých zhůru, a lapagjcých hwězdy, a roztahugjcých přes ně ssňůry, prawidla, záwažj, kružidla, a cesty běhů gegich měřjcých. O čemž někteřj vsadjce se regule psali, kdy, kde, a gak se které scházeti neb rozcházeti magj, wyměřugjce. Y podiwil sem se opowážliwosti lidské, že až do nebe se zpjnati, a hwězdám regule dáwati směgj: a zachutnaw sobě to tak slawné vměnj, žiwě sem se ho y sám také chápati počal. Ale powobjraw se s tjm, čjstě sem spatřil, že hwězdy gindák než gim tito haudli, tancowaly. Což y oni sami znamenawsse, na anomalitatem Cœli naříkali, wždy gindák a gindák w řád ge sobě vwésti se pokaussegjce, až y mjsta gim měnjce, ně- Mezy astronomy.

 kte-

které dolů na zem ſtrhugjce, zemi pák zhůru mezy ně ſázegjce: ſummau tak y ginák Hypotheſes wymýſſleli, an dokonále nic ſe trefowati nechtělo.

Mezy aſtrology. 14 Někteřj tedy nelezli tam wjce, než zdůlu toliko na ně wzhlédagjce, k čemu ſe která ſtrogila ſſetřili: a ſpořádagjc Trigóny, Qvadráty, Sextjle, Conjunccý, Oppoſicý, a giné Aſpecty, wyhlaſſowali budaucý, buď weřegně ſwětu, aneb ſaukromně giſtým oſobám, ſſtěſtj a neſſtěſtj, Nativitéty a pranoſtyky pjſſjc, a mezy lidi paujſtěgjc. Z čehož negednau na lidech bázeň a ſtrach, negednau weſeloſt, ſe dělala, zwláſſt některých: ginj nedbali nic, házeli tjm w kaut, zpjlali z hwězdlhářů, prawjc že oni y bez pranoſtyky doſti ſe nagjſti, nápiti, naſpáti, mohau. Na kterýž wſſak poſtrannj ſaud zdálo mi ſe že dbáti neſluſſj, geſtli že gen vměnj ſamo w ſobě giſté geſt: ale čjm ſem na ně wjc ſſetřil, tjm ſem giſtcty měně znamenal: trefiloli předpowjdánj gednau, pětkrát zato chybilo. Rozuměge gá tedy, že tu y bez hwězd hádati neneſnadno, kdež vhodnauti pochwalu, chybiti wýmluwu má, za marnoſt ſem položil děle ſe s tjm meſſkati.

Mezy hyſtoryky. 15 Y wygdeme opět na giný plac, kdež ay nowau wěc ſhatřjm. Nebo tu nemálo gich ſtálo s gakýmis křiwými, ohnutými trubami, gegichž geden konec k očjm ſobě cpali, a druhý přes ramena za hřbet ſobě ſtawěli.

Což

Což coby bylo když sem se ptal, odpowěděl mi Tlumočnjk, že gsau Perspicille kterýmiž se za hřbet hledj. Nebo prý kdo člowěkem býti chce, musý negen co před nohama ležj widěti, ale y na to co giž přesslo, a za hřbetem gest, se ohlédati; aby z minulého přjtomnému a budaucýmu se včil. Takž gá za nowau to wěc mage (newěděl sem zagisté před tjm, aby takowé okljkowaté Perspicille býti mohly) prosyl sem gednoho, aby mi trosstu na pohlednutj zapůgčil. Y podali mi gich několik: a ay, potworná wěc! skrze každé ginač a ginač widěti bylo. Skrze gedno wěc některú daleko se zdála; skrze druhé tatáž bljž; skrze gedno-té, skrz giné giné barwy; skrz třetj toho třeba ani nebylo: tak že sem to wyprubowal, že se tu nač vbezpečiti nenj, žeby tak gakž se vkazuge bylo, než gak které Perspicillum přistrogeno, tak že wěc očjm barwj. Z nich pak widěl sem že každý swé Perspectiwe wěřj; protož se o lecos dosti trpce hádali. Což mi se neljbilo.

16 Když mne ginam wésti počnau, ptám se, brzyli pak těm včeným konec bude? wssak giž až teskno mezy nimi se motati. Neylepssj pozůstáwá, řekl Wssudybud. Y wkročjme na nějakau sýň, kteráž plná byla obrazů, po gedné straně pěkných a libých weselice, po druhé straně mrzutých a přepotworných: okolo nichž chodili filozoffi, negen na ně wzhlédagjce, Mezy ethyky a politiky o.

ale y což oněm k kráse, těmto k wrzutosti barwami přidati mohli, přidáwagjce. Ptal sem se, co to gest? a Tlumočnjk mi dj: Co newidjš nápisů na čeljch? a wodě mne ukazuge mi ty nápisy, Fortitudo, Temperantia, Justitia, Concordia, Regnum &c a z druhé strany, Superbia, Gula, Libido, Discordia, Tyrannis &c. Filozoffi pak prosyli a napomjnali wssech přicházegjcých, ty pěkné aby milowali, sskaredé w nenáwist brali, onyno gak negwjc mohli schwalugjce, tyto gak negwjc mohli, haněgjce a hyzdjce. Což mi se dobře ljbilo, a

chwálj, od toho gim mysl ležj, a co sobě gazykem osslíwj, k tomu gim srdce lne. A ty tussjm angelů mezy lidmi hledáš? řekl ofukna se Tlumočnjk. Takéli pak se tobě kdy co ljbiti bude? wssudy ty vhonu nagdeš. Takž sem vmlkl, a hlawu sklopil: zwlásst wida že y ginj wssicknj, kteřj že gich pozorugj rozu-

zuměli, nelibě na mne wzhlédali. Wyssel sem nechage gich tu wen.

Kap. XII.

Pautnjk prohlédá alchymii.

Wssudybud dj: Nynj aspoň pod, otwedu tě tam kdež wrch gest wtipu lidského, a tak rozkossná práce, že kdo se k nj gednau obrátj,
doku
kochá
A pro
ho. T
a ay t
cek,
wssed
sseli a
hasyli
ce roz
a co d
něgssj
heské
za ně
prawugj, kowy wsseligaké na neywyšssj stupeň wywodjce, to gest na zlato. A načiž ge to? řekl sem: wssak se wjc železa a ginych kowů, než zlata, užjwá. Bos ty blaud, řekl on: wždyk gest zlato neywzácněgssj wěc, kdo ge má, chudoby se nebogj.

2 Nadto, wěc ta kteráž kowy w zlato měnj, má giné také předivné Lapis Philosophicus.

mocy: gako y tu, že zdrawj lidské až do smrti w celosti zachowáwá, a smrti (leč po dwau neb třech stech letech) nepřipustj. Nýbrž kdyby kdo vžjwati toho vměl, nesmrtedlného by se včiniti mohl. Nenj zagisté Lapis ten giného nic než sýmě žiwota, gádro a wýtah wsseho swěta, z něhož zwjřata, zrostliny, kowowé, y sami žiwlowé bytnost berau. Y vlekl

Přjhody alchymistů.

kaurem, než ge zase protřel, Azoth mu w tom vletěl. Někteřj také dymu se nalkagjc, mřeli. A neywjc gich bylo kterýmž vhlj w měsscy nestáwalo, musyli

ginam wypůgčowati běhati; w tom wy-stydlo, a wssecko w nic přisslo. A ta přj-hoda welmi tu byla častá, a téměř vsta-wičná. Neb ač žádného mezy sebe, leč s plným měsscem nepaussteli, každému wssak welmi rychle gakšy wyprahl, že w něm nic nezůstalo: a on aneb Operacý tak nechati, aneb o wypůgčku ginám bě-hati musyl.

4 Y řekl sem na ně se nadjwage: těch gá tuto kteřj nadarmo pracugj dosti wi-djm: kteřjby pak kamene dostáwali, žád-ného newidjm. Zlato widjm že tito wařjc a žiwot sskwařjc, oboge pro-wařugj a prosskwařugj: kde pak gsau ti shromaždami zlata, a nesmrtedl-nosti? Odpowěděl mi: Wed se ti nezgewj, anižbych gim radil: musý se takowá drahá wěc w tagnosti chowati. Syc kdyby se o kterém z potentátů někdo dowěděl, chtělby geg mjti, a bylby tak mnoho gako wězněm wěčným: protož se tagiti musegj.

5 W tom widjm že se někteřj z těch vsskwařených stupugj: slyssjm, že nedařenj s sebau wyhledáwagj. (že přjliš zawinuté w winu kladl: druhý na nádob nařjkal: třetj n hodné planét aspekty na zemské kalnaté při I missy se hněwal: pátý kladu žalowal. Sun

tak bylo mnoho, že newěděli wmlu-
nj swému gak spomocy, widěl sem to.
A tak když geden za druhým wen wy-
cházeli, ssel sem y gá.

Kap. XIII.

Pautnjk se na Rose-Crucios djwá.

FAMA FRATERNITATIS, Anno 1612 Latinè ac Germanicè edita.

A Hned tu na placu vslyssjm trauby zwuk, po němž ohlédna se widjm gezdecého na koni a swoláwagjcého filozofy. Kterýž když se stádně odewssad

o nedo-
sj a celé
terak ně-
io wzbu-
nedostat-
a mau-
na kte-
ysa, při-
nezy sta
proto že
odkryté
u odnjti
u dle fi-
dů že w-
ku zem-
je; wsse-
ni gsau-
pzmlau-
lagj, a
njm

wſim wſſeligaké nemocy dokonale ho= gi, y dlauhowěkoſt dáwagj. Neb Hugo Alverda, gegich Praepositus je giž 562 let ſtářj geſt, a Collegowé geho ne mnoho njž. A ač po tolik ſet let ſe tagili, ſami toliko (ſedm gich) w naprawowánj filozofie pra= cugjce: nynj wſſak, poněwadž giž k dokonaloſti wſſe přiwedeno, a na= to wědj, že wſſemu ſwětu Reforma= cý naſtáwá, děle giž tagiti ſe ſe nechtěgj: nýbrž zgewně ſe ohlaſſu= gjce, s gednjm každým drahými ta= gemſtwjmi ſwými ſe zděliti hotowi gſau, kohožby gen hodného ſeznali. Ohláſylli ſe gim kdo, w gakémkoli gazyku a národu, že gich wſſecko dogde, a žádný bez laſkawé odpo= wědi zanechán nebude. Pakli kdo nehodný bude, kterýžby z lakomſtwj toliko, neb z wſſetečnoſti, dogjti gich žádoſtiw byl, ten že ſe nedoptá nic.

2 To wyprawěda poſel ten, zmizel: gá pak po učených těch hledě, wſſecky ge téměř nowinau tau zděſſené widjm. Počjnagj mezy tjm pomalu hlawy ſnáſſe= ti, a gedni poſſeptmo, ginj hlaſem, ſaud o tom wynáſſeti. Takž gá, tu y tam přiſtaupě, poſlauchám: A ay gedni ná= ramně pleſali, radoſtj kam ſe djti newědauce. Litowali předků ſwých, gimž ſe za gegich wěku podobného nic nedoſtalo; ſebe pak blahoſlawi=

Varia de Fama Judicia.

li, ginž dokonalá filozofia giž se plně podáwá. Tak že bez omylu wssecko wěděti, bez nedostatku wsseho dosti mjti, bez nemocý a ssedin kolik set let žiw býti mocy bude, kdo gen chtjti bude. A wždycky opětowali, Sſťastný přesſťastný náš wěk. Takýchž řečj gá dosłýchage, počal sem y sám wesel býti, a že se y mně bohdá toho, nač se ginj brausý, dostane, naděgi sobě činiti. Ale spatřil sem giné w hlubokých myssleních, kteřjž co o tom smýssleti, hrubě na rozpacých byli. Aby prawé bylo to, což hlásati slysseli, bylibý rádi: ale se wěcy zatemnělé, a rozum přewyssugjcý, býti zdály. Ginj zgewně odpjrali, sſalbau a podwodem to býti prawjce: Bylili prý od tolika set let, proč se prw nezgewili? gsauli wěcmi swými gisti, proč směle na swětlo newystaupj? než z kauta gen odkuds ze tmy, co netopýřowé, hwjzdagj. Filozofia že gest dobře wstanowená, a reformacý nepotřebuge: dagjli sobě tu z rukau wyrazyti, že nebudau mjti žádné. Ginj nad to hrozně na ně láli, a klnuli, za wěsstce, čaroděgnjky, a wtělené ďábly ge wyhlassugjce.

Fraternitatem ambientes.

3 Summau, hluk byl na celém plácu, a každý téměř žádostj dogjti gich hořel. Protož nemálo gich supplikacý spisowalo (gedni tagně, ginj zgewně)

ně) a odsýlali gim: plésagjce radosti, že giž také do spolku přigati budau. Ale widěl sem, že každému supplikacý geho, wssecky zběhawsse kauty, bez odpowědj se wrátila, a weselá naděge obratela se w tesknost: nýbrž od nedowěrců oněch smjch měli. Někteřj psali znowu, po druhé, třetj, y wjc, skrze wsseckny Musas, gak neyhlauběgi kdo mohl a vměl, prose, ba zakljnage, aby dusse vměnj žádostiwé nezdržowali. Někteřj odkladu netrpěliwj, sami osobně od gednoho krage swěta k druhému běhali na swé nesstěstj nařjkagjce, že sstastných těch lidj nagjti nemohau. Čehož winu geden nehodnosti swé, giný newhodnosti oněch připisowal: a odtud geden sobě zaufal, druhý se ohlédage, a k wyslěděnj gich nowých cest ohleduge, znowu se trápil, až mne samého konce se dočkati nemohaucýho, teskno bylo.

4 W tom ay opět začne se traubenj: za kterýmž zwukem lidj gich mnoho běžj, y gá také, spatřjm gakéhos an krám rozkládage, lidj k spatřowánj a kupowánj předivných tagemstwj nabjzý, kteráž prý z pokladů nowé filozofie wzatá gsau, a wsseckněm tagné maudrosti žádostiwým zadosti včinj. Y byla radost, že tu giž swaté růžowé bratrstwo zgewně se a sstědře poklady swými zděluge; přistupowali a kupowali mnozý. Wsseckno pak to což se prodáwalo, Continuatio Famæ Rosæorum.

zawinuté bylo w ſſkatulkách, kteréž ma-lowané byly a s wſſelikagkými pěknými nápisy: Portae Sapientiae: Fortalitium Scientiae: Gymnasium Universitatis: Bonum Macro-micro-cosmicon: Harmonia utriusqve Cosmi: Christiano-cabalisticum: Antrum Naturae: Arx Primaterialis: Divino-magicum: Tertrinum Catholicum: Pyramis Triumphalis: Hallelujah, &c. Každému pak kdo ku-powal, zapowědělo se odwjrati. Nebo tagné té maudroſti že tako-

opes
žeby
iegſſ
něli:
ždné,
ſwé
iceli,
wěku
, co
wě-
atři-
cę že
ij.
ſſick-
a di-
jeden
nichž
ch či
ohu.
gak-
t bě-
ckdes

Beea-tus Fa-mae.

w kautě gako s zamčenými ústy seděti wi-děl: Sud že k tagnostem gsauce připuſſtě-mi

wě (gakž se o nich někteří domýssleli) přj-sahu mlčeliwosti byli wykonati museli; aneb-že (gakž se mně mimo-brylle hledjcýmu zdálo) za naděgi, a wynaloženau swau prácy, se hanbili. Takž se tedy wssecko to rozcházelo a tissilo, gak když se po bauři bez desstě mračna rozcházegj. A gá k průwodčjm swým řekl: A což z toho wsseho nic býti má? ach má naděge! gák sem se tu takowé trossky wida, těssil, že přjhodnau mysli swé pastwu nagdu! Odpowěděl Tlumočnjk: Kdo wj, gesstěli se toho dostati můž: snad oni hodiny swé wědj, kdy se komu zgewiti magj? Máli na to čekati mám? řekl sem, newěda aby se z tolika tisýc wceněgssjch než sem gá, komu zdařilo, gedinkého přjkladu. Nechcy po tom déle gemlowati: poďme odtud.

Kap. XIV.

Pautnjk Medicinu prohlédá.

Takž mne mezy fizyckým a chymickým Auditorium, vličkami gakýmis prowedauc, postawj na giném placu, kdež sem hrozné diwádlo spatřil. Rozpiali sobě člowěka, a řezjc geden aud za druhým, párali se mu we wssech wnitřnostech, s chutj sobě co kde nassli vkazugjce. Y řekl sem: Ale což toto za vkrutnost, s člowěkem gako s howadem zacházeti? Musý to býti, dj Tlumočnjk, to gegich sskola. Anatomia.

Botha-nogra-phia.

2 Oni mezy tjm nechagjc toho, roz-běhli se po zahradách, lukách, poljch a horách, a co tam kdo rostaucých wěcý nassli, ssklubali to, a nanesli takowé hro-mady, žeby k přebjránj a přehlédánj to-liko toho mnoho let nestačilo. A každý gjž z hromady, co se mu widělo, aneb trefilo, uchytě, běžel k rozpáranému ono-mu tělu: a nad audy geho roztahugjc, gedno s druhým na dýl, na ssjř, na tlaussk, měřil. Ten prawil že se toto k tomu tre-fuge, onen že netrefuge; pak se o to s welikým křikem hádali: ba y o sama gména trawin těch weliké byly nesnáze. Kdo gich neywjce znal, měřiti a wážiti uměl, tomu z nich wěnec opletauc, ko-runowali ho, a kázali Doktorem toho uměnj gmenowati.

Praxis me-dendi.

3 W tom spatřjm, an teď k nim wsseli-
é., hnigjcý
ýž oni přj-
wali, puchu
nečistotách
h se pára-
ili Průba.
žili, sskwa-
ali, řezali,
li, twrdili,
newjm co
enti mezy
malý djl s
h buď ne-
zcházegj.
jm těm ho-
gičům uměnj gegich zýsku něco přinássel, přinássel wssak také (ač chtělili powolá-nj za dosti činiti) mnoho, a welmi mnoho,

wsyl

vplné, a na díle y ossklivé práce: naposledy nelibosti tak mnoho gako přjzně. Y nelíbilo mi se to.

Kap. XV.

Pautnjk spatřuge Juris prudentiam.

Naposledy tedy wedli mne do gednoho gesstě ssirokého Audytoryum, w němž sem wjc než kde znamenitých lidj vhlédal. Ti wůkol po stěnách malowané měli zdi, sruby, ploty, parkany, sstraňky, přjhrady a přjwory: a zase skrze ně ty y giné mezery a djry, dwéřε y wrata, zdwory a zámky, a rozličné k nim kljče, kljčky a háky. Na to wsse oni vkazugjc sobě, kde se a gak přegjti můž neb nemůž, rozměřowali. Y ptám se, co pak ti lidé dělagj? odpowědjno mi, že wyhlédagj gakby gedenkaždý w swětě při swém ostáti, aneb také z giného na sebe něco pologně přewésti mohl, pro zachowánj řádu a swornosti. Rekl sem, to ge pěkná wěc: ale podjwage se trosskn, zossklivil sem gi sobě. Finis Juris.

2 A to předně proto, že do těch sstranků, gakž sem znamenal, ani dusse, ani mysl, ani tělo člowěka se nezawjrá, než statek toliko, přjbytná při člowěku wěc, na njž tak mnoho přenesnadné práce wážiti, gakauž sem tu widěl, nezdálo mi se aby za to stálo. Jus circa qvid verse-tur.

Fundamentum Juris. 3 K tomu widěl sem, že wssecko to vměnj gen na chuti některých založeno bylo, že se tomu neb onomu, to neb ono za práwo vstanowiti widělo, tak toho ginj ssetřj: aneb (znamenal sem to tu) gak se kterému mozku zawrtj, tak hradby neb mezera

Perplexitas Juris.

Kap.

Kap. XVI.

Pautnjk se na promacy mistrů a doktorů djwá.

Ale ay w tom trauby zwuk zawznj, gako swolawagjcých se k slawnosti: a Wssezwěd srozuměge co bude, dj: Nawratme se gesstě medle, tu se bude nač podjwati. Y což to bude? djm gá. On: Academia bude korunowati ty kteřjž nad giné bywsse pilněgssj wrchu vměnj dosáhli: ti prawjm giným na přjklad korunowáni budau. Gá

bodných vměnj Mistr; toto Medicyny Doktor; toto Práw obogjch Licencyát &c. přilepil, a pečeti přitwrdil, pod nemilostj Bohyně Pallady wssechněm přjtomným y nepřjtomným poraučege, aby gich na potkánj žádný ginák negmenowal.

wal. A s tjm ge, y zástupy rozpustil. Y řekl sem: Budeliž co wjce? A což tobě gesstě dosti neny? dj Tlumočnjk. Či newidjš gak gim wssickni ostupugj? Gakož pak ostupowali.

3. Nicméně gá chtěge wždy, co pak dále z nich bude widěti, hledjm po gednom tom uměnj mistru, ani mu ted počjtati cos poraučegj, on neuměl; poraučegj měřiti, neuměl; poraučegj hwězdy gmenowati, neuměl; poraučegj Syllogismy dělati, neuměl; poraučegj cyzými gazyky mluwiti, neuměl; poraučegj swým gazykem řečňowati, neuměl; poraučegj naposledy čjsti a psáti, neuměl. Ký pak hřjch, řekl sem gá, mistrem sedmerého uměnj se psáti, a žádného neuměti? Tlumočnjk odpowěděl: Neumjli ten, umj druhý, třetj, čtwrtý; nemůž wssudy plné býti. Tedy gá rozumjm, řekl sem, že po strawenj w sskolách wěku, po wynaloženj na to statku, po přiwěssenj tytulů a pečetj, naposledy zeptati se potřebj, učilli se čemu? Bopomozy té zpráwy. Ty muderlantstwj nepřestaneš, dj on, leč sobě něco utržjš, žwi gen předce, přisahámť že se s něčjm potkáš. Y nu tedy, řekl sem, nechť gsau třeba sedmdesatera sedmera uměnj mistřj a doktořj, a nech třeba wssecka uměgj, aneb žádného, řjkati nic wjc nechcy: gen podme odtud.

Kap. XVII.

Pautnjk prohlédá staw nábožnjků.

Y prowedau mne průchody gakýmis, a přigdeme na rynk, kdež množstwj na rozličnau formu stawených chrámů a kaplic stálo, a wycházegjcých a wcházegjcých zástupowé. Y wkročjme do neybližssjho, a ay tu po wssech stranách rytiny a slitiny mužů a žen, též wsseligakých zwjřat, ptactwa, zeměplazů, stromowj a zrostlin: tolikéž slunce, měsyce, a hwězd; až y ďáblů mrzutých, plno. Z přicházegjcých pak každý sobě co se mu widělo wybera, před tjm klekl, ljbal, kadil, pálil; Ktež ač mi diwná byla wssech tu swornost, že každý takměř swau wěc ginák konage, trpěli sobě to, a pokogně každý každého při geho smyslu nechávwal (čehož sem ginde potom nespatřil): a wssak mne y puch gakýsy smrdutý tu zarážel, y hrůza podgimala: tak že sem wen pospjssil. Pohané.

2 Wegdeme tedy do giného chrámu, bjlého a čistotného, w němž žádných kromě žiwých obrazů nebylo: Židé.

(Talmudi figmenta.

petrnau a křjdlatau zwěř, nepeřené a bez

a bez křjdel ptactwo; howada s lid-
ſkými: a lidi s howadjmi, audy; ge-
dno tělo s mnoha hlawami, a zaſe
gednu hlawu s mnoha těly. Někte-
rá potwora měla mjſto ocaſa hlawu,
a mjſto hlawy ocas; některá oči pod
břichem, a nohy na hřbetě. Některá
očj, vſſj, vſt, noh, bez počtu, giná
nic toho: a wſſe to diwně zpřeſta-

Maho-
meta-
ni.

dá-

dáwali, tak že mi se twárnostj tau milost k nim dělati počala. A řekl sem: Gaký pak oni těch wěcý základ magj? Odpowěděl mi Wssezwěd: Oni gey pod suknj schowaný nosý. Y přistaupjm a widěti žádám. Oni že toho giným kromě wykladačů widěti neslussj. Gá předce widěti chcy, dowolenj od P. Osudy předstjrage.

4. Y dobyta gest, a vkázána mi tabule, na njž stál strom kořenem zhůru do powětřj se pnaucý, ratolestmi pak w zemi strmjcý: akolo kterýchž množstwj krtic rylo, a geden weliký krt wůkol chodě giné swoláwal, a w prácy tu zawodil. Y powjdali mi že na ratolestech toho stromu pod zemj wsseligaké libé owoce roste, kteréhož prý ti tissj a pracowitj žiwočjsstowé dobýwagj. A to gest, dj Wssezwěd, summa náboženstwj toho. Y porozuměl sem, že základ geho na wětru domněnj gest; cýl a owoce geho, pýssati se w zemi, a trosstowati se newiditedlnými, kdež nerostau, rozkossemi, a slepě hledati, newěda čeho.

Summa Alkoránu.

5. A odegda odtud, dijm wůdcy swému: Čjm pak oni, že to gistý gest a prawý náboženstwj základ dowodj? Odpowěděl mi, pod a wiz. Y wegdeme za kostel na plac; a ay tu bijj ti a vmytj lidé, ohrňugjce lokty, giskřjce očima, hryzauce pysky, a řwauce strasslivě, běhagj, koho potkagj ssawlugj, a we krwi lid-

Mahometanstwj násyljm stogj.

ské

ſké ſe máchagj. Čehož gá zlekage ſe, a zpátkem běže, řekl ſem: Y což pak to oni dělagj? Odpowědjno mi: Dyſputugj o náboženſtwj, a dowodj že Alkorán prawá geſt kniha.

Mezy Perſany a Turky o Alkorán roztržitoſt.

6 Y wegdeme do koſtela zaſe, a ay tu mezy těmi kteřjž onu tabuli noſyli také hádka o toho, gekž ſem ſrozuměl neypředněgſſiho krta. Gedni zagiſté prawili, že ſám on drobněgſſj ty krtice zprawuge; ginj, že má dwa pomocnjky. O kterauž wěc tak ſe newkogitedlně táhali, že napoſledy tak rowně tu s ſebau, gako wně s ginými železem a ohněm dyſputowali, až hrozno.

Kap. XVIII.

Prohlédá náboženſtwj Křeſtanſké.

Ywida mne wůdce můg děſyti ſe, dj mi: Nu podme, ukážik Křeſtanſké náboženſtwj, kteréž na giſtých Božjch zgewenjch založeno gſauc, a neyſproſtněgſſjm y neywtipněgſſjm doſti čjnjc gakož prawdu nebeſkau gaſně na ſwětlo ſtawj, tak zaſe odporné bludy porážj, a gehož ozdoba geſt ſwornoſt a láſka, a kteréž w neſčjſlných protiwenſtwjch nepřemožené poſawád zůſtalo, a ſtogj. Z čehož rozuměti ſnadně můžeš, že půwod geho z Boha býti muſý, a potěſſenj prawého tu že ſe doptati budeš moci. Y zradowal ſem ſe těm řečem, a ſſli ſme.

2 A když přicházýme, widjm že bránu magj, skrze níž se k nim musý. Ta brána stála w wodě, kterauž musyl každý přebřjsti, a vmyti se, a wzýti heslo gegich, bjlau a čerwenau barwu: s přjsahau, že k práwům a řádům gegich státi chce, tak gako oni wěřiti, tak gako oni se modliti, týchž gako oni nařjzenj ostřjhati. Y ljbilo mi se to, gakožto vsslechtilého něgakého řádu začátek. Křest

3 Progdauc skrze bránu, spatřjm zástupy lidu weliké: mezy nimiž někteřj habitem od giných rozdjlnj zde onde na wýstupcých stogjce, vkazowali gim obraz gakýsy tak uměle wymalowaný, že čjm wjc kdo naň hleděl, tjm wjc nač se djwati měl: než že nebyl zlatem aneb blýskawými něgakými barwami hrubě okrássleny, nebyl zdaleka přjliš patrný. Protož sem widěl, že kteřj zdaleka stáli, méně krásau geho gjmáni byli: kteřj blijže, nasytiti se hleděnjm nemohli. Kázanj slowa.

4 Ti pak kteřjž ten kontrfekt nosyli, welebili geg náramně, nazýwagjc geg Synem Božjm, a prawjce že w něm wsseligaké vsslechtilosti wyobrazeny gsau: a že z nebe na zem poslán gest, aby lidé gak při sobě ctnosti pokládati magj, z něho mustr brali. Y byla radost a plésánj, a padagjce na kolena zpjnali k nebi ruce, a Boha chwálili: a gá to wida, připogil sem hlas Obraz Krystůw.

Křeſťa- nů du- chowní hody.

h ... ſna Boha, že mi na
t ... pochwálil.
... m' mnohá a rozličná
n ... aby ſe k obrazu tomu
ſ ... že ſe po mjſtech oſtu-
p ... obraz ſwěřen byl,
n ... z něho dělagjce, w
z ... wſſechněm rozdá-
wagj, a oni ge s nábožnoſtj do vſt berau. Ptám ſe tedy co ſe tu to dělá? Odpowědjno mi, že nenj doſti na čaſto gmenowaný obraz zewnitřně toliko hleděti, než že ſe do wnitřku přigjti muſý, aby ſe člowěk w kráſu geho proměniti mohl. Nebo tak prý ne-beſkému tomu lékařſtwj hřjchowé u-ſtupowati muſegj. Na kteréž zpráwě gá pleſtaw, Křeſťany ſem za blahoſlawené lidi, kteřj k zahánění zlého takowé pro-ſtředky a pomocy magj, ſám v ſebe we-lebil.

Křeſťa- nů roz- puſti- loſt.

6 Mezy tjm wſſak hledě gá po některých, kteřjž málo před tjm Boha k ſobě (gakž prawili) přigali, widjm ani geden za druhým do pitek, různic, nečiſtot, krádežj a laupežj ſe dáwagj: ale ne-wěře gá očjm ſwým, hledjm pilněgi, a widjm w prawdiwé prawdě, že pi-gj a bligj, wadj ſe a bigj. Iſtj a mocý gedni druhým berau a derau, bůg-noſtj kehcý a ſkáčj, wýſkagj a pjſka-gj, ſmilnj a cyzolozj, hůř než ſem které giné widěl: ſummau, že wſſecko naopak proti tomu gakž napomjnáni

byli,

byli, a slibowali, činj. Protož zkor-
mautiw se, ljtostiwě sem řekl: Ale pro Pá-
na Boha což se toto děge? gáť sem tu gi-
ného hledal. Nediw se tak hrubě, odpo-
wěděl Tlumočnjk. Co se lidem k násle-
dowánj předstjrá, gest stupeň doko-
nalosti, na kterýž wystaupiti ne každé-
mu dá mdloba lidská: kteřj giné we-
dau dokonalegšj gsau: ale za nimi
obecný člowěk, který w přjčinách gest,
netak stačiti můž. Podmež tedy mezy
ty wůdce, řekl sem, ať se na ně podjwám.

7 Y přiwede mne k těm na wýstupcých stogjcým: kteřjž napomjnali sye lidu k milowánj krásy obrazu toho, ale to slabě gaksy, gakž mi se zdálo, dělali. Nebo poslechlli kdo a následowal, dobře: pakli nic, také. Někteřj chřestali gakýmis klýči, prawjce se moc mjti, kdo neposlechne, fortnu gemu kudy se k Bohu chodj, zawřjti, a mezy tjm nezawjrali žádnému. Pakli to

Kazatelů galowosti.

běh, řekl Tlumočnjk: a neſſkodj to. Kdyby wolawcům těm wſſecko wolno bylo, kdo wj čehoby ſobě oni neoſwobodili? muſý ſe y gim wyměřiti pokud čára.

Duchownjch lidj mezy Křeſťany tělesnoſt.

8 Poďme tedy, řekl ſem, ať gá ſe na ně ſamy, gak doma krom kadedry wěcy ſwé ſpořádané magj, podjwám: wjm že gim tam aſpoň žádný newyměřuge a nepřekážj. Y wſtaupjme tam kdež ſami kněžj bydleli, a gá myſle že ge modljcý ſe, a zpytugjcý tagemſtwj nagdu, nalezl ſem po hřjchu, ani teď po peřinách rozwáleni chrápj; tamto za tabulemi rozſázeni hodugj, až do němoty do ſebe cpagjce a legjce, ginj prowodj reyry a ſkoky; někteřj měſſce, truhly, komory wycpáwagj; ginj ſe s fregi a bůgnoſtmi objragj; někteřj s připjnánjm oſtroh, tulichů, kordů, ručnic zacházegj; někteřj s pſy a zagjcy ſe honj: tak že neymenſſj čas s Biblj tráwili, někteřj ſotwa gi kdy do rukau brali, Včitelé wſſak pjſem

ſe gmenu
ſem: Ach
wůdcowé
býti magj?
w čemžby ſ
wſlyſſawſſe
irregulárnj
ſſilhawě na
hledámli p
ſwatáčků,

wědj

wědě gak v kostele powinnost swau konati, v domu a mezy lidmi lidsky se chowati. Takž sem mlčeti musyl, patrně sye wida že to potworstwj gest, na komži pancyř, na birytě lebku: w gedné ruce zákon w druhé meč, po předu Petrowy klíče po zadu Gidássů měssec, nosyti! mysl w pjsmě wybraussenau, srdce w praktykách wycwičené; a gazyk plný nábožnosti, oči plné bůžnosti mjti.

9 Wida pak některé obzwlásstě, kteřjž na kázanjch wselice uměle a nábožně řečňugjce, sobě y ginym neginák než gako z nebe spadlj Angelé se ljbili, žiwota pak rowně gako ginj rozpásaného byli, nemohl sem se předce zdržeti, abych neřekl: Hle trauby, skrze něž wěcy dobré plynau, samých se nechytagj! Tlumočnjk dj: Y to gest dar Božj, o wěcech Božjch pěkně mluwiti uměti. Gest dar Božj, djm gá: ale na slowjchliž se stawowati má? | A ginym neběskými dary přislusowánj, ne sobě.

10 Mězy tjm, wida gá, že wssickni tito nad sebau Starssj swé (Biskupi, Arcybiskupi, Opatowé, Probosstowé, Děkanowé, Superintendenti, Inspectores ꝛc. nazwané) magj, muže wážné a wzácné, gimž wssickni poctiwost činili, mysslil sem, proč pak oni těchto nižssjch w řádu nedržj? A chtěge přjčině wyrozuměti, wegdu za gednjm do pokogjka geho, potom za druhým, třetjm, čtwrtým ꝛc. a widjm ge zaměstknané hrubě, že neměli kdy k oném dohlédati. Zaměstknánj pak gegich (mimo ne gedny wěcy s oněmi společné) | Biskupů neřádowé.

Luk. 6. neni slussné, abychom my opausstěgjc Slowo Boží, přisluhowali stolům a

poctiwé místo posazenj čekal: ssestý schwá-
lenj sebe od ginud wyžádané předstjral:
sedmý dárky podstrkowal: osmý hlubo-
kých, wysokých, a ssirokých smyslů gsa,
místa sobě kdeby se rozprostřjti mohl, žá-
dal: a neywjm co toho wjc. Což gá spa-
tře, řekl sem; Však snad nenj řád, tjti
se na takowá místa, wssak by se tu
na ze
odpo
sák s
Gá s
na B
se: A
lá? J
kteréž
towj,
by, t
žádn
odháněti spjsse. Mezy tjm, měll se
wždy přjzně hledati, takby se hleda-
ti gj měls, aby každý pokorau, ti-
chostj, pracowitostj, Člowěk milým
činiti se hleděl, a ne gakž gá tu wi-
djm a slyssjm. Nechžge co chce, ne-
řádowé giau toto.

12 Na tom když mne státi widěl Tlu- *Křesťanů trossty na wjru, bez skutků.*
močnjk můg, řekl mi: Prawdať gest,
že w žiwotě křesťanském y samých
Theologů, něco wjce nerownosti gest
než ginde: ale zase toto gest prawé,
že Křesťané y zle žiwi gsauce, dobře
vmjragj. Proto že spasenj lidské ne
na skutcých, než na wjře, záležj: kte-

ráz když prawá gest, nemůže spasenj chybiti. Nehorš se tedy, že žiwot při Křesťanech negistý gest, když gen wjra gest gistá, dostik gest.

O wjru hádky.

oň
l:
na
y
ge
es
a
ti
co
a,
ij
st,
a

Pjsmo S. prubýřský kámen.

gicý se prawili, že nedržj. Tož na sebe křikali, žádný sobě swého haněti nedal, žádný také druhému geho wě-
cy potwrzowati nechtěl; pak na sebe láli, klnuli, za kápě, za wlasy, a kde mohli se chytagjc a táhagjc. Ginj hádali se o sám ten kámen, gaké gest
barwy: někteř ...), ginj
že zelený, ginj ž ... ný: až
se nassli kteřjž ... ěnných
barew, gaká se n ... že se y
on zdá. Někt ... o roz-
bili, a na prach ... de po-
hleděli: ginj n ... nad to
wýš prawili, ... n růz-
nice tropj, aby ... dali
že

že se snáze porownagj: k čemuž gich weliký djl, a neyprzednegssjch, přistupowalo: ginj toho zase bránili, prawjce že žiwoty raděgi složj, než tomu dopustj: gakož pak negedni, když se různice a ssarwatka rozmohla, y zbiti gsau, kámen pak zůstal předce. Nebo byl okrauhlý a welmi hládký, kdo na něg sahal, vgjti ho nemohl, wyklauzl se mu hned, a vprostřed ssranků těch předce se točil.

14 Z těch ssranků gá wygda, spatřjm Křesťanů na sekty roztrhánj.
an kostel ten mnoho má wůkol kaplic, do nichž se ti, kteřjž se při průbjřském tom kamenu srowwnati nemohli, rozcházegj, a za každým gistý lidu djl se táhne; kterýmž oni gak a čjm se od giných děliti magj, regule dáwali. Tito, aby se wodau y ohněm znamenali, ginj aby znamenj křjže w hrsti a w kapsy wždycky pohotowě měli: ginj aby wedlé hlawnjho onoho kontrfektu, w němž se wssickni wzhlédati magj, pro wětssj dokonalost, giných drobněgssjch co neywjc při sobě nosyli: ginj aby modléc se neklekali, že to Fařyzegská wěc: ginj aby muzyka, gakožto wěcy bugné, mezy sebau netrpěli: ginj aby se žádnému, na wnitřnjm Ducha zgewowánj dosti magjce, včiti nedali. Summau, wssudy obzwlásstnj něgaké nařjzenj, kaply ty prohlédage, widěl sem.

15 Gedna z nich neywětssj byla a Neynádhernegssj mezy nimi gedna.
neyozdobněgssj, třpytjcý se zlatem a kamenjm drahým, a w njž hluk wese-

lých nástrogů slyssán. Do té sem obzwlásst vweden, a pobjzýn abych hleděl, že tu pěknégssj než kde náboženstwj. A an po stěnách tu plno bylo figůr ga-

16 Kdež widjm, že některé ty kaply (dwě, tři, bližšj sebe gsauc) aby za gedno byly, se smlauwaly: mezy tjm wšak žádnau měrau, gakby se mezy sebau porownaly, trefiti nemohly, každý co w hlawu zawzal na tom stál, giné na to též narazyti wyslyge. Některj hlaupěgšj co se gim namátlo, toho se drželi: ginj chytřegšj, gak kde fortel widěli tak přistupowali, a odstupowali, až sem nad tjm mizerným milých Křesťanů matenjm a motánjm welice horlil.

Giné se o sgednocenj darmně smlauwagj.

17 Mezy tjm byli tu některj, kteřjž se nic do těch roztržitostj nemjsiti prawili, chodili mlčjc, tiše, gako w přemyšlowánj, a wzhlédagjc tytýž k nebi, a přjwětiwě se magjc ke wšechněm: a byli nepatrnj, ošklubanj, postem a žjznj wyschlj. Z nichž ginj gen smjch měli, powolávali a pohwizdowali za nimi, drbali a trhali, widliček podáwali, nohy podráželi, a zlořečili gim: onj pak wšecko trpjc, gako slepj, hlušj, němj, mezy ginými chodili. Kterež když sem z gakéhos w kůru zastřenj wycházeti a wcházeti widěl, chtěl sem wgjti a pohleděti co tam magj. Ale mnau Tlumočnjk trhl. Co pry tam dělati chceš? či chceš také z sebe smjch udělati? máš tam prok dychtiti. Takž sem nechal. Ale ach tu sem přehlédl, od nešťastného swého Mámila zmámen byw: tu sem Centrum nebe y země, a cesty k sytosti

Skutečnj Křesťané.

Gichž pautnjk nepoznal.

potěssenj wedaucý chybil, a do motanin Labiryntu Swěta zase vweden, dokudž mne Bůh můg neretowal, a na pochybenau na tomto mjstě cestu zase neowedl. Což kdy a gak se stalo, njže powjm. Ale sem gá toho tehdáž nesaudil, nýbrž zewnitřnjho gen pokoge a pohodlj hledage, ginam zewlowati pospjchal.

Přjhoda geho w tom stawu.

18 Nepominu mlčenjm co mne gesstě wjc w té vlicy potkalo. Namlauwal mne můg Wssudybud, abych se mezy Duchownjky dal, gistě mi to, že gá osudem do toho stawu náležjm: gakož přiznám se že mi to k mysli bylo, gakkoli sem obyčegů gegich ne wssech libowal. Y dám se nawésti, wezmu kápi a kuklu, wstaupjm tu y tam wedlé giných na wýstupek, až mi y wlastnj vkázán. Ale hleděgá po nich, widjm že mi gedni hřbet obracegj, druzý hlawami krautj, třetj na mne okem mhauragj, čtwrtj prstem hrozý, pátj widličky vkazugj. Naposledy někteřj se obořjc sežen
wstawj giného, hrozýc že na tom
bude. Gá lekna se běžjm pryč, k
wůdcům řka: Ale bjdněgssjhož
wěta! wssak se pak s gednjm
trhá! Bezpochyby, řekl Tlu-
proč se nemáš na pozoru, aby so-
nedrážil? Kdo s lidmi býti chce,
se formowati musý: ne tak gako
y zhlaupa tesati. Gižť gá newjm,
řekl sem: tedyk ale wsseho tak nechati.

Ne

Ne tak, ne tak, dj Wſſudybud: nemuſýme zauſati. Nebudeli z tebe to, bude něco giného. Pod gen, hleďme dál: a ogmu mne za ruku, wede.

Kap. XIX.

Poutnjk ſlaw Wrchnoſtj ſpatřuge.

Přiſſli ſme tedy do giné vlice, kdež po wſſech ſtranách plno widjm wyſſſých a nižſſých ſtolic: na nichž ſedjcým Pane Rychtáři, Pane Purgmiſtře, Pane Vřednjče, Pane Regente, Pane Purkrabj, Pane Kancljři, Pane Mjſtodržjcý, Páni Saudcowé, Miloſtiwý Králi, Knjže, Pane ꝛc. řjkali. A dj mi Tlumočnjk: Nu tu máš ty lidi, kteřjž saudy a wýpowědi w rozepřech konagjce, zlé treſcýce, dobrých přichraňugjce, řád w ſwětě zdržugj. Tok geſt owſſem pěkná, a mám za to newyhnutedlná w lidſkém pokolenj wěc, řekl ſem. Odkud ſe pak takowj lidé berau? Odpowěděl mi a Někteřj ſe k tomu rodj: ginj od nich, aneb od obce, wybráni býwagj, ti kteřjžby za neymaudřegſſj ze wſſech, a neyzkuſſenegſſj, a ſprawedlnoſti a práw neywpowědomegſſj, vznáni byli. A to pěkné, djm gá.

Wrchnoſtj rozdjlnj ſtupňowé.

2. W tom mi ſe pohleděti vdá, a ſpatřjm an ſe někteřj do ſtolic wkupugj, ginj wyproſſugj, ginj wypochlebugj, ginj ſami ſázegj: a wida to, Hle, hle, neřád! zkřikl ſem. A mlč wſſetyčko, dj Tlumočnjk.

čtiš, slyšjm toho zajjwěš, oslyšíli. A proč nečekagj ažli gá, a by zwoleni byli? Odpowěděl: Proto že oni sebe bezpochyby pawědomi gsau, že k té prácy se býti zgednagj; když ge za ty ginj přigjmagj, co tobě do toho?

widěti, neslyšeti, nerozuměti, byť y widěl, slyšel a rozuměl. Čemuž ty, gakožto w wěcech politických neprošlý, nerozumjš. A wždyť gá widjm na mau wětu, řekl sem, že při nich toho cožby bý-

ti

tj milo, není. A gá tobě radjm, byť on, mlč: slibugiš syc, nepřestanešli mudrowání, pcjneš se kdeby nerád. Co newjš, že saudce poříkati k hrdlu sahá? Takž sem vmlkl, a tisse se na wssecko djwal. Než newidj mi se, co sem na které stolicy obzwlásst spatřil, wssecko wyčjtati: dwegjho toliko dotknu.

5 Zastawil sem se neypilněgi při saudu Senátorském, kdež sem gména Panů Saudců takto spatřil: Atheus, Swárwrád, Sluchosed, Stranobig, Osobolib, Zlatomil, Darober, Nezkus, Malowěd, Nedbal, Kwapil, Ledabyl: wssech pak Presydent a neywyšší Sudj, aneb Prymas byl, Pan Takchcyžmjt. Z kterýchž gmén hned sem se, gacý tu saudowé býwagj, dowtipowati začal: i dwssak příklad se w mé přjtomnosti trefil. Sprostnost obžalowána byla od Soka, žeby některé dobré lidi zhaněla, lichewnjkům lakomců, pigánům ožralců, spjlagerců, a newjm co wjc přemluwiwssi. Swědkowé wedeni byli Klewweta, Lež, Podhled: Prokurátorem ku prámu byl Potřeba, z gedné strany, z druhé Darmotlach; kteréhož wssak Sprostnost prawila se nepotřebowati: a tázána bywssi, ználi se k tomu co na nj prozalowáno, řekla: Znám milj Páni Saudcowé, a přidala, Ded stogjm, ginak mluwiti nemohu; Pán Bůh mi pomáhey. Tu saudcowé sklussysse se, zbjrali hlasy. Atheus řekl:

Saudů obecnich časstá nespráwa a křiwdy.

řekl: Takť gest syc gak ty ženská prawj; ale co ona to třápati má? nechámeli gi tak, pokusý se y o nás třeba hubau tlaucy, přimlauwám se ať gest ztrestána. Siwdy-rurád řekl: Owssem. Nebo kdyby to gednomu prosslo, ginjby také chtěli aby se gim promjgelo. Sluchosud řekl, Gá syc newjm wlastně gak to bylo: než poněwadž sobě Sok tu wěc tak wysoce wede, rozumjm žeť ho [illegible] nechť gest ztrestána. Strangbig řekl: Gá sem giž prwé wěděl, že ty Drchta wssecko co wy-wplesstj: potřebj gi hubu zacpati. Osto-bolib dj: Wražený gest můg dobrý přjtel,

ne tak

. Zla-

en sstě-

rober:

, kdyby

lezkus

dj: Gá podobného přjkladu newjm: co zasslaužila nechť trpj. Malowěd: Gá tomu nerozumjm, gak usaudjte dáwám swé powolenj. Ledabyl: Gakkoli, gá ke wssemu přistupugi. Nedbal: Pakli se pře odložiti chceme? snad se to dále potom samo vkáže? Kwapil: Nic, za chu-ti ať gest ortel. Pan Sudj: Owssem: na koho se nám třeba ohlédati? co práwo chce mjt, to musý gjt. A wywstaw, wy-nil wýpowěd: Poněwadž ta sstěbetná žena wztak nesslussné wěcy se dáwá, že wsseligak o lidi dobré se otjrá, k skrocenj neważného gegiho gazyka,

a

a na přjklad ginym, ať ſe gi 40 po-
līčků bez gednoho dá, ta ſe gi wýpo-
wěd čínj. Tu Sok s Prokurátorem a
ſwědky pokloniwſſe ſe, z ſprawedliwého
nálezu poděkowánj včinili: a Sproſtnoſti
to též poručeno. Ale ona w pláč a zpj-
nánj rukau ſe wydala. Protož, že prá-
wa neoctila, přioſtřiti gi rozkázali, a po-
chytjce k kázni wedli. Kterauž gi ſtalau
křiwdu gá wida, a zdržeti ſe nemoha, zkřikl
ſem hlaſem: Ach geſtližet takowj wſſecka
w ſwětě ſaudowé býwagj, pomozyž mi
Bože wſſemohaucý, ať gá ani ſaudcem
negſem, ani ſe s žádným neſaudjm! Y
mlč ztřeſſtěnče, řekl wlože mi na vſta pěſt,
Tlumočnjk: přiſahámť že ſe téhož, ne-
horſſjholi něčeho domluwjš. A ay Sok s
Pochlebau ſwědky proti mně obwáděti
začnau: a gá to znamenage a lekna ſe,
newjm gak ſem odtud, ſotwa ducha popa-
dage, wyletěl.

6 Když pak ſobě tu před tau ſaudnicý
wydychugi, a oči protjrám, widjm mnohé
s rozepřj k ſaudu přicházeti, an každému
y hned Prokurátoři (Darmotlach, Po-
chleba, Křiwowed, Práwotah, a ginj)
wſtřjc běžjc, ku poſlauženj ſe oferowali, ne
gakau kdo ...
ček, nahléd
(čehož ſem
při ſobě pil
dal. Na
nápis ſem
ſká: na n
Z mſká.
chtělo, ſſel

Prokurátorů převrácenoſt.

Knjžat plnomocné panowánj: a wřednjků gegich lsti.

7 Wssezwěd mi dj: Gesstě neylepssi zů-
stáwá. Pod, pokjwáš se na zpráwu
králů, knjžat, a giných dědičně nad
poddanými panugjcých: snadt se to
zaljbj. Y wegdeme opět kamsy, a ay tu
h stolicých seděli,
š w dosáhnauti
h. Měl zagisté
ussi z obau stran,
o mluwiti chtěl,
Nikowaté a děs
hlawy donesslo
která dossla, na
zděla. Což sem
odtud znamenal, že se new zkých mluwj-
cým odpowěd dáwala, někdo y dosti tuze
wolage, dowolati se do mozku nemohl:
někdy se dáwala odpowěd, ale nic k wěcy.
Podobně mjsto očj a gazyku trauby byly,
skrze než se často ginák než wěc byla wi-
děla, a ginák než sám třeba Pán mjnil, od-
powjdáno. Čemuž srozuměw, řekl sem:
Ale proč pak těch trub neodložj, a
gako ginj lidé prostě wlastnjma oči-
ma, ussima, gazykem, nehledj, nepo-
slauchagj, neodpowjdagj? Pro wzá-
cnost osoby a důstognost mjsta, dj mi Tlu-
močnjk, takowé okolowánj býti musý: či
se tobě to sedláctwj zdagj, aby se gim každý o
oči, ussi, gazyk,

Raddy museti mjti gaké nepohodlj.

8 W tom wid trůnu
obcházeti, z nich o ussi
wedle těch trub ginj
na oči gednák le sá-
zegi; ginj pod ; ginj
ruce

ruce ſkládagj a překládagj; ginj no-
hy ſſjnagj, a zaſe popauſſtěgj; ně-
kteřj pod nim ſtolicy oprawugj a
hlobj, a tak dále. To wida gá, ptám
ſe: Kdo gſau to, a co dělagj? Odpowj mi
Tlumočnjk: Gſau tagné Raddy, Krále a
weliké Pány informugjcý. Gátbych gim
toho newytrpěl, řekl ſem, kdybych na tom
mjſtě byl; nýbrž bych ſobě ſwými audy a
činy wolen býti chtěl. Nemuſý geding
člowěk, dj on, na ſobě zakládati, ani ſe to-
ho gemu dopauſſtěti má. Ledyž gſau, djm
gá zaſe, wſſickni tito páni nad ſedláky bj-
dněgſſj, tak ſmáſami gſauce aby ſe ani hnau-
ti, leč po wůli giných, nemohli. Ale gſau
ſebau tak, dj on, giſſij. Pohleď na tyto.

Y ohlédnu ſe, a ay někteřj na těch
ſtoličných nedali ſe muſtrowati, coz-
hánegjce ty Informatory od ſebe
pryč: což k mému mile bylo. Než
hned ſe n tu giné nepohodlj obgewal.
Mjſto zagiſté těch tolikaſy odehnaných
mnoho giných přicházelo, kteřjž gemu do
očj, do noſu, do vſſj, dmýchati, ačt rozli-
kně zakrýwati a odkrýwati, ruce pak a
nohy ſem a tam wytahowati ſe pokauſſeli:
každý gmenowitě kdo přiſſel, nač ſau-
dě vpřel, na to ho náwěſti a natáhnauti
chtěl: až některý ten neboh Pán newěděl
co činiti; komu powoliti, neb komu ſe brá-
niti, a gak wſſechněm odoláwati má. Y
řekl ſem: Giž widjm, že lépe geſt ně-
kterým wybraným ſe ſwěřiti, než
tak wſſechněm na tiwačku býti. A
co ſe to pak wždy negak ginak zaopatři-
ti

A bez nich groſſtě bůřegi.

ti nemůž? řekl sem. Gakžby se opatřilo, dj on. Powolánj to s sebau to nese, odewssech stjžnosti, žaloby, prosby, wolánj, důwody a odwody, přijjmati, a wssech=

mnau trhne, abych prchul také. Mámil že netřeba: nacež gá rozmysslege se, kterého poslechnauti, tok zawadjm o ssermůgjcý okolo mně kýg, zlupě se teprw běžjm w kaut. A tak sem porozuměl, že y na těch stolicých seděti, a okolo nich býwati, y gich se dotýkati, tjm y giným způsobem neo bezpečno. Protož sem tjm raděgi odtud ssel, v pomyssleníau toho mage abych se tam kdy wjc wraceti měl. Gakož sem y řekl wůdcům swým: Nech se kdo chce těch hor dotýká, ne gá.

12. Zwlásstě poněwadž sem y to wyssetřil, že ač swěta zpráwcowé gmenowáni býti chtěli wssickni ti, nezpráwy wssak wssudy plno bylo. Nebo buď že poddané sám Pán, neb po trubách, k sobě paussttěl; sám, neb s nadinychowánjm giných, wýpowědi činil: tak mnoho sem křiwd gako práwa widěl, tak mnoho wzdychánj a úpěnj gako weselosti slyssel, a že se sprawedlnost s bezpráwjm, a moc s saudem misý; rathauzowé, saudnice, kanceláře, tak neprawosti, gak sprawedlnosti werssttatowé že gsau, a kteřj se obhágcowé w swětě řádů tytulugj, že tak mnoho nečádu gako řádu (a často wjc) býwagj, patrně sem wyrozuměl. A podiwě se gak ten staw mnoho marnosti a blysstjcý se bjdy w sobě kryge, požehnal sem gich tu, a ssel odtud. Lidská wssudy nezpráwa.

Kap.

Kap. XX.

Staw wogenſký.

Wkrutnoſt lidſká.

Takž wegdeme do poſlednj vlice, kdež hned w prwnjm placu ne málo lidj ſtogj čerwenĕ přiodĕných; s nimiž přiſtaupĕ ſlyſſjm, že ſe ſmlauwagi, gakby ſe ſmrti křjdla dáti mohla, aby tak z daleka gako z blizka, w okamženj mohla pronikati. Item, gakby ſe co

Werbunky

wywáděli zaſe odtud železem a ohnem ow- lwženého, a kázali dále do placu gjti.

Zeughaus, aneb Zbrognice.

3 Ale gá, co w tom ſklepĕ geſt ſpatřiti gſa žádoſtiw, také tam neyprw wſtaupjm; z a ay tu po wſſech ſtranách, až konce widĕti nebylo, tolikéž po zemi, hromady gako neywĕtſſj hranice, žeby na množſtwj tiſýce

ſkce wozých neodwažyl, wſſelijakých ukrutných k bodenj, ſekánj, řezánj, pjchánj, raubánj, ſſtjpánj, tjnánj, trh nj, pálenj, ſummau k odgjmánj žiwota náſtrogů, od železa, olowa, dřjwj a kamenj, až mne hrůza podgjmala, a řekl ſem: Na kterýž tento diwoký twor takowé přjprawy? Na lidi, odpowěděl mi Tlumočnjk. Na lidi? djm gá: ach gák ſem myſlil, že na nějakau wſſteklau zwěř a diwoké ljté ſſelmy. Ale pro Boha gakáž to ukrutnoſt, geſtli že lidé na lidi takowé tyto hrozné wěcy wymyſſlegj! Cos tak chauloſtiwý? dj on; a ſmége ſe.

4. Wygdauce odkud gdeme hlauběgi tam, a až na rynk, kdež ap lidj těch železem přioděných, rohy a pazaury magjcých a haufně gedněch k druhým připjnaných, ſtáda widjm: ležjcých w gakýchs korýt a džberů, do nichž ſe gim gjſti a pjti ſypalo a ljlo, a oni geden přes druhého chlemtali a ſlopali. Y řekl ſem: Co ſe pak tu wepřowé na g… lidſkau twárnc… To geſt pohodlj t… Oni w tom od k… w repty a ſkoky, Tlumočnjk: Hle… tohoto? oč ſe ti … weſelo? Počkám… [illegible] Oni mezy tjm dagj ſe w honěnj a ſſacowánj giného ſtawu lidj, koho napadnau. Za tjm rozwálegjc ſe, páchagj ſodomſtwj a baſebnoſt bezewſſeho ſtudu a bázně Božj, až ſem ſe hrozil, a řekl: Ey tohoby ſe gim

Žiwot soldátský proſtopáſſný.

trpě-

trpěti nemělo. Trpěti ſe muſý, dj Tlumočnjk. Nebo ten ſtaw wſſelikë ſwobodě chce. Oni pak vſadjc ſe chle motali zaſe: a naperauc a nalegjc ſe do němoty, pak ſe pokáceli a chrápali. Potom ge wywedli na plac, kdež na ně déſſť, ſnih, kraupy, mráz, ſlota, žjzeň, hlad, a wſſeliké neřeſti pryſſely, že ſe ne geden třáſl, drkotal, chřadl, ſcepenal, wſſem, pſům, krkawcům, na pokrm: ginj wſſak nedbali nic, hýřili předce.

Wypſánj bitwy. 5 W tom ſe cos na buben vdeřj, a zawznj trauba, a vdělá ſe hřmot a křik! a ay wſtýcjc ſe každý, a zchápagjc řezáky, teſáky, [illegible] kdo měl, ſtrkagj to bez [illegible] ſebe weſpolek, až kre[illegible] a ſlekagj na ſebe hůř n[illegible] elmy. Tu ſe hřmot na[illegible] rozmáhá, tu ſlyſſeti du[illegible] eſſ pancýřů, břinkot mečů, rochánj ſtřelby, ficenj okolo vſſj létagjcých ſtřel a kulj, zwuk trub, třeſkot bubnů, křik ponaukagjcých k bogi, křik wjtězýcých, křik zraněných a vmjragjcých: tu widěti olowěnné hrozné krupobitj: tu ohniwé ſtraſſliwé blýſkánj a hřjmánj ſlyſſeti; tu gednák tomu gednák onomu ruka, hlawa, noha; preč létá; tu geden přes druhého ſe kácý, a wſſecko we krwi zplýwá. Ach wſſemohaucý Bože cos ſe toto děge, řekl ſem, zahynautiliž má ten ſwět? A ſotwa ſe vpamatowaw, z toho placu, nic newjm gak, a kam ſem wypadl,

a trossičku sobě wydchna, á wssak se wsse-čken třesa, průwodčjm swým řekl: Kamž ste mne ale wwedli? Odpowěděl Tlumočnjk, rozmazáněgssjhož tebe! to gest býti člowěkem, smjti dotřjti. Y což sobě pak udělali? řekl sem. Odpowěděl: Páni se pohodli, pak se ta wěc porownati musyla. A což se to oni rownagj? djm gá. Odpowěděl, Owssem. Nebo kdoby weliké pány, krále, a králowstwj, kteřjž nad sebau saudce nemagj, ro-wnal? sami to mezy sebou mečem rozhodnauti musegj. Kdo lépe dru-hému železem zasstermuge, a ohněm zakauřj, ten swau postawj na wrchu. O barbarstwj! ó howadstwj! djm gá: ne-bylolizby ginýoh k mjřenj se cest? diwokým sselmám, ne lidem, tak se mjřiti slussj.

6 Wtom wzřjm an teď z bogowisstě ne-gedny s odsstjpenýma rukama. nohama, hlawau, nosem; s zwrtaným tělem, stra-penau kůžj, wsse krwj zohawené, wedau á nesau: naněž když ljtostj sotwa hleděti mo-hu, Tlumočnjk mi dj: Wssecko se to zho-gj, wogák musý otrlý býti. A co pak, djm gá, kteřj tam krků nechali? Odpo-wěděl: Gižta kůže zaplacená byla. Gak to? djm gá. A cos newiděl gakého se gim prwé pohodlj přálo? A gakého také nepo-hodlj řekl sem, pogměti museli? Mezy tjm byť pak pauhé rozkosse předessly, bj-dnák gest to wěc člowěku, proto se krmiti dáti, aby hned na gatku musyl. Ossklí-wýť gest ten staw, co ho koli, nechcy, ne-chcy ho, poďme odtud. Pozůstalj po bitwě.

Kap.

Kap. XXI.

Staw rytjřſký.

doſti njzce kolen neohybugjce, někteřj tytulu doſti pořádně wyřikowati neuměgjce, s pěſtmi ſe potkáwali. Čehož y gá ſe boge, proſyl ſem abychom odtud ſſli. Ale Wſſezwěd řekl: Podjwey ſe gěſſtě lép, gen opatrně.

4 Hledjm tedy ſobě zdaleka, gacýby činowé gegich byli: a ſpatřjm, že práce gegich (podlé ſwobod ſtawu toho, gakž prawili) geſt, ſſlapati dlážky; přewěſſowati dwě nohy přes koně; honiti chrty, zagjce, a wlky; zawoditi ſedláky do robot; ſázeti ge do wěžj, a pauſſtěti zaſe; užjwati dlauhých rozličnými miſami wyſazowaných tabulj, a pod nimi co neydél nohy držjwati; uměti ſſauſtati nohama, a ljbati prſty; přebjrati řemeſlně wrhcáby a koſtky; tlampati bez ſtudu o wěcech ſlzkých a plzkých; a těm podobné. Měli pak to ſwobodami ſtwrzené, g Rytjřſké činy.

tictwjm
poctin
ſobě we
rownag
ſſlegſſi
noſyl, z
ſem tu
diwné a

witi neſmjm. Toto gen powjm, že nadjwage ſe gá doſti na ty marnoſti gegich, znowu ſem průwodčj ſwých, abychom ſſli proſyl, a obdržel.

Cesta k hradu Fortůn. ap.

5 Když gdeme dj mi Tlumočnjk: Nu gižs prohlédl práce a kwaltowánj lidská, a nezljbilok se nic; proto žě se snad domnjwáš, že mimo prácy lidé ti nic nemagj. Ale wěz že wssecky ty práce k odpočinutj gsau cesta, k němuž naposledy wssickni kdo sebe w pracech nelitowali, přicházegj: že totiž když statku a zbožj, aneb sláwy a poctiwosti, aneb pohodlj a rozkossi dosáhnau, mysl gegich dosti se w čem kochati má. Protož giž tě ale k hradu Potěssenj powedeme, aby se, gaký cýl gest pracý lidských, podjwal. Čemuž sem se zradowal, tam sobě gisté mysli odpočinutj a potěchu slibuge.

Kap. XXII.

Pautnjk mezy nowináře trefil.

Nowináři ledačemu se diwj.

Když nadcházýme k bráně, spatřjm po lewé straně na rynku hromadu lidj, a Wssudybud dj: Ey těchtok mjgeti nemusýme. Což tu magj? řekl sem. On, pod, a wiz. Y přigdeme mezy ně, a ay oni po dwau, po třech, stogjce, točj geden proti druhému prstem, krautj hlawau, pleská rukama, drbe se za vssi: naposledy gedni wýskagj, druzý pláčj. Y co se pak to tu sprawuge? djm gá: Komedyili tito gakau strogj? Ba nemėgj ty toho za hru, dj Tlumočnjk. Oprawdowěk oni wěcy magj, gichž gim diwno, směssno, hněwno,

wno, gak která. Wždyckbych gá rád wěděl, řekl sem, co to gest čemuž se diwj, čemu smégj, nač hněwagj. Wtom pohledna spatřjm, ani se s pjsstalkami gakýmis pěsugj, a geden druhému přichyle se do vcha pjská: kterýž pjskot bylli libý, plésali; pakli sskřipawý negaký, traudili se.

2 A wssak toto mi bylo diwné, že gedné a též pjsstalky zwuk gedněm se tak hrubě ljbil, že se skákánj zdržeti nemohli: druhým tak se mrzutý zdál, že vssi zacpáwali a w stranu běželi: aneb poslauchali, a rozkwjljc se vsedawě plakali. Y řekl sem: Totot gest potwornéhо cosy, gak to gedna a táž pjsstala gedněm tak sladce druhým tak trpce, znj. Tlumočnjk dj: Rozdjlnost ne zwuku než sluchu to působj. Nebo gakož pacyentům gedno a též lékařstwj negednostegně operuge, gak čj nemoc: tak tato, gaká gest čj wnitř passio aneb k wěcy náklonnost, takowý zewnitř o nj zwuk, sladký neb hořký. Pjsstaly negednostegného zwuku.

3 A kde pak se ty pjsstaly berau? Přinássegj ge odewssad, dj on: Co newidjš prodawačů? Takž pohledjm, a ay tu chodj a gezdj naschwál k tomu nařjzeni, pjsstalky ty roznássegjcý. Z nichž mnozy na prudkých konjch gezdili, a od těch kupowali mnozý: ginj chodili pěssky, někteřj se y na berlách kulhagjce; a od těch rozumnj kupowali raděgi, prawjce že býwagj gistssj. Kulhawý posel.

4 Negen pak sem se djwal na ně, ale y poslauchal sám, tu y tam se zastawě: a poznal sem že to oprawdu gaká ljbost tak rozdjlné odewssad přicházegjcých hlasy slysseti. Toto mi se neljbilo, že někteřj nemjrně sobě Ljbost nowin.

w tom počjnali, wssecky pjsskaly co gich dostati mohli skupugjce: an popjsskagjc sobě drobet, každau zase preč wrhli. Byli tu z rozdjlných stawů, kteřjž řjdko doma sedjc wždycky tu na rynku čjhali, kde co pisklo vcha nastawugjce.

Marnost nowinářstwj.

5 Owssem pak neljbilo mi se, když sem marnost wěcy té poznal. Nebo častokrát smutný se hlahol rozcházel, že se kormautili wssickni: po chwjli wssak zawzněl giný, a byl z strachu smjch. Opět některé pjsskaly zwuk tak libě zněl, že wssickni wýskali a plésali, a hned se proměniw, aneb vtissil, aneb w smutné sskřjpánj obrátil: tak že kdo se gimi zprawowali, ledakdy se ledačemus daremně těssili, ledačehos děsyli, an to w dým bylo. Bylo se tedy čemu zasmáti, že lidé každého wětru zawanutj ssáliti se dagj. Protož sem ty chwálil, kteřj ssibřinků těch nedbagjce, pracý swých hleděli.

Nepohodlj bez nich y z nich.

6 Ale opět sem nepohodlj spatřil, že když kdo na to co se okolo pjsská pozoru nedal, od ledakuds mu lecos na krk připadlo. Naposledy wssak y to sem tu widěl, že s těmi pjsskalami zacházeti ne wsseligak bezpečno bylo. Nebo poněwadž hlaholowé ti rozdjlným vssjm rozdjlnj byli, různice, y rwačky negednau odtud powstáwaly: gakž sem se y sám s přjhodau potkal. Dopadna gá gedné bystře znějcý pjsstalky, podal sem přjteli swému: ale ginj přegmauc gi, y zem dali a possłapali, na mne se že takowé wěcy roztrussugi potrhugjc: tak že wida ge wztekle rozpálené, prchati sem musel. Že pak wůdcowé mogi wždy mne hradem Fortůny těssili, ssli sme k němu.

Kap. XXIII.

Pautnjk prohlédá hrad Fortůny: a neyprw přjstup k němu.

Když k tomu milému hradu přigdeme, widjm neyprw zástupy lidu, že wssech měsla vlic se zbjhagjcých a obcházegjcých, a kudyby se zhůru dostati mohli ohlédagjcých. Byla pak na ten Hrad gediná, wysoká, a vzká brána; ale kteráž zabořená, zawálená, a trnjm zarostlá byla: slaula poně Ctnost. A prawěno mi o nj, že před časy ona sama toliko k wcházenj na hrad wystawená byla, ale že se brzy potom přjhodau gakausy zabořila: protož giných menssjch že naděláno, a té nechámo, poněwadž přjliš přjkro, nepřjstupno, a nezwolno bylo choditi skrze nj. Ctnost zapadlá brána k slávě.

2 Prolámány tedy zdi, a naděláno forten z obogj strany; kteréž gá prohlédage, widěl sem nápisy gich, Pokrytstwj, Lež, Pochlebenstwj, Neprawost, Fortel, Násylj 2c. ale když sem to tak gmenowal, a kteřj tudy wcházeli slysseli, hněwali se na mne, reptali, zhoditi mne dolů chtěli: tak že sem staupiti musel. Djwage se pak, widěl sem že někteřj předce tau starau branau, skrze sům a trnj, lezli; gedni prolezli, a ginj nic: a ti teprw se záse do doleggssjch forten wraceli, a gimi procházeli. Postrannj fortny.

3 Y wegdu tam také, a spatřjm že tu geště hrad nenj, než plac, na němž množstwj lidj stogj, zhůru k wyšssjm palácům wzhlédagjcých, a wzdychagjcých. Když sem se dau ptal, co ti tu dělagj? odpowědjno mi, že chytj Sstěstj kohy náho-

toho wynáššj. gsau čekancy, laskawého panj Fortůny wzezřenj, a na hrad pusstěnj očekáwagjcy. A co se ne wssickni gesstě tito tam dostanau? wssak wssickni o to wěrně pracowali. Odpowěděl: přicjněti se každý můž gak wj a vmj; naposledy wssak na panj Fortůně, koho ona k sobě přigjti chce neb nechce, zálezj. Můžeš se podjwati gak to gde. Y widjm že tam giž wýsse žádných schodů, ani bran nenj, než kolo gakésy vstawičně se točjcy, k němuž kdo se připal, zhůru na podlahu wynessen byl, a tam teprw od panj Fortůny přigat a dále pusstěn. Dole pak nemohl kdo chtěl kola se chytiti, než koho k němu vřednice panj Fortůny, gménem Náhoda, přiwedla, aneb na ně wsadila: ginému každému ruce zklauzly. Ta pak Regentka Náhoda, chodila mezy haufem, a koho se gj vdálo, toho chytila a na kolo wsadila: gessto se gj někteřj welmi na oči tiskli, rukau podáwali, prosyli, swé wynaložené práce, poty, mozoly, sstrámy, a giné zaslaužilosti, předstjragjce. Ale gá držjm že naprosto hluchá y slepá býti musyla, tak se nic ani osobám newzhlédala, ani proseb nedbala.

Čekanců na sstěstj tesskliwý způsob. 4 Mnozý tu z wsseligakých stawů byli, kteréž sem prwé widěl, že w powolánj swém a skrze bránu Ctnosti, aneb také skrze postrannj fortny, práce a potu nelitowali, a wssak se sstěstj dočekati nemohli: giný, na to třeba ani nemysljcy, byl za ruku vgat, a zhůru nessen. Z oněch pak čekanců mnozý přewelmi tesklili, že na ně pořádka při-

přigjti nechtěla, až negeden osseďiwěl: někteřj sobě zaufali, a pustjc o sstěstj, wraceli se k lopotowánj swému: z kterýchž opět někteřj roztaužjce se, k hradu lezli, oči y rukau panj Fortůně podáwagjc: tak že Expectantů těch způsob tak y ginak bjdný a tesskliwý sem shledal.

Kap. XXIV.

Pautnjk způsob boháčů prohlédá.

Řekl sem pak wůdcy swému: Nu giž bych také, co tám na hoře gest, gak Fortůna swé hostě ctj, ráď spatřil. Dobře, řekl on, a wznesl se než sem zwěděl se mnau zhůru; kdež panj Fortůna na kauli stogecy, koruny, sceptra, regimenty, řetězy, zápony, měssce, tytule a gména, medy a cukry, rozdáwala, a teprw dále zhůru pausstěla. Y pohledjm na stawenj hradu, kteréž o trogjm ponebj bylo; a spatřjm, že některé do dolnjch, giné do prostřednjch, giné do wrchnjch pokogjků uwozugj. Y dj mi Tlumočnjk: Zde dole přebýwagj, které panj Fortůna penězy a zbožjm poctila: w prostřednjch pokogjch ti které rozkossemi krmj: w hornjch pak paláclých, které slávau přiodjwá, aby od giných spatřowáni, chwáleni a ctěni býti museli. Některým dwogjho spolu, neb y wsseho trogjho přege; a ti se kam chtj, procházeti mohau.

hau. Widjš gak sstastná wěc gest komu se sem dostati dostane.

Bohatstwj pauta a břemena.

2 Podmež tedy řekl sem, mezy tyto třebas nejprw. Takž wegdeme do dolnjch sklepů, a ay tam tma a neweselo! tak že sem nic téměř newiděl po- nejprw, gen že sem břinkánj gakés slyssel, a puch stuchliny zarážel mne ze wssech kautů. W tom když se mi trossku zrak probere, widjm plno ze wsseligakých stawů lidj, ani tu chodj, stogj, sedj,

bě toho wážj.

Mámenj boháčů.

3 Pohledjm a spatřjm swůg diw, gak se oni přewelice w tom opautánj swém kochali. Tento sobě počjtal kraužky řetězu swého; giný ge rozbjral, a zase sklá- dal;

dal; giný řetězu sobě rukau potěžkáwal; giný ho na pjdi měřil; giný k vstům béra, ljbal; giný ho před mrázem, horkem, a vrazem chráně, ssátkem obwinowal. Někteřj dwa neb třj se ssstaupjc, měřili ge sobě, a potěžkáwali geden proti druhému; kdo swůg lehčegssj znamenal, kormautil se a bližnjmu záwiděl: kdo wětssj a těžssj měl, chodil wůkol, dul se, honosyl a chlubil. Ač mezy těmi opět někteřj tisse w kautě sedjc, w weliksosti řetězů a paut swých tagně se kochali, nestogjc o to aby ginj widěli: záwisti, za to mám, a krádeže se bogjce. Ginj zase plné truhly měli hrudj a kamenj, kteréž sem y tam překládali, odmykali a zamykali: nikam odtud, aby o to nepřissli nesměgjce, ani nespěgjce. Někteřj gesstě ani truhlám newěřili, nawázali a nawěsseli toho okolo sebe tak mnoho, že ani choditi, ani státi s tjm nemohli, než leželi toliko, dychtjce a chroptjce. Což gá wida řekl sem: Ale totiž magj pro wssecky Swaté, sstastnj lidé slauti! an sem dole, práce a kwaltowánj lidské prohlédage, nic bjdněgssjho nespatřil, gako toto sstěstj gest. Wssezwěd řekl: Prawda gest syc (cožtagiti?) že mjti toliko tyto Fortůny dary, a gich neužjwati, wětssj starost gest než rozkoš. Ale tjm panj Fortůna winna nenj, dj Tlumočnjk, že někdo darů ge-

gich vžjwati nevmj? Ona se s swým neskaupj; než ti někteřj stuchljcy, ani sobě ani giným ku pohodlj toho obrátiti nevmégjcý. Ač naposledy, děley ty z toho co děley, předcek- gest to weliké sstěstj, Mjti. Gá o takowé sstěstj gaké tu widjm nestogjm, řekl sem.

Kap. XXV.

Způsob rozkossných swěta.

Rozmazanj rozkossnjcy. Wsseżwěd dj: Podmež tedy zhůru, tam ginakssj wěcy vhlédáš slibugjk, samy rozkosse. Y wegdeme po schodech, do prwnj sjně; a ay tu lożj, měkkými peřinami postlaných, wisutých a kolébawých, několik řadu, po nichž se někteřj wáleli, služebnjků s ohánkami, fochry, a ginými nástrogi, k wsseligaké službě hotowých; plno wůkol sebe magjce. Wstáwalli který, ruce se hned ze wssech stran podkládaly; oblekalli se, ne giná než hedbáwná měkká raucha se podáwala: byloli kam přegjti potřebj, na stolicých polsstáři posllaných přenásseli. Nu tu hle máš pohodlj, gehož's hledal, dj Tlumočnjk. Cö nad to žádati můžeš? tak mnoho wsseho dobrého mjti, aby se o nic nestaral, ničeho nedotýkal, co dusse ráčj wssehu hognost měl, a ani zlému wětru na sebe wanauti nedal, nenjli to blahoslawená wěc? Odpowěděl sem: Owssem žek tu hned weselegi než w dolnjch těch mučjrnách: ne wssecko mi se wssak y tu podobá. Co opět? řekl on. A gá: že ty lenochy s wypuklýma očima, odutau hlawau, oteklým břichem, nedotkliwými audy, gako bolawým

wře-

wkedem, widjm; zawadjli kde, neb se kdo an otře, neb na něg odporný wjtr zawane: hned mu zle. Stogatá woda hnjge a smradj se, slýchawal sem, tuto pak toho přjklady widjm. Také tito žiwota nic newžjwagj, poněwadž ho přespěgj a přezahálegj: nic to pro mne nenj. Diwnýs ty filozoff, dj Tlumočnjk.

2 A wedau mne na druhau sýň, kdež gá očjm a ussjm plno wnady spatřjm, zahrady rozkossné, rybnjky a obory, zwěř, ptactwo, ryby, muzyku wsseligakau libau, a towaryšstwa weselého hausy: ani sobě skáčj, honj se, tancugj, sstwau, sechtugj, hry prowodj, a newjm co wjc netropj. To nenj stogatá woda, dj Tlumočnjk. To prawda, djm gá: ale nech mne, ať sobě na to pohledjm. Podjwage se pak, řekl sem: Widjm že se žádný těch kratochwilj

Hry a diwadla.

n[illegible] ige: nýbrž vnawě se
k[illegible] anu, ginym zase ně-
čj[illegible] ledage. Malá mi se
t[illegible] Hledássli tedy w gjdle
a[illegible] n, podme sem.
[illegible] ne na třetj sýň; kdež ay
sp[illegible] ly a tabule hodugjcých, ani před sebau wsseho hognost magj, a weseli gsau. Tu přistaupě spatřjm gak někteřj pořád do sebe mecy a legj, až gim břicha nestačowalo, popasowati museli: někteřj až se gim wrchem y spodkem přelewalo. Ginj lahůdky gen wybjrali, pomlaskáwagjce sobě, a krku tak dlauhého gak čeřábi magj (aby chutnost

Hodownjcy.

hlauho čytiti mohli) sobě winssugjce. Ně-
kterj se chlubili, že od desyti neb dwadcyti
let slunce wycházeti a zapadati newiděli:
proto že když zapadalo, nikdá střjzwj, když
wycházelo nikdá wystřjzwělj, nebyli. Ne-

...wým swiňským hodům také žehnal?
To než gá dobře dopowjm, ay tok ta-
lјřů, mis, kosstjků a sklenic, krupobi-
tj na mne, že sem se sotwa wyhýbati, a
schyté se preč wypadnauti stačil.
Ač gesstěk mně střjzwému snáz vtjkati, než
gim ožralým mne tresowati přisslo. A Tlu-
močnjk mi: Hle, nepravillik sem dáwno,
měg gazyk za zuby, a nemudrug:
hleď se zprawowati lidmi, a ne aby
ginj twé koteby ssetřiti musyli.

5 Wssu-

5 Wssudybud pak zasmáw se, a za ruku mne ugma, Pod mne tam gesstě gednau, řekl : a gá nechtěl. On: Gesstě se tam nač djwati máš, a mohls, kdyby byl mlčel. Pod, gen sobě opatrně počjney, zdaleka třeba stoge. Y dám sobě řjcy, a wegdu zase: a co zapjrati? y nawésti sem se dal, že sem přisedl, připjgeti sobě dal, splňowal sem, a chtěge wždy na konec, gaká pak w tom weselost gest, wyzkusyti, začal sem y přizpěwowati, přiwyskowati, a přiwyskakowati sobě: summau co ginj dělali dělati. Ale to wsse nesměle gakšy: proto že mi se naprosto že mi to neslussj zdálo: gakož pak někteřj widauce že w to trefiti nemohu, smáli mi se, ginj že nesplňugi baufili se. Mne mezy tjm cosy pod kabátem hrýzti, cosy pod čepicý laupati, cosy mi se z hrdla wydjrati, nohy potáceti, gazyk drkotati, hlawa k... ne... w... a... ně... se... — Zase tam ssel.

6 Sa zagisté některé sem natjrati spatřil, že gim gjdlo a pitj ani ssmakowati, ani do hrdla gjti nechce; kterýchž ginj litowali, a aby gim spomoženo bylo, museli kupcy sem tam po swětě, coby se k chuti nagjti mohlo wyhledáwagjce, běhati; museli kuchaři wsseligakých mustrů swých, gakby lahůdkám zwlásstnj wůni, barwu, chut, dadauc, do žaludka wlauditi mohli, wyhledáwati; — Bjdný způsob rozkossnjků.

museli lékaři, aby gedno druhému ustupowalo, zwrchu y zespod po trychtýřjch nalewati. Tak že s welikau pracý a nákladem, co do sebe wecpati a wljti měli, gim se shledáwalo; a welikými do nich chytrostmi a obmyslý wprawowalo; s welikau bolestj a swjránjm, aneb w břisse trpělo, aneb wen dobýwalo. A syc, napořád byli plnj nechutenstwj, sstkánj, řjhánj, a sskrkánj, spali zle, chrkali a frkali, slinili se a soplili, wýwratků a leyn plnj byli stolowé a wssickni kautowé: chodili neb wáleli se s shnilým břichem, podagrowatýma nohama, třeslawýma rukama, kyssjcýma očima ꝛc. A magj toto rozkosse býti? řekl sem. Ach pogďme odtud, abych něco wjc mluwiti nemusyl, a zase sobě něco neutržil. Tak odwrátě oči, a zacpage nos, ssel sem.

Veneris regnum. 7 Y přigdem, w týchž pokogjch gesstě na ginau sýň, kdež obogjho pohlawj hausty spatřjm, ani se za ruce wodj, obgjmegj, ljbagj; m co tu wjce bylo. Toto
ož sem k wýstraze swé spa-
u od panj Fortůny zawře-
Libidinis æstus. iwau prassiwinu měli, kte-
ný swrab působila, že poko-
ic, kami přissli, a oč mohli,
krwe: tjm wsak drbánjm
ogiti se nikoli nedal, ale gen
wjce rozněcowán byl: začež oni syce se styděli, a wsak tagně a po kautech nic nedělali, než drbali se.
Morb. Gall. Což že mrzutý a nezhogitedlný neduh byl, patrně bylo sauditi.
Libido desperationis Negedněm z nich y po wrchu se ossiliwost wysýpala, tak že se sami gedni druhých sstjtili, těžcý a odpornj sobě wespolek gsauce; owssem pak zdrawým očjm a mysli nesne-

ſytedlno bylo hleděti na ně, a puchu od nich gdaucýho cýtiti. Naposledy, widěl ſem že to na těch rozkoſſe palácých poſlednj giž byl, odkudž ſe ani zpátkem, ani dál nemohlo, kromě djry gakés wzádu tam, ſkrze niž negedni hlauběgi ſe w bügnoſt dáwagjcy, propadali, a za žiwa do těch za ſwětem temnoſtj ſe doſtáwali. præcipitium.

Kap. XXVI.

Způſob powýſſených ſwěta.

Wygdeme odtud do wrchnjho palácu, kterýž odewřený byl, žádného nad ſebau přikrytj, kromě oblohy, nemagjcý. A ay tu mnoho ſtálo ſtolic, gedny nad druhé wyšſſjch, wſſe okolo kragů, aby z dülu z měſta widjny býti mohly, na nichž ſeděli, gak kdo od panj Fortüny wýš neb njž poſazen byl, gimž wſſickni mimo gdaucý (po předu wſſak) činjce čeſt, hýbali koleny a kýwali hlawami. Y řekl mi Tlumočnjk: Hle nenjliž čiſtá wěc tak wywýſſenu býti, aby odewſſad widjn byl, a wſſickni na tebe hleděti muſyli? A gá přidal: a býti na ráně, aby na tě déſſť, ſnjh, kraupy, horko y zyma, bjti mohlo. Odpowěděl on: Herež o to. Ale geſt čiſtá wěc na tom býti mjſtě, kdež na tě wſſickni pozor dáwati a ſſetřiti tě muſegj. Prawda geſt že ſſetřj, řekl ſem: ale kteréž ſſetřenj ſotwa nenj wětſſjm břemenem než pohodljm. Nebo po každém z nich gak gich mnoho paſe, giž gá

Powýſſených lidj nepohodlj.

wi-

widjm, hnauti se nesmj a nemůž, aby wssickni newiděli a nepřesaudili: gakéž to pohodlj? zwlásstě když sem widěl, že gak mnoho po předu k nim sstastnosti, tak mnoho po zadu a po stranách neważnosti bylo. Za každým zagisté tom w sedle rozloženém někteřj stáli, kteřjž naň ssilhawým okem házeli, pysky a hlawami zmjtali, widliček podáwali, po hřbetě slinau, ozherem neb něčjm ginym káleli; někteřj y stolice podrýwagjce pád obmýssleli, s nimž se přenegeden w mé přjtomnosti, tau y ginými přjhodami, potkal.

Powýssených nebezpečenstwj.

2 Nebo stolice ty gakž sem řekl, po kragjch stály, malicko gi posmekna hned se zwrátila: a který se před tjm dul, letěl dolů. A byly gako na obrtljcých strogené, gak je gj kde dobře dotekl, wrtla sebau, a sedjcý se octl na zemi: čjm která wyšssj byla, tjm snáz bylo zakláriti gj a wypadnauti z nj. A nalezl sem tu welikau gedněch k druhým nepřjzeň, záwistiwé na sebe wzhlédánj, gedněch od druhých z stolic wysazowánj, regimentů wydjránj, korun strážený, tytulů sobě wespolek smazowánj: tak že tu gen se měnilo wždycky, geden lezl na stolicy, druhý z nj, buď lezl aneb pohlawě letěl. Načež djwage se, řekl sem: Ey tok ge sspatné, že za tak dlauhau a trpkau prácy, kteráž se než se na tato mjsta přigde wystáti musy, tak krátká gest odměna! Wssak pak někdo sláwy užjwati nepočne, a hned zase konec. Tlumočnjk odpowěděl:

děl: Tak to panj Fortůna rozdělowati musý, aby wssickni kteréž poctiti chce, poděleni býti mohli; musegjť gedni druhým vstupowati.

Kap. XXVII.

Sláwa slowautných w swětě.

Mezy tjm, kteřj se tu dobře chowagj (řekl dále Tlumočnjk) aneb sobě toho sye zasluhugj, má panj Fortůna giný na to prostředek gak ge nesmrtedlnostj poctiti. Y gak to medle, řekl sem? toť gest slawného něco, nesmrtedlným vsiněnu býti: medle vkažte mi to. Y obrátj mne Wssezwěd, a vkáže mi na témž palácu k západnj straně wyšssj gesstě plac aneb wýstupek, také pod čirým nebem, kamž z tohoto nižssjho schodek, a dole při něm dwérka bylo, a v těch seděl gakýsy plno w sobě ze wssech stran očj a vssj magjcý, až potworno (gmenowali mi ho Censuram Vulgi, Wssesudem) gemuž se každý kdo na plac powýssiti chtěl, negen opowědjti, ale y wssecky swé wěcy, pro něž se nesmrtedlnosti hodným býti nadáwal, vkázati, a k rozwáženj odewzdati musyl. Byloli w činech geho co zwlásstnjho a neobyčegného, dobrého neb zlého, pusstěn byl zhůru: pakli nic, dole zanechán. Dostáwalo se pak tam, gakž sem znamenal, neywjc lidj z stawu wrchnosti, bogownjků, a včených: z stawu nábožnjků, řemeslnjků, a domownjho, méně.

Fama fermè vulgi opinione constat.

Indignis qvoque confertur.

2 Mrzelo mne pak welice, že tak mnoho zlých (laupežnjků, tyranů, cyzoložnjků, wrahů, paliců rc.) gako dobrých, tam pausstěli. Nebo sem rozuměl, že to nemůže než převráceným lidem w nectnostech posýlau býti: gakož se y trefilo, že geden přissel nesmrtedlnosti žádage, a tázán byw, co nesmrtedlné pamáţky hodného způsobil? Odpowěděl: že co neyslawněgssjho w swětě wěděl zkazyt, naschwál chrám na regž sedmnáctero králowstwj tři sta let prácy a nákladu wedlo, zapáliw, a gednoho dne w rům položiw. Y ujasl se ten Censura té hanebné opowážliwosti, a pustiti ho tam, za nehodného saudě, nechtěl. Ale přissla panj Fortůna, a pustiti ho kázala. Kterýmž přjkladem posýleni gsauc ginj, lecos hrozného, co spáchali, wyčjtali; tento že co neywjc mohl lidské krwe wylil: giný, že nowé rauhánj, gakby se Bohu zlořečiti mělo, wymyslil: giný, že Boha na smrt odsaudil; giný, ž slunce z oblohy strhna, do prostřed propasti pohřjžil; giný, že nowé towaryšstwo palicků a mordéřů, skrze něž lidské pokolenj třjbeno bude, začal rc. a byli wssickni napořád zhůru pausstjni: což prawjm welmi mi se neljbilo.

Herostratus.

Marnost Powěsti.

3 Wessel sem wssak za nimi tam, a ay tu hned ge gakýsy také panj Fortůny úřednjk, gménem Fama, aneb Powěst, přigjmal, gehož nic nebylo než usta. Gak zagisté dolnj ten plný očj a ussj, tak tento plný ze

wssech

wssech stran vst byl a gazyků, od nichž nemalý se hluk a zwuk rozcházel: a milý ten Immortalitatis Candidatus ten odtud užitek měl, že se tjm křikem gméno geho sem a tam rozwoláwalo. Ale na to když sem bedliwě pozorowal, spatřil sem že se o každém tom udělaný pokřik zase pomalu tissil, až y utichlo wssecko, a něcj giného zněti začala. Y gakáž to nesmrtedlnost? řekl sem: wssak každý téměř trossku pobuda, hned zase z očj, vst, a mysli lidem wypadá. Odpowěděl Tlumočnjk: A tobě pak wssecko málo. Nu podjwey se na tyto gspoň.

4 Takž ohlédna se, spatřjm sedjcý maljře, ani po některých tu hledjce ge kontrfektugj: a ptám se, proč to dělagj? Odpowěděl: Proto aby to ne tak gako zwuk hlasu mizelo a mjgelo: těch giž památka nepřestane. Y hledjm, a ay každého wykontrfektugjc wyhodj rowně gako giného do rokle, obrazu toliko tu nechawagj, a aby odewssech spatřowán býti mohl, na žerdi wystrkugj. Ach gakáž to nesmrtedlnost? řekl sem. Wssak pak se tu gen papjru a černidla gménem gegich přiljčeného nechawá, sami gako ginj bjdně hynau! ale ssálenjť gest to, milý Bože, ssálenj. Nebo co mi potom, že sobě mnau někdo papjr nassmaruge, a semnau se zatjm kdo wj co stane? Nic o tom nesmýssljm. Tlumočnjk to slysse, ztřesstěných mi nadá, a co ge po mně na swětě s takowými wssechněm giným odpornými rozumy, ptá se.

Do hystorvj se dostati gaká cesta?

Y w hystorjch falsse mnoho.

5. Mlčel sem tedy: a ay w tom nowau faleš vhlédám. Něčj kontrfekt gegž sem žiwého krásného a zpanilého widěl, přepotworný byl: ginému naodpor, mrzutému, widjm že co nepkrásněgssj kontrfekt mohli vdělali: některému postawili dwa, tři, čtyry, obrazy, a každý byl ginakssj: až mi té na djle nedbalosti, na djle něwěry malířů těch hněwno bylo. Spatřjm také y marnost toho. Nebo prohlédage ty obrazy, widjm gich mnoho zasslých, zaprássených, zpráchniwělých, zhnilých, že málo aneb zprosta nic, znáti bylo: některých na hromadě pro giné widěti nebylo, žádný téměř na ně nikdá nehleděl: tožť ta sláwa!

Wyzdwižené památky také hynau.

6 Mezy tjm přicházela Fortůna, a kázala některé ty, negen staré a wetché, ale y nowé čerstwé kontrfekty, dolů házeti: a gá sem porozuměl, že gakož ta milá nesmrtedlnost sama z sebe ničjmž gest, tak y pro bláznowau gakausy Fortůny wrtkawost (an gednák na swůg hrad přiimala, gednák wyhazowala)
n obezpečiti: čjmž sem sobě
mi tu dary, tjm wjc zossklíwil.
nž způsobem ginde po hradě se
s syny swými zacházela: roz
rozkossj, a boháčům bohatstwj,
:áwagjc, gednák wgjmagjc, a
enadále wssecko odgjmagjc, a
wen z hradu wystrkugjc.

Smrt wssecko předce hubj.

7 Owssem pak smrt mi hrůzy přidáwala, kterauž sem y tu na hrad docházeti, a gednoho za druhým odkljzeti widěl: ale ne-

negednoſtegným způſobem. Na bohaté ſtřjlela obecnými ſſjpy; aneb přikłekagjc řetězy těmi zaſſkrcowala, a zaduſſowala: rozkoſſnjčkům naſýpala do lahůdek gedu: ſláwné zhazowala, aby hlawy lámali, aneb ge ſkrze kordy, ručnice, tulichy, proháněla, každého téměř neobyčegným něgakým způſobem z ſwěta prowoděcy.

Kap. XXVIII.

Pautnjk ſobě zaufati počjná, a s ſwými wůdcy ſe hádá.

Sapientiæ apex, deſperatio de rebus Mundi.

Lekl ſem ſe, [illegible] tě, ani na ſan[illegible]ij, nenj čehožby ſe [illegible]le chopiti mohla. [illegible]rmautliwě mne, [illegible]jela: z nichž mne [illegible]il (ač wſſeligak o[illegible]kž nemohl, až ſem y zkřikl: Ach mého hoře, nieliž pak, na tom bjdném ſwětě potěſſeného nenagdu? wſſak pak při wſſem wſſudy kwaltowánj a teſknoſti plno. Tlumočnjk dj: A kdo tjm než ty ſám, nechutné kyſelo, winen? když ſobě wſſecko oſſkliwjš, coť ſe ljbiti má? Hleď na giné, gak každý w ſwém ſtawu weſel a myſli dobré, doſti ſladkoſti w wěcech ſwých mage. A neboť bláznj wſſickni napořád, řekl ſem, aneb lhau: nebo aby potěſſenj prawého požjwali možné nenj. Blázni y ty, dj Wſſudybud, aby ſwé teſknoſti polehčil. Odpowěděl ſem:

Ani

Ani w to trefiti neumjm: wssak wjš že sem kolikrát ohledowal, a wždycky mne ze wsseho wprazylo spatřowánj prudkých s každau wěcý proměn, a bjdného cýle.

W swětě čeho lidská mysl hledá, nenalézá.

2 Tlumočnjk dj: Co to než twá fantazye dělá? Kdyby ty se ne tak w lidských wěcech přebjral, a wssjm wssudy co swjně wěchtem zmjtal, bylby gako giný mysli pokogné, potěssenj, radosti, sstěstj požjwage. Kdybych totiž gako ty, řekl sem, w zewnitřnostech wězel, a nápadné něgaké nemastné zasmánj za radost; přečtenj něgakých trochu sskaret za maudrost; kausek něgaký nápadného sstěstj, za wrch sytosti držel. Ale kde pak zůstanau, pot, slzy, stonánj, motánj, nedostatkowé, pádowé, a giná nesstěstj, gimž sem počtu mjry, a konce žádného nespatřil po wssech stawjch? Ach auwech nastogte! ach auwech bjdného tohoto žiwota! Prowedli ste mne skrze wssecko, a co mi to platno? Slibowalo mi se a vkazowalo tytýž, zbožj, vměnj, potěssenj a bezpečnost. Ale co mám? Nic. Co vmjm? Nic. Kde sem? Netwjm sám. To wjm toliko že po tak mnohém motánj, po tak mnohých pracech, po tak mnohém wystálém nebezpečenstwj, po tak mnohém mysli vnawenj a zemdlenj, nic naposledy nenalézám, než v sebe sám bolest, v giných k sobě nenáwist.

3 Tlu=

3 Tlumočnjk: A hodně, proč se nezprawugeš radau mau, kteráž hned zpočátku byla, Nic nepodhlédati, wssemu wěřiti: nic nepruhowati, wsse přigjmati: nic nesstrasowati, wssecko libowati. Toby cesta byla po njžby pokogně ssel, přjzeň v lidj měl, a y sám sobě pěkně se ljbil. Na to gá: Pěkně bezpochyby od tebe gsa zmámen, gako ginj fantowal, semotam blaudě plésal, pod ghem chroptě křepčil, stůně a mra sobě wýskal. Widěl sem, spatřil a poznal, že ani sám nic negsem, nevmjm, nemám, ani ginj: gen že se nám cosy zdá, stjn lapáme, prawda vcházý wssudy. Ach auwech nastogte!

A čjm se lidé zawozugj, a mámj.

4 Tlumočnjk. Cok sem prawil gesstě prawjm, sám gsy sobě winen, protože welikého cosy a neobyčegného žádáš, čehož se žádnému nedostáwá. Odpowěděl sem. A protož se trápjm tjm wjce, že ne sám gá ale celé pokolenj mé bjdné gest; a gesstě k tomu slepé, bjd swých neznagjcý. Tlumočnjk dj: Gá newjm gak a čjm tobě zadosti včiniti, tak zmotané hlawě. Gestližeť se ani swět, ani lidé, ani práce, ani zahálka, ani vměnj, ani nevměnj, summau žádná wěc neljbj, co s tebau giž dělati, co w tom swětě wjc schwalowati newjm.

Kdo prohlédne, nemůž než trápiti se.

5 Wssudybud na to: Powedme ho gesstě na hrad Králowny nassj ted v prostřed stogjcý, tam se snad vpamatuge.

Kap.

Kap. XXIX.

Pautnjk hrad Králowny swěta, Maudrosti, prohlédá.

Takž pogmauc mne wedau. A aby hrad ten stkwěl se rozličným krásným wssudy zewnitř malowánjm, bránu mage osazenau strážnými, aby žádný kromě vřad nějaký a wládu w swětě magjcý, paussten nebyl. Těm zagisté samým, gakožto Králowny služebnjkům, a nařjzenj gegich wykonawatelům, wcházeti a wycházeti wolno: ginj chtěgjli se na hrad podjwati, zewnitř toliko zewlowati musegj. (Nebo při wssechněm tagnostj těch gimiž se swět řjdj, wyzwjdati nesslussj.) Gakož pak zewlů těch, wjce vsty než očima se djwagjcých, dosti sem tu widěl: mne pak že do brány předce wedli, tomu sem rád byl, wždy také co za tagemstwj ta Maudrost swěta má, wyrozuměti žádostiw gsa.

2 Než y tu sem bez přjhody nebyl: strážnj zastaupje mi, examinowati začnau, co tu chcy? nýbrž začnau zpět hnáti a strkati, y opřáhati. Ale Wssudybud, gakožto y tu známý, gim za mne newjm co odpowěděw, a za ruku vgaw, předce mne prowedl až na prwnj plac.

3 Kdež hleděž gá na samo giž hradu stawenj, widjm zdi běloskwaucý, kteréž prawili mi že alabastrowé gsau: ale gá pilně hleděž a rukama ohledáwage, nic newidjm než papjr, a wyhlédagjcý skulinami zde onde kaudel: odkudž saudě, že stěny ty djlem dutým a wycpáwaným strogeny gsau,

sslabě

ſſalbě té ſem ſe podiwil y zaſmál. Y při-
ſſli ſme k ſchodu po němž ſe zhůru kamſy
chodilo: a gá zb ... (a tuſſjm
ſrdce mé, co mne ... á, cytilo)
gjti nechtěl. Tlu ... kač ge můg
milý ta fantazye? ... aby ſe nebe
nezſulo. Či newi ... ežſtwj zhů-
ru a dolů zcháze ... wida y tu
přjklady giných, ... m tjm, kte-
rýž wyſoký byl a ... ſobě geden
záwrat vhoniti m ...

Kap. XXX.

Pautnjk na palácu Maudroſti obžalowán.

Pautnjk před Králownu ſ. Maudroſt poſtawen.

Y uwedli mne na negakau welikau ſýň, na njž mne neyprw ſwětlo obleſklo ne- obyčegné: negen proto že oken plno bylo, ale wjce pro drahé (gakž prawili) kamenj, gimž ſtěny wyſazeny byly wůkol, a půda poſtřená čalauny drahými, též od zlata ſe třpytjcými: mjſto pak ſtropu byl oblak gakýſy, či mhla. Čehož ſem plně examinowati neměl kdy: proto že mi oči na ſamu tu milau Králownu y hned obrácený byly, kteráž na neywyěſſjm mjſtě pod Mageſtá-
... bau ſtran ſtogjcý
... omonſtwo k vza-
... l ſem ſe ſláwy té k
... na za druhau na
Wſſudybud: Ne-
bljž, ať tě y Krá-
... a buď ſrdnatý, na
... l nezapomjnage.

A tak mne wedl až do prostřed, a kázal mi se z njzka pokloniti: což gá neweda gak činiti včinil sem.

A tu obžalowán.

2 A Tlumočnjk můg tlumočnjkem se ode mne bez mé wůle vdělaw, w tato slowa řeč začal: Neygasněgssj swěta Králowno, přestkwělý Božj Paprsku, Maudrosti welebná, tento teď kteréhož sme před důstognost oblječege twého přiwedli mládenec, dostaw sstěstjm gakýmsy od Osudu (Regenta twé milosti) dowolenj, aby wssecky stawy a řády přeslawného tohoto králowstwj swěta, w kterémž tebe neywyssj Bůh na mjstě swém, aby w něm wssecko prozřetedlnostj swau od končin až do končin geho řjdila, postawil, progjti a shlédnauti mohl, od nás teď kteřjž sme podlé prozřetedlnosti wůle twé takowým za průwodčj nařjzeni, skrze wssecky stawy proweden gest. A wssak (což s pokorau a bolestj před tebau wyznáwáme) wssj nassj vpřjmnau a wěrnau pracý toho sme při něm dowesti nemohli, aby sobě gistý řád oblibě, pokogně se w něm vsadil, a geden z wěrných poslussných stálých wlasti této wěřegné obywatelů byl: nýbrž wždycky a při wssem něm tesknj, wssecko sobě nechutná, a počemsy giném neobyčegném dychtj. Protož my geho diwoké žádosti za dosti včiniti, ani gj wyrozuměti nemohauce,

před twau teď welebnau gasnost geg
stawjme, a prozřetedlnosti twé co se
s nim včiniti widj, poraučjme.

3. Tyto řeči (g … *A lekal se.*
gá, každý sauditi …
Nebo sem dobře …
saud přiweden : …
sstě wida v trůn…
nau sselmu (pěs… *(Sok.)*
byl, neswjm dob…
očima wyhlédagj…
bylo než posstwán…
také tu dwa oděn…
w ženském syc ra…
sstě lewý. Neb… *(Moc)*
sspičatém gako …
widěl sem že ne…
měl vceliwé pazaury, w ruce gedné osstěp a
meč, w druhé luk a oheň magjcý. Druhý
mi se ne tak hrozný gako směssný zdál. *(Blisnost.)*
Nebo měl mjsto pancýře lissčj na ruby
obrácený kožich, mjsto halaparty w ruce
též lissčj ocas, w lewé pak měssec s ořechy,
gimiž sstěrkal, mage.

4. Když domluwil Tlumočnjk (a ač také *Promluwenj k němu.*
bjm zradu) můg, Králowna (twář ney-
sličněgssím kmentem přistřenau magjc)
takto řečj wážnau a rozwláčitau promlu-
wila: Mládenče zdárný, vmysl twůg,
žes wssecko w sw … ti, žá-
dostiw byl, ne zl … vž gá
každému z neym … ráda
přegi; a k tomu … o slu-
žebnjky a služebn … napo-
máhám) ale tak … a ssy-
ssim,

ssjm, že tak cosy wybjrawého gsy, a včiti se gakožto nowotný w swětě host mudrowánj wydáwáš. ...řjčinu ačkbych tě giným ...kázeň swau wzýti mo... poněwadž raděgi obmý... kladowé snássliwosti a ... přjsnosti mé wůbec zná... jmk gesstě, a tuto při so... wém tobě bytu propůg... čugic powolugi, aby lépegi sobě sám a zpráwě mé wyrozumjwal. Wažiž sobě této milosti mé, a wězyž že se ne každému na tato tagná mjsta, kdež se dekrétowé a vsudkowé swěta děgj,

Raddy krá=lowské.

Předa nice krá=lowské.

Snažnost: ta pak w zlatohlawu a nabíraném obogku pod wěncem (wssak gi za to mám prwé giž wjděl) místo držjcy nad hradem Blahoslawenstwj, a slowe panj Fortuna. Ty oběcy s swými pomocnicemi, někdy tam gsau při swých řjzenjch, někdy zde, gakž pro postawowánj se na službu, tak y pro přigjmánj ossudků a rozkazů. A ta opět každá má swé Pod-Regentj: gako panj Industria nad stawem manželským Milost, nad řemesly a žiwnostmi Pracowitost, nad učenjm Důwtipnost, nad duchowenstwem Nábožnost, nad wrch-

Ženský regyment w swětě.

Drabanti.

blíži, ssťěkánjm swým oznamowal a odháněl: slowe y dwora Possta, ale kterým se powinnost geho nehrubě líbj, přezdjwagi mu Syd. Ty wssak leskowánj nechage,

posslauchey a pozorůg wěcy samých, které se tu djti budau. Dobře řekl sem, rád.

Kap. XXXI.

Ssalomaun s hausy welikými na palác Maudrosti přissel.

Ssalomaun wystaupil, Maudrosti za chot hledáge.

Co mi odpowědjno a on zase. Eccl. 11. 7.

Pautnjk se zradowal.

se nic což se děge pod sluncem.

3 Gá slysse to, ach gak sem se zradowal, že giž aspoň bohdá ginakssjho wůdce á rádce

rádre dostanu, než sem posawád měl, při němž y bezpečněgi ostogjm, y mjstněgi wssecko wyssetřjm, a naposledy kam on půgde za nim půgdu: y začal sem Pána Boha w sobě sám chwáliti.

4 Měl pak při sobě Ssalomaun zástup nemalý služebnjků a přátel swých, kteřjž s nim Maudrosti té swěta Králowny examisnowati byli přissli: mezy nimiž byli hned okolo geho boku mužj počestnj, plnj wážných obyčegů, kteréž mi (když sem se ptal) Patryarchy, Proroky, Aposstoly, Wyznawače rc. gmenowali. W zadnjm pak geho haufu vkazowali mi některé z filozofů, Socratesa, Platona, Epicteta, Senecu, a giné. Y vsadili se wssickni ti po stranách, a gá také s welikým co tu bude očekáwánjm.

Ssalomaunowo towarysstwo.

Kap. XXXII.

Pautnjk se na tagné saudy a zpráwu swěta djwá.

Porozuměl sem pak brzo potom, že se tu wetegné toliko wěcy wssech stawů swěta sé dotýkagjcý, zprawugj: giné partykulárnj wěcy w wlastnjch swých mjstech, rathauzých, saudnicých, konsystořjch rc. Co se pak w mé tu přjtomnosti dálo, co nejkratčegi oznámjm.

2 Neyprwé předstaupily vřednice swěta, Industria a Fortuna, oznamugjce o neřádjch kteřjž se we wssech stawjch zbjhagj, a to skrze společné newěry, fortele, obmysly a ssalby wsseligaké:

Stjžnosti na neřády swěta.

žádagjce aby to někak naprawens bylo. Y zradowal sem se, wida že giž sami oni na to přicházegj, nač sem gá přicházel, že totiž řádu w swětě nenj. A Tlumočnjk to znamenage dj: To hle tys se domnjwal že sám ty oči máš, a kromě tebe žádný nic newidj: a hle ti kterýmž to poručeno, gak bedliwý na to pozor magj. Gá, ráb to slyssjm, řekl sem: Deyž Bože toliko at se tomu cesta nagde.

Wyhledáwánj přjčin toho. 3 Y widěl sem, že se raddy ostaupily, a porozmluwjc spolu, tázati se skrze kancljřku Opatrnost daly, mohloliby se wyskaumati, kdoby toho přjčinau byl? A po mnohém wyhledáwánj, oznámeno, že se něgacý rotnjcy a buřiči wlaudili, kteřjž tagné y zgewné neřády roztrussugj. Neypředněgi pak wina dáwána (nebo ge tu hned gmenowali) obžerstwj, lakotnosti, lichwě, chlipnosti, pýsse, ukrutenstwj, lenosti, zahálce, a některým giným.

Mandát na půwody neřádů. 4 O něž když potaz ssel, naposledy sepsán a čten nález, aby se skrze odewřené patenty (y w gistých mjstech wywěssené a přibité, y wůbec po zemi rozeslané) prohlásylo, že G. M. Králowna Maudrost, znamenagjc gak skrze mnohé potutedlné wlaudilé cyzozemce, mnozý neřádowé wůbec průchod magj, tau přjčinau ti kdož toho půwodowé býti shledáni gsau, že se z obce celého králowstwj na wěčnost wypowjdagj: zegména, obžerstwj lakota, lichwa, chlipnost, rč. a to hned od té hodiny aby se wjce widěti nedali, pod skutečným na

hrdle trestánjm. Tento vsudek když skrze zhotowené patenty publikowán, nepodobné k wjře gaky wssudy plésslicýho lidu hluk powstali, a každému se (p mně) zlatého giž w swětě wěku naděge dělala.

Nowá naříkánj, a nowá nařjzenj.

čtwrtý k chlipnosti, ale že mu řjkagj Milost: pátý ku pýsse, ale že se gmenuge Wážnostj: ssestý k vkrutenstwj, ale že slowe Přjsnost: sedmý k lenosti, ale že má gméno Dobromyslnost rc.

6 To když vwáženo w raddě, wyhlássseno zase, že Weselost nenj Ožralstwj, ani Hospodářstwj Lakomstwjm slauti nemá rc. Protož aby se poznamenané osoby swobodně propustily, mandát že se na ně newztahuge.

Wyswětlenj mandátu.

G v Ten=

Tento nález gak rozhlássen, oni se hned swobodně vbjrali, a lidu obecného zástup za nimi gdauce s nimi se známili a towarysstli. Gá na Ssalomauna a geho Collégy pohleděw, krautiti ge hlawami widjm: wssak když mlčeli oni, mlčel sem y gá, kromě že sem gednoho z nich druhému sseptati slysset; Gména (pry) gsau wypowědjna, zrádcowé a zhaubcowé gména sobě změniwsse, wolný průchod magj: nebude z toho nic dobrého.

Stawowé swěta žádagj zlepssenj swobod.

7 W tom přissli opět a audyencý žádali wyslanj ze wssech stawů swěta: a pusstěni gsauc, přednássela s diwným kegklowánjm ponjženau wssech wěrných poddaných žádost: aby se G. M. negjasněgssj Králowna milostiwě rozpomenauti ráčila, gak wěrně a poslussně wssickni, vpřjmnj stawowé sceptrům panowánj gegjho až posawád se držeti, na gegich práwjch, wýpowědech, a celé zpráwě dowěrně přestáwagjce, y nápotom toho a ne giného vmyslu gsauce: toliko že pokorně žádagj, aby pro odměnu předessle, a ponuknutj k nowé stálé wěrnosti, Gegj M. K. gim prywilegjj a swobod gegich zlepssenj něgaké (gakbykoli G. M. K. prozřetedlnosti se ljbilo) včiněno bylo: za to dobrodinj, že stálým poslussenstwjm wděčnosti náležitě dokazowati slibugj. To odmluwiwsse, pokłonili se k zemi a postaupili zpět. Gá protra sobě oči, což toto bude, djm: Gesstěliž swět dosti swobod nemá, že gich wjce chce? Wzdy wám, wzdy, a biče, a trochu helleboru! To wssak sám sobě. Nebo sem vložil nic

ne-

neřjkati: aniž mi v přjtomnoſti mudrců a ſſediwců těch, kteřjž na to také pozor dáwali, ſluſſelo.

Nowých prywilegij rozdělowánj.

8 Wſtaupj ſe opět do rady, a po dlauhém rokowánj, dá oznámiti Králowna, že wždycky na tom byla, wzdělámati a ozdobowati králowſtwj ſwé, a k tomu že ſama od ſebe wždycky nakloněná geſt: owſſem tedy žádoſt poddaných ſwých, a wěrných milých ſlyſſec, že gi oſlyſſeti nechce. Protož že ſe na tom vradila, aby pro rozhogněnj poctiwoſti gegich, tytulů gim we wſſech ſtawjch přiopravila: kterýmižby ſe tjm zřetedlněgi, a s wětſſj pochwalau, gedni od druhých dělili. Protož že nařizuge a poraučj, aby ſe napotom řemeſlnjcy pſali ſlowautnj; ſſtudenti oſwjcenj a neyvčeněgſſj; miſtři a doktoři neyſlowautněgſſj; kněžj důſtognj, welebnj, a wſſeligaké cti hodnj; biſkupi neyſwětěgſſj; bohatſſj mezy měſſtany vrozenj; zemané vrozenj a ſtatečnj rytjřj; páni, dwakrát páni; hra … ozenj páni a páni … likomocnj; králowé … r nepřemoženj. G … ſj bylo, nařizugeme a … přigjmati nebyl powin … i co z tytulů wypuſtilo … Začež wyſlanj poděkt … deſſli. A gá ſobě nan … wáſſe kořiſt, čáry na papjře.

Suplikacý chudých.

9 Y přinessená od chudých ze wssech stawů supplikacý, w njž na nerownost welikau nařjkali, že ginj hognost magj statku, a oni nauzy trau: aby to srownáno něgak bylo žádagjce. Po wáženj té wěcy, odpowědjti chudým poručeno, že ačby G. M. K. wssechněm pohodlj gakého sobě kdo sám winssuge přála, wssak že sláwa králowstwj toho wyhledáwá, aby se gedni nad druhými stkwěli. K tomu že pro vstanowený gednau w swětě řád, ginák to býti nemůže, než aby gak Fortuna swůg hrad tak Industria swé djlo ny osazené měla. Než toto že se dowoluge, aby každý, neléně se, gakýmikoli cestami můž a vmj, z chudoby sobě pomáhal.

Suplikacý snažných.

10 Ta odpowěd, Supplikantům těm daná, gak se rozhlásyla, přistaupili po malé chwjli ginj, od snažných supplikacý nesauce, aby tedy napotom ti kteřjžby se neléniti, w kterémkoli stawu a předsewzetj swém, opatřeni w tom byli, aby oni to po čem dychtj a pracugj, docházeli, slepým sstěstjm aby nic nesslo. Na kteréž supplikacý, w vwažowánj gi, dlauho rada držána: zčehož sem saudil, že nesnadná wěc byla. Naposledy wssak prohlássено, že ačkoli vřednicy Fortuně, a služebnicy gegj wěrné (nebo že se ginák newj), Náhodě, gednau gim swěřená moc a zpráwa z rukau wzata býti nemůže, nicméně wssak že na to pamět bude, y gim o tom poru-

čenj

čenj se stane, aby Snažnj před Nedbalcy (pokudžby se trefowati mohlo) na pozoru byli: tjm tedy že se zprawiti mocy budau. Y odessli ti také.

Suplikary učených a slawných.

11 Přissli pak hned za tjm od některých zwlásstněgssjch lidj wyslanj, Theophrastus a Aristoteles, žádagjce dwogj wěcy. Předně, aby nebyli takowým přjhodám gako ginj lidé poddáni. Druhé, poněwadž z Božj dobroty na tomto swětě znamenitěgssjm wtipem, uměnjm, bohatstwjm ⁊c. poctěni gsau
(gakýmž l
da) mohl
haufem t
umjrali že
gich když u
sprawedliw
woluge, al
přjhodami k
opatrnostj,
hatstwjm sn
poručila Kr
cky nepznam
takowého p
tedlnost způ
hledati. K
ssli se. Kdy
cel, a Legát
gim pro in
M: K. nepř
ginými zaro
tomu na ten čas gesstě cesty newj. Toto wssak za prywilegium že gim dáwá, aby kdež se ginj prostj hned za čerstwa po smrti

po=

pohřbugj, oni co neydéle mezy žiwými aby chowáwáni byli: a kdež ginj po smrti gen pod zelený drn se dostáwagj, oni aby se kamenjm přikládati dali. Tohoto, a cožby sobě wjc pro rozdjl od chatry lidu wyssetřiti mohli, že se gim powoluge, a na to prywilegium dáwá.

Suplikacy od wrchnostj. 12 Ti když odessli, přistaupili někteřj gménem wrchnostj, obtjžnost stawu toho předstjragjce, a za polehčenj žádagjce. Y powoleno gest gim aby sobě howěli, a skrze mjstodržjcý a vřednjky wěcy řjdili: načemž přestawsse a poděkowawsse, odessli.

A od poddaných. 13 Nedlauho za tjm přissli wyslanj od poddaných, rolnjků y řemeslnjků, nařjkagjce, že kteřj nad nimi gsau, nechtj než pot gegich pjti, protož že ge honiti a sstwáti dagj až z nich krwawý pot teče. A ti gichž k tomu užjwagj, že to tjm vkrutněgi činj, aby y sami odtud mjzku měli. Čehož na důwod wysypali tu hned mozolů, zsynalostj, gjzew, y ran čerstwých (kteréž na vkázku byli přinesli) hromadu: žádagjce milosti. Y zdála se wěc zřegmá, že to přjkořj gest, protož aby zastaweno bylo: wssak poněwadž wrchnostem skrze služebnjky řjditi dowoleno, ti že gsau winni: protož aby obesláni byli. Půhonowé tedy hned rozesláni ke wssechněm králowským, knjžecým a panským raddám, regentům, vřednjkům, důchodnjkům, wýběrčjm, pjsařům, rychtářům rc. aby se ničjmž newymlauwagjc postawili.

wili. Porušeno, stalo se k wssak proti žalobě gedné deset gich postaweno, když to na lenost poddaných, neposlussenstwj, zpauru, pýchu, bůgnost wsseligakau, když se gim gen maličko wzdy popustj, a co toho wjc, mnohé a rozličné stjžnosti wedeny. Po wyslyssenj těch wažowáno opět w radě wsseckа ta wěc: a wyhlássено poddaným, poněwadž sobě lásky a milosti wyšssjch swých wážiti bud nechtj neb newměgj, aby tedy zůřiwosti okwsjkali, poněwadž to w swětě býti musý, aby gedni panowali, a druzý poddáni byli. Mimo to wssak že se gim přege, mohauli sobě ochotnostj, powolnostj, a skutečnau poddanostj, w wrchnostj swých, a mjsto držjcých gich, co negwjc přjzně dobyti, aby gj wžjwali.

24. Po propusstěnj těch, pozůstali tu polityci (raddy králowské a panské, doktoři práw, prokurátoři, rychtáři, ꝛc.) stěžugjce sobě na nedokonalost práw psaných, že podlé nich ne wsseckу mezy lidmi se zbjhagjcý rozepře (ačkoli giž na statisýce casus wypsaných magj) rozhodnuty býti mohau. A tjm že gest, že aneb nemohau dokonale mezy lidmi řádu držeti; aneb přidagjli kdy pro wyswětlenj práwa, a skonkowánj pře, z swého co, že se to od nerozumných za natahowánj práw a přewrácenj pře pokládá, a odtud y k nim nelibost, y společné různice, tjm wjc rostau. Protož že žádagj

Stjžnosti polityků a prokurátorů.

aneb

aneb rady, gak dělati: aneb proti wssetečným lidským saudům ochrany. Těm když wystaupiti poručeno, ssel po- taz: a tu gaká od které z rad Králowny přjmluwa byla, dlauhoby připomjnati bylo. Protož samo o tom snessenj powjm, kteréž gim po zawolánj gich zase oznámeno. Gmenowitě, aby nowá práwa na wssecky přjhody dokonále se trefugjcy, sepsána býti mohla, k tomu G. M. K. že cesty newidj: protož aby při prwněgssjch práwjch a nawyklostech zůstáno bylo. Než toto že gim za prawidlo a kljč wssech práw G. M. K. dáwati ráčj, aby wssudy swým práw wykládánjm a saudů wedlé nich konánjm, buď k swému, neb k obecnému dobrému, směřowali. A to, že slauti bude Ratio Status: čjmž že se proti ssepmům obecných pomluw gako sstjtem zamjtati mocy budau, že toho a toho přjtomný způsob (gemuž nekaždý rozumj) wyhledáwá, tak že býti musý. Politycy to prawidlo přigawsse, sljbili se podlé něho chowati, a odessli.

Prawidlo gim dáno Ratio Status.

15 Neminulo málo, přissly ženy, stjžnost sobě, že pod mocý mužů gako otrokyně negaké zůstáwati musegj, wedaucý. Nassli se hned tu y mužj, nad neposlussenstwjm žen hořekugjcý. Ystaupily se, Králowna s raddami, a to gednau y po druhé do potazu: až pak skrze Kancléřku wýpowěd wyhlássena, takto: Poněwadž přirozenj mužům přednost dalo, toho že se přitom zanech© áwá: a wssak s wý-

Stjžnost žen na muže, a mužů na ženy.

s wýminkami těmito znamenitými. Přednė, poněwadž ženy polowice gsau pokolenj lidského, tedy aby mužj bez gegich rady nic nečinjwali. Druhé, poněwadž častokrát přirozenj sstědřegi se dary swými ženám než mužům, wyléwá, aby kdy která z muže swého rozumu a mocy mjti můž, mužatka slaula, a muž gj přednosti bráti nemohl. To byla wýpowěd prwnj: na kteréž se ani mužům ani ženám přestati newidělo. Ženy zagisté chtěly, aby se s nimi mužj aneb regymentem rozdělili, aneb přegjmali: tak aby se wrstwau regyment měnil, a gednák mužj gednák ženy, geg držely. Ba nalezly se, kteréž nechtěly než cele panowati, hbitěgssj swau
čitost, př
tolik tisý
ké že ča
toho pře
lickém w
Králown
wosti gj
nám pau
wá. Po
lowna, M
w gegich
swětu pře
(Regis ad exemplum totus componi Orbis) na způsob swěta, býti zpráwa y domů y obcý. Kterauž řečj domnjwaly se že Králownu Maudrost na swůg smysl snadně naprawj. Ale mužj aby pře nepro-

promlčeli, tjmto se bránili: že ač Bůh Králowně Maudrosti regyment swěřil, sám ho wssak předně w rukau drží, a to cele a wždycky: protož oni že také chtěgj rc.

Narownánj mezy muži a ženami. 16 Na to bylo ostupowánj opět několikero: a tak sem sauditi mohl, že gim nebrzy tak těžká materya přicházela. Když sme pak wssickni na poslednj wýpowěd čekali, nedočekali sme se gj: než poručeno Opatrnosti s Přjwětiwostj tagně s gednau y druhau stranau gednati. Kteréž do toho se wložiwsse, takowý nassly prostředek, aby mužj pro swornost a pokog doma aspoň tisse přednost ženám paussteli, a rad gegich užjwali. Ženy pak aby na tom dosti magjce, zewnitř se ku poslussenstwj hlásaly: poněwadž tak při starobylém obyčegi powrchně wždy předce zůstáno býti bude mocy, a gegich domácý regyment také nezle bude stworzen. Syc žeby weliká ta obecného regymentu tagnost, že mužj zprawugj obec, obec ženy, a ženy zase muže, k wygewenj přissla: k čemuž aby přigjti nedopaussteli z obogj strany, že S. M. K. prosý. Y přigato gest to od obogj strany. To wida geden z towaryšstwa Ssalomaunowa, řekl: (Syr. 26. 29.) Žena kteráž ctj muže swého, za maudrau gmjna býwá. A druhý přidal: Muž gest (Efez. 5. 23.) hlawa ženy gako y Krystus Cýrkwe. Ale zůstalo přitom přátelském narownánj, a rozjrali se preč, mužj y ženy.

Kap.

Kap. XXXIII.

Ssalomaun marnosti a ssalby swěta wygewuge.

(Eccl. 12.15.)

Maudrosti swětské larwa odkryta.

Tu Ssalomaun, kterýž až potud djwage se tisse sedĕl, déle se giž držeti nemoha, hlasem welikým wolati začal: Marnost nad marnostmi, a wsseckо marnost! Takliž co křiwého gest zpřjmiti se nemůž? nelzeliž ani nedostatků sčjsti? A powstaw, y zástup geho wesskeren, s hřmotem welikým, objrá se přjmo k trůnu Králowny (aniž tomu bud ta wzteklá possta, aneb drabanti z obau stran, překazyti co mohli: proto že křikem a bleskem geho zaraženi byli, gako y sama s raddami swými Králowna). On tedy wztáhna ruku, segme z obljčege gegjho zastřenj, kteréž ač se prwé cosy drahého a stkwaucýho zdálo, nenasslo se wssak býti než pawučinau. A ay twář gegj se vkázala bledá, wssak odutá, čerwenosti sýc něco na ljcých, wssak ljčené (což se odlupowánjm po mjstech znamenalo) magjcý: ruce tolikéž prassiwé spatřjny, a wsseckо tělo nemilé, y dýchánj gegj smrduté. Čehož sem gá se zděsyl y wssickni přjtomnj, že gsme gako strnutj stáli.

Y gegjm raddám.

2 Ssalomaun pak obrátiw se k raddám domnělé té Králowny, zodgjmal y gim larwy, a řekl: Widjm že na mjstě sprawedlnosti nesprawedlnost panuge, a na mjstě swatosti ohawnost. Bedliwost wásse gest podhlidawost; opa-

trnost

trnost wásse chytrost; přjwětiwost wásse podlebenstwj; prawda wásse twárnost gen; horliwost wásse wztekłost; odatnost wásse opowázliwost; milost wásse bügnost; pracowitost wásse otrocstwj; důwtipnost wásse domnjnka; náboznost wásse pokrytstwj ⁊c. Wyliž na mjstě Boha Wssemohaucyho swět řjditi máte? Přiwedeť Bůh na saud wsselikŷ skutek, a kazdau wěc tagnau, buďto dobrau nebo zlau. Sá pak půgdu a hlásati

Eccl. 12, 14.

swoditi a

Ssal ... n, a zástu-
maun ... o olických:
marn ... a wssecko
sti sw ... li se ode-
ta p ... ykowé, y
wssem ... lekých: a
swětě ... čowal ge.
rozhla ... ostnům a
ssuge.

Rada ... le s swými
proti ... áláců stá-
němu, ... o spatřil:
aby ... áčenj toho
pře- ... ge dělat?
lsstěn ... t, Opraw-
byl. ... aby wsse-
... byla, aby
... nů radila,
... adž negen
... wsseho té-
mer swěta potah giž po sobě má (gakež
wra-

wracugjcý se gedna za druhau posstu, o tom co se tam děge, oznamowaly) : než aby poslána za njm byla Přjwětiwost s Blisnostj, a ty aby k sobě z hradu Fortůny Rozkoš přiwezmauc po něm ssly, a kdekoli gest ochalebně se k němu winuly, krásu, slávu, ljbost, králowstwj tohoto ukazugjce a schwalugjce: snad že tak ulowen bude, giné cesty že ona newj naprosto žádné. Y schwálena ta rada, a aby ty tři hned ssly poručeno.

Kap. XXXIV.

Ssalomaun oklamán a swěden.

Gá wida to, prosým wůdců swých, že bych také rád na to, co tam bude, se

Ssalomaun dsstj maudrostj.

Wy= wýsslj

vměnj kremesná.

W stawu manželském se zapletl.

okolo sebe měl: za slávu sobě, aby y w té wěcy wssecky kteřjž před nim byli y po něm budau přewýssil, pokládage. A tuk giž, nic widěti nebylo než lasskowánj rozličná: nad čjmž wlastnj geho lidé trauditi se a wzdychati počali.

4 On pak přegda vlicy tu, obrátil se s haufem swým dále, a wstaupiw do vlice nábožnjků, kam geg to spřipjnané nesstastné towaryšstwo táhlo, tam se wtáhnauti dal, mezy zwjřata a zeměplazy, draky a ljžaly gedowaté, a s těmi sobě smutnau kratochwjl začal. W slawu pak nábožnjků dokonce klesl.

Kap. XXXV.

Ssalomaunowo towaryšstwo rozplásseno, gjmáno, smrtmi ohawnými zprowázyno.

Tak znamenitého widauce kteřjž w Kosmonsku geho neypřednějssj byli, Mogžjš, Eliáš, Izaiáš, Geremiáš, horliti náramně počali: před nebem a zemj že se ohawnostj těch včastny včiniti nechtj, protestugjce, nýbrž celého zástupu, aby se marnosti a bláznowstwj wzdálili, napomjnagjce. Že pak ne gedni za přjkladem Ssalomaunowým předce postupowali, oni tjm wjce se horlenjm rozněcugjce, tjm zůřiwěgi křjmali: zwlásstě Izaiáš, Geremiáš, Baruch, Sstěpán, Pawel rc. Mogžjš nad to swým meče připasowati, Eliáš ohni z nebe zstupowati, Ezechyáš wsseckyty maňasy trosskotati porančel rc. Ssalomaunowi towarysstj horlj.

Na wlisné námluwy nedbagjce. 2 To widauce které k swedenj Ssalomaunа wyslány byly, Přjwětiwost, Wlisnost, a Rozkoš, přiwezmauce Filozoffy, Mammona ꝛc. obracely se k těmto, aby se pamatowali a mjrněgi sobě počjnali radjc : že poněwadž neymaudřegssj ze wssech, Ssalomaun, rozum swůg poddal, a řádům swěta, gak to tu každý widj, obwyká, proč oni wytrhowati se, a přes to mudrowati magj? Ale tu žádného slyssenj nebylo, čjm wjc že Ssalomaunůw přjklad mnohé swozuge a mámj znamenali, tjm wjce horlili, běhali, wolali, řwali : kteráž wěc weliké přinesla zbauřenj.

Weřegnost proti nim wyzdwižena. 3 Nebo Králowna od swých awizowána gsauc, rozeslanými patenty weřegnost wssudy wyzdwjhla, a ochránce těla swého, Moc, za generála zřjdiwssi, buřiče ty gjmati a wssechněm na odiwu trestati poručila. Y traubeno lermo, a sbjhalo se množstwj k bogi hotowých, negen z stawů žoldněřů, ale y z wrchnostj, ořednjků, rychtářů, saudců, řemeslnjků, filozoffů, medyků, jurystů, y samých kněžj, nýbrž y žen w přerozličném krogi a zbrogi (nebo prawili že proti takowým weřegným swěta buřičům, weřegně sobě wssickni kdo pro mladost pro starost můž, pomáhati magj.) Gá wida waljcý se wogska, ptám se wůdců swých, co pak to bude? Tlumočnjk, nynj ty zwjš, dj, gak býwá těm kteřjž mudrowánjm swým roty a bauře w swětě začjnagj.

Bitwa, gjmánj, mordowánj, 4 W tom onino obořjc se na gednoho, druhého, třetjho, desátého, bigj, sekagj, porážegj, ssłapagj, gjmagj, wážj, do wězenj wedau, gak čj při kom wzteklost měla : nad

ujmž

čjmž mi diw ljtostj srdce nepuklo. A wssak sem, vkrutnosti té se lekage cknauti nesměl, wssecken se třesa. Y vzřjm že někteřj z těch gatých a vbitých ruce spjnagj, odprossugjce činů swých, ginj čjm wjce s nimi zacházýno, tjm wjce na swém stáli. Protož někteřj tu hned před očima mýma do ohně metáni, ginj do wody házýni, ginj wěsseni, stjnáni, na křjž rozbjgeni, klésstěmi trháni, řezáni, bodeni, sekáni, pečeni na rosstjch. Aniž wsseho wyčjsti mohu, gak vkrutné smrti gim činěny: nad čjmž plésali a wýskali zástupowé swěta.

pálenj, a giné muky.

Kap. XXXVI.

Pautnjk z swěta vtécy chce.

Gá ani se na to djwati, ani bolesti srdce déle snásseti nemoha prchl sem: na pausst někam, aneb raděgi kdyby možné bylo, z swěta wen vtécy chtěge. Ale wůdcowé mogi po mně se pustiwsse, dostihli mne, a kam to chcy? se tázali. Gá mlčenjm odbyti chtěge, neodpowjdal sem nic. Ale když se nezbedně pustiti mne nechtjce dobýwali, řekl sem: Giž widjm že w swětě lépe nebude! gižť gest po mé naděgi weta! Běda mně. Oni: A gesstě sobě newsmysljš, ani tyto ted přjklady nač takowj přicházegj wida? Gá: Tisýckrát vmřjti woljm, nežli tu býti kdež se tak děge, a djwati se na neprawost, faleš, lež, swod, vkrutnost. Protož giž mi smrt žádostiwěgssj gest nežli žiwot:

Pautnjk vtjká z swěta.

gdu abych se podjwal, gaký los gest mrtwých, kteréž wynássetí widjm.

Mámil se ztratil.

2 Wssudybud powolil hned, prawě že y tomu se podjwati a wyrozuměti dobré gest: druhý neradil, nýbrž bránil tuze. Gehož gá nedbage, potrhl sem se a ssel předce, a on tu zů

Pautnjk se na vmjragjcý, a vmrlé djwá.

3 … sledjm gesstě na způ- sob … wssudy wůkol dosti bylo … u wěc, gak gmeno- witě … ařjkánjm, strachem a tře … neweda co se s njm stane … ctne. Čehož gá ač sem … něčemu wjc wyro- zuměti chtěge, kráčel sem mezy řady mác gda až k kragům swěta a swětla; odkudž když gínj oči zawrauce, slepě tak mrtwé swé wyhazowali, gá brylle mámenj giž odwr- ha, a oči sobě protra, a gak sem negdál mohl, tam wen se wychýle nahlédnu, a spa- třjm strassliwých temnostj mrákotu, gjž se rozumem lidským ani dna ani konce nagjti nemůže, a w nich nic než čerwy, žáby, ha- dy, sstjry, hnis a smrad, a puch sýry a smoly, tělo y dussi zarážegjcý, summau hrůza newypprawitedlná.

Propast za swětem bezedná.

4 Od njž strnuly wssecky wnitřnosti mé, a wssecko tělo mé drkotalo, a zděssen byw, mdloban sem na zem padl, a tak žalostiwě zwolal: Ach přemizernj, bjdnj, ne- sstastnj lidé, totoliž gest wásse po- slednj sláwa! totoliž tolik nádher- ných wassich činů záwěrek! totoli cýl wassich, gimiž se nadýmáte, uměnj a rozličné maudrosti! totoli po tak mnoha nesčjslných pracech a kmal-

Pautnjk strachem se propadá.

to-

towánjch, žádaný ten pokog a odpočinutj! totoli ta kterauž sobě wždycky slibugete, nesmrtedlnost! Ach kéž sem se nikdý nenarodil! kéž sem nikdý skrze bránu žiwota neprošsel, gestli že po wssech swěta marnostech nic než temnostem a hrůzám těmto za podjl býti mám! Ach Bože, Bože, Bože; Bože, gestli že gaký Bůh gsy, smilug se nademnau bjdným!

Kap. XXXVII.

Pautnjk domů trefil.

To když gá mluwiti přestanu, wsseckensegesstě hrůzau třesa, uslyssjm za sebau temný hlas řkaucý, Nawrať se. Y přizdwihnu hlawy, a hledjm kdo to wolá, a kam se wrátiti welj: ale newidjm nic, ani wůdce swého Wssezwěda. Nebo y ten mne giž byl opustil. Prwnj obrácenj gest djlo Božj.

2 W tom ay znowu hlas zawznj, Nawrať se. Gá newěda kam se nawrátiti, ani kudy z té mrákoty wygjti, truchliti začnu: a ay hlas potřetj wolá: Nawrať se odkuds wyssel, do domu srdce swého, a zawři po sobě dwéře.

3 Kteréž rady gá, gak sem rozuměl, tak sem poslechl, a že sem Boha radjcýho poslechl, přešťastně sem včinil: ale y to giž dar geho byl. Sebera tedy gak sem mohl myssienj swá, a vzawjrage oči, vssi, ysta, chřjpě, a wssecky zewnitřnj průduchy, Druhé nassj také snažnosti wywstau- hledáwá.

wstaupil sem wnitř do srdce swého: a ay bylo tam tma. Ale když se, očima mhaurage, trošku poohlédnu, spatřjm skrownické skulinami se wpauštěgjcý swětlo, a ohlédám na wrchu w klenutj swého toho pokogjčka okno gakésy weliké, okrauhlé, sklenné, ale zaspiněné a zamazané čjmsy tak hrubě, že žádného skrze ně swětla nešlo.

Wypsánj pokaženého přirozenj. 4 Takž při tmawém tom skrownném swětle sem tam se ohlédage, vzřjm po stěnách obrázky gakésy, pěkného někdy djla, gakž se zdálo, než barew zašlých, a s vtjnanými neb vlamowanými některými audy. K njmž bljže přistaupě, znamenám nápisy, Opatrnost, Pokora, Sprawedlnost, Čistota, Středmost rc. W prostřed pak pokoge rozházené spatřjm žebřjky gakésy polámané a stroskotané: též poštjpané a rozmetané škřipce a prowazy: item weliká, ale s wyšklubaným peřjm, křjdla. Naposledy, kola hodinná, s vlámanými aneb zkřiwenými wálcy, zaubky, slaupcy, wše sem a tam rozházené.

Lidským wměnjm naprawiti se nemohaucýho. 5 Y diwjm se co to za přjprawy, a gak to a od koho porušeno býti muselo: a gakby se to zase zprawiti mohlo. Ale na to mysle a hledě, nic sem wymysliti nemohl: než naděge mi se dělala, žeť mi se ten který mne zawolánjm swým tam vwedl, kdo pak koli ten gest, gešstě ozwe, a mne při dalšjch wěcech zprawj. Neboť mi se to čehož sem tu začátek widěl, ljbiti začalo: gakož proto, že pokogjk ten ne tak gako prwé mjsta po nichž sem w swětě chodil,

dil, smrděl; tak y proto, že sem tu žádného ssustu a chřestu, wřesku a třesku, nepokoge a kolotánj, táhánj a násylj (čehož w swětě wssudy plno) nespatřil, ale wsse ticho.

Kap. XXXVIII.

Krysta za hostě dostal.

Oswjcenj náše z hůry gde.

D tom gá sám s sebau přemysslugi, a co dál bude čekám. A ay zwrchu zastkwj se swětlo gasné, k němuž gá oči pozdwihna, spatřjm wrchnj [illegible] né blesku, w kterémž ay blesku [illegible] e mně bolůi gakýsy, postawau [illegible] nám lidem, ale gasnostj prán[illegible] Gehož oblječeg ačkoli se náram[illegible] očjm wssak lidským snesytedln[illegible]; z něho hrůza ssla, ale ljbost [illegible] jž sem podobného něco w swětě [illegible] namenal. Ten tedy, sama [illegible] na ochotnost, těmito neyprw [illegible] ilými slowy promluwil:

Kdež wsseho swětla a potěssenj studnice.

2 Wjtey, wjtey, můg Synu a Bratře milý. A to powěděw, obgal mne přjwětiwě a poljbil. Z něhož mne přepochotná gakásy wůně progala, a newyprawitedlnau radostj tak sem progat, že slzy tekly z očj mých: aniž sem na to takowé nenadálé přiwjtánj co wěděl odpowědjti, kromě že sem zhluboka wzdechna, pokornýma na něg očima wzhlédl. Kterýž radostj mne zděsseného wida, takto ke mně dále promluwil. Kdežs pak byl Synu můg? kdes byl tak dlauho? kudys chodil? čehos w swětě hledal?

Potěssenj? Y kdežs ho hledati měl než w Bohu? a kde Boha než w chrámě geho? a který chrám Boha žiwého, než chrám žiwý, kterýž on sobě sám připrawil, srdce twé wlastnj? Djwal sem se Synu můg, kdyžs bloudil: ale giž sem se déle djwati nechtěl, přiwedl sem tě k sobě, tebe do tebe vweda. Nebo tu sem sobě zwolil palác k bydlenj swému: chcessli tu bydliti semnau, nagdeš tu čehožs w swětě nadarmo hledal, pokog, vtěssenj, sláwu a sytost wsseho, toť slibugi Synu můg, sklamán nebudeš, gako tamto.

Oddánj se Pánu Gežjssi celé.

3 Gá ty řeči slysse, a že to můg Spasytel, Gežjš Krystus, o němž sem y prwé w swětě powrchně něco slýchal, gest, srozuměw, ne gako w swětě s báznj a pochybowánjm, ale s plným potěssenjm a celau dowěrnostj, ruce sepna a gemu podáwage, řekl sem: Teď gsem Pane můg Gežjssi, wezmi mne sobě, twůg chcy býti a zůstáwati na wěky. Mluw služebnjku swému a gey ať poslauchám: powěz co chceš, a gey ať oblibugi, wzlož coť se ljbj, a gey ať nesu: obrať mne k čemu chceš, a gey ať stačugi: poruč co chceš, a co poraučjš gey: nechť gsem gá ničjmž, aby ty sám wssecko byl.

Kap.

Kap. XXXIX.

Námluwa gegich společná.

Přigjmám to Synu můg od tebe, řekl on: slůgž w tom, buď, slug, a zůstáwey můg wlastnj. Můgs syce byl, a gsy, od wěčnosti: ales toho prw newěděl. Gá sem pro tebe potěssenj to, k němuž tě nynj vwedu, dáwno giž strogil; ales ty tomu nerozuměl. Wedl sem tě cestami diwnými, skrze okolj a zápolj k sobě: čehožs ty neznal, a co gá Reditel wssech wywolených swých tjm obmýssljm, newěděls: nýbrž ani djla mého při soběs neznamenal. Ale bylk sem s tebau wssudy, a proto sem tě poněkud skrze ty oklikу wodil, abych tě naposledy tjm hlauběgi k sobě vwedl. Ničemu tě swět, ničemu wůdcowé twogi, ničemu Ssalomaun, naučiti; ničjm také zbohatiti, ničjm nasytiti, ničjm žádostj srdce twého spokogiti, nemohli: nebo to w nich složeno nebylo čehos hledal. Ale gá tě naučjm wssemu, gá zbohatjm, gá nasytjm. Ublauženj násse maudrost Božj kjdj.

2 Toho to toliko od tebe žádám, coskoli w swětě widěl, a gakákoli lidská při wěcech zemských vsylowánj spatřil, na mne aby to wssecko přenesl a obrátil: to buď dokud gsy žiw twá práce a zaměstknánj: a čehož tamto lidé hledagj, a nenacházegj, toho gá tobě dosti dám, pokoge a radosti. Usylowánj swětská wssecka přenésti na Boha.

3 Widěls w manželském stawu, gak kteřj se sobě obljbj wssecko opausstěgj, aby S gedinkým

Krystem, wěčným Chotěm, se spogiti.

swogi byli: včiň ty také tak, opusť wssecko, y sebe samého, a odewzdey se mně pl-ně, a budeš můg, a dobřeť bude. Dokud toho nevčinjš, k žádnému mysli vpokogenj nepřigdeš, slibugiť. Nebo w swětě wssecko se měnj, čehokoli se myslj a kochánjm držeti chtjti budeš, kromě mne, wssecko tě gen sebau tak y ginák zaměstknáwati a nepokogiti bude: a naposledy tě opustj, a kochánj kteréžs sobě w něm strogil, obrátjť se w žalost. Protožť wěrně radjm, Synu můg, pusť odewssedho, a chop se mne, buď můg, a gá twůg! Zawřeme se zde w schráně této spolu, a pocýtjš oprawdowěgssjch rozkossj než se w tělesném manželstwj nagjti mohau. Mně se gen ljbiti, mne za rádce, wůdce, swědka, towaryssе, a společnjka wssech swých wěcý, mjti hleď: a kdykoli ke mně mluwjš, řjkey: Gá toliko, a ty Pane můg: o třetjho někoho starati se tobě nenj potřebj. Mne se gen drž, na mne hleď, semnau mile rozmlauwey, mne obgjmey, mne ljbey: a odemne wsseho toho zase čekey.

Samého Krysta za swůg zysk mjti.

4. Widěls w druhém stawu, gakými se neskonalými pracemi lidé zysku hledagjce zanássegj, gakých fortelů chytagj, gakých nebezpečenstwj odwažugj. Ty kwaltowánj ta wssecka za marnost měg, wěda že gednoho toliko potřebj gest, přjzně Božj. A protož ty gediného powolánj, kteréžť sem swěřil ostřjha-

ge, wěrně, upřjmě, tiſſe prácy ſwau weď, konec a cýl wſſeho mně pořaučege.

5 Mezy učenými widěls gak oni wſſecko wyſtjhati ſe ſnažugj: tobě wrch uměnj buď, mne w ſkutcých mých zpytowati, gak gá tebe a wſſecko diwně řjdjm: tu materye k ſpeculowánj wjce než oni tamto nagdeš, a s newypravitedlnau oblectacý. Mjſto wſſech biblioték, kteréž čjſti neſkonalá práce, ujžitek malý, čaſto ſſkoda, wždycky uſtánj a teſknoſt, tuto knjžku tobě dáwám, w njž wſſecky Artes ſložené nagdeš. Tu Grammatyka twá bude, ſlow mých powažowánj: Dialektyka, wjra k nim: Retoryka, modlitby a wzdychánj: Physica, ſkutků mých rozgjmánj: Metaphyſica, we mně a wěcech wěčných ſe kochánj: Mathematica, dobrodinj mých, a naproti tomu newděčnoſtj ſwěta, počjtánj, wáženj, a měřenj: Ethica twá, bude láſka má, kteráž tobě wſſech twých ke mně y blijžnjmu činů regule dáwati bude. Wſſeho pak toho uměnj, ne aby widjn byl, než aby tudy ke mně ſe bljžil, hledati budeš. A we wſſem tom čjm ſproſtněgſſj tjm uměleqſſj budeš. Nebo ſproſtným srdcým mé ſwětlo ſe roznècuge.

Samého Kryſta znáti ſe učiti.

(Biblj)

6 Widěls mezy lékaři wyhledáwánj rozličných proſtředků k obhagowánj a prodlužowánj žiwota: ale ty k čemu by ſe gak dlauho žiw býti máš, freſowal? zdaž to w moc y twé geſt? Newyſſels na ſwět kdys chtěl, nepůgdeš také z něho kdy chtjti budeš,

Samého za neylepſſjho lékaře poznáwati.

deš, ale má to řjdj prozřetedlnost. Pro-tož ty hleď aby dobře žiw byl, a gá hleděti budu pokud žiw býti máš. Žiw buď sprostně a upřjmě k mé wů-li, a gá tobě k wůli budu lékařem twým; nýbrž gá budu žiwotem twým a dlauhowěkostj dnů twých. Syc bezemne y lékařstwj gedem gest; když gá poručjm y ged lékařstwjm býti musý. Protož gen mně žiwot swůg a zdrawj swé poruč, sám o to na-prosto pokog mage.

A za rádce, wůdce, obhág-ce swé-ho.

7 W Jurisprudencys diwné a nesnadné lidské pletky spatřil, gak se o swé wěcy rozli-čně táhati učj. Při tobě toto práw uměj buď, aby ani cyzýho ani swého žád-dnému nezáwiděl; co kdo má toho mu necháwal, co kdo twého potře-buge toho mu nebránil; komus čjm powinen oddáwal, komu y nad po-winnost čjm prospěti můžeš, k tomu se powinného znal; pro pokog wsse-ho, y sám sebe, ustupowal; berelik kdo sukni, y plásst mu přidal; bigeli w ljce, y druhého mu nastawil. To gsau práwa má, gichž budessli ssetři-ti, pokog obhágjš.

Nábo-ženstwj Krysto-wo ga-ké.

8 Djwals se w swětě, gaké lidé při prowozowánj nábozenstwj ceremonye a hádky tropj. Twé nábozenstwj buď w tichosti mně slaužiti, a ceremonye-mi se newázati: nebo gá tě gimi ne-wáži. A když mi tak, gakž tě učjm, w du-

w duchu a prawdě slaužiti budeš, a žádným se giž dále o to, by tě pak y pokrytcem, kacýřem, a čjmkoli gmenowali, netwad: ale gen předce tisse mne a služby mé hleď.

9 Mezy wrchnostmi a zpráwcy lidských společnostj, poznals gak se lidé rádi na přednj mjsta, a k zprawowánj giných, trau. Ale ty Synu můg, dokud gsy žiw, nižssjho mjsta wždycky hleď, a poslauchati raděgi než rozkazowati sobě winssug. Y snadněgssj zagisté, y bezpečněgssj, y pohodlněgssj gest za giným státi, ne na sspicy. Pakli wždy zprawowati a rozkazowati chceš, zprawug sám sebe, dussi a tělo mjsto králowstwj odewzdáwám: kolik w něm audů, a w dussi rozličných hnutj, tolik poddaných mjti budeš, kteréž zprawowati hleď aby dobře bylo. A budeli se mé prozřetedlnosti něco mimo to wjc tobě poručiti ljbiti, gdi posslussně, a koney pilně: ne pro chautku swau, než pro mé zawolánj.

A gaká zpráwa w králowstwj geho.

10 W stawu wálečnjků spatřils, gak se tam w hubenj a plěněnj wlastnjho pokolenj hrdinstwj zakládá. Ale gá tobě giné nepřátely, na nichž od této chwjle rekowstwj dokazowati hleď, wyhlassugi, ďábla, swět, a wlastnjho těla twého žádosti. Těm se braň, a gak můžeš onyno dwoge od sebe odhá-

A gaké wálky.

 něg,

něg, poslednj pak big a mordug: a když to vdatně konati budeš, dogdeš koruny, slawněgssj než gi ten swět má, slibugiť w gistotě.

W samém Krystu wsseho dostatek.

11 Widěls také čeho lidé na hradě toho domněléh o sstěstj hledagj, a w čem se pýssagj, w zbožj, rozkossech, a sláwě. Ale ty těch wěcý nedbey: nedáwagj ony pokoge, než nepokog, a gsau cesta k zámutkům. O množstwj zbožj pročby stál? k čemuby ho žádal? žiwot málem stogj, a má wěc gest každého kdož mi slaužj, opatrowati. Protož ty hleď wnitřnj sobě poklady, oswjcenj a pobožnost, shromažďowati, a gá tobě giné wsseckо přidám, nebe y země práwem dědičným tobě přináležeti budau, tjm buď gist. Aniž tě to gako onyno hnjsti a tlačiti bude, ale obweselowati newymluwně.

Y druziny přemilé.

12 Lidé w swětě rádi hledagj towaryšstwa: ty se hluku ssetř, a samotnost milug. Towaryšstwo nenj než pomoc aneb k hřjchům, aneb k něgakým zbytečnostem, aneb aspoň k zahálce a mařenj času. Wssak sám negsy, nebog se, by y sám byl: gá gsem s tebau, a Angelů mých zástupowé, s nami rozpráwěti můžeš. Pakliby časem y widitedlného towaryšstwa předce žádostiw byl, těch kteřjžby téhož ducha byli hleď, aby wásse towaryssenj společné w Bohu se twořenj bylo.

13 Dnino w hognem kwaſu, gjdle, pitj, Y rozſmjchu, radoſt zakladagj: tobě mjlo bud koſſj. ſemnau a pro mne, když toho potřebj, lačněti, žjzniti, plakati, rány a wſſecko trpěti. Pakliť pohodlných wěcý podám, takě ſe (ne pro ně wſſak, než pro mne a we mně) weſeliti můžeš.

14 Dnino, gak po ſlawě a cti dychtj, Y ſlác ſpatřils: ty powěſti lidſké nedbey: milůwj- wy. li o tobě dobře či zle lidé, nic tobě na tom nezáležj, geſtliže gá s tebau ſpokogen gſem. Když wjš že ſe mně ljbjš, o zaljbenj ſe lidem neſtog: gegichž přjzeň y neſtálá, y neplná, y přewrácená geſt: čaſto milugj což nenáwiſti hodně, a co hodné milowánj nenáwidj. Aniž ſe kdy wſſechněm zachowati lze: gednomu ſe chtěge zljbiti, giným ſe zoſſkliwjš. Wſſech tedy tak nechage, a mne ſamého hledě, neylépe včinjš: my když ſpolu w ſrozuměnj budem, nic tobě, gako ani mně, gazyk lidſký nepřidá, neygme. Mnohým znám býti nehleden, Synu můg: ſlowautnoſt twá bud njzkým býti, aby třeba ſwět, by možné bylo, o tobě newěděl: to neylép a neybezpečněgi. Angelé mezy tjm mogi o tobě wěděti, a rozmlauwati, tobě na ſlužbu hleděti, twé činy na zemi y na nebi, když toho potřeba bude, ohlaſſowati budau, tjm giſt bud. Owſſem pak když čas naprawenj wſſech wěcý přigde, k ſlawě newypra-

witedlné wssickni kdož ste se mně oddali, před Angely y wssjm swětem, přiwedeni budete: proti kteréž sláwě, wsseka toho swěta méně gest než stjn.

Tu wrch wsseho.

15 A protož Synu můg, summowně gesstě prawjm, mássli zbožj, vměnj, krásu, wtip, přjzeň lidskau, a cokoli se zdárného w swětě gmenuge, nic se tjm nepozdwihug: nemássli, nedbey o to; ale nechage wssech těch wěcý, buď že při tobě neb při giných gsau, tak gak gsau, wně, sám zde wnitřku femnau obýránj swé měg. A tak obnaže se ze wssech tworů, y sebe samého také se odečta a odřekna, nagdeš mne, a wě mně plnost pokoge, toť připowjdám.

Odewzdati se Krystu cele, wěc neyblahoslawěněgssj.

16 Y řekl sem: Hospodine Bože můg, porozumjwám že ty sám wssecko gsy, kdo tebe má, wsseho swěta snadně oželeti můž, proto že w tobě má wjc než žádati vmj. Blaudil sem, giž tomu rozumjm, w swětě se taulage, a odpočinutj w wěcech stwořených hledage. Ale giž sobě žádného kromě tebe kochánj od této hodiny newinssugi, tobě se hned teď nynj cele oddáwám: gen ty mne sám posylni, abych od tebe zase k wěcem stwořeným neodpadl, nesmyslnosti té, gjž swět pln gest, znowu se dopausstěge. Milost twá ostřjhegž mne, na tuť se spausstjm.

Kap.

Kap. XL.

Pautnjk gak proměněn.

To když gá mluwjm, počne mi se wětssj gesstě swětlo dělati, a spatřjm obrázky ty kteréž sem prw ossaustané a oblámané widěl, celé giž, a patrné, a krásné, nýbrž hýbati se tu před očima mýma začjnagjcý. Tolikéž ta rozmetaná polámaná kola w gedno se spogila, a z nich wsslechtilý gakýsy nástrog gako hodiny, běh swěta a diwnau Boži zpráwu wyobrozugjch, se udělal. Zprawili se y ti žebřjkowé, a zhůru k oknu tomu, kterýmž se nebeské swětlo wpausstělo, postawili: tak že se tam, gakž sem porozuměl, wyhlédati mohlo. Křjdla pak, kteráž sem prwé s wyssklubaným peřjm widěl, dostala nowého welikého peřj, kteráž wzaw ten kterýž semnau mluwil, Pán můg, připal ge ke mně, a řekl: Synu, gá na dwau mjstech bydljm; na nebi w sláwě swé, a na zemi w srdcy skraussených. A ty od toho času chcy aby také dwoge obydlj měl; gedno zde doma, kdež sem y gá s tebau býti připowěděl: druhé u mne w nebi, kamž aby se wznássetí mohl, křjdla tato (genž gsau žádost wěcý wěčných a modlitby) tobě přidáwám: budeš mocy kdy budeš chtjti, ke mně se prolétnauti, a tak ty semnau, a gá s tebau rozkosse mjti.

Wypjánj nowého rodu.

Kap. XLI.

Pautnjk do newiditedlné cýrkwe odkázán.

Mezy tjm pro otwrženj tebe w tom, a pro skutečné wyrozuměnj potěssenj tomu k němuž sem tě nynj powolal, odsýlám tě mezy giné služebnjky swé, kteřj prwé giž swět opustiwsse mně se oddali, aby způsob gegich spatřil. Y kdež bydlj, Pane můg řekl sem, kde gich hledati budu? Odpowěděl: W swětě mezy ginými roztraussenj bydlj, ale gich swět nezná. Ty pak aby ge poznal, a přitom poněwadž w swětě gesstě, dokud tě odtud newezmu, budeš, aby před ssalbami geho bezpečen byl, mjsto brylj a uzdy w nižs prwé byl pogat, gá na tebe teď swé gho (genž gest poslussenstwj mé) wzkládám, aby žádného napotom, kromě mne nenásledowal. A přidáwámť tyto perspicylle: skrze něž y marnosti swěta, ač budessli na ně hleděti chtjti, lépe gesstě znamenati, y potěssenj wywolených mých spatřowati mocy budeš. (Těch pak perspicyllj okolek zewnitřnj byl Slowo Božj, sklo wnitřnj, Duch Swatý.) Gdiž giž, řekl, a gdi na to mjsto gehož prwé pominul, a spatřjš wěcy takowé, gakýchžby sy tehdáž bez těchto pomocy, nebyl spatřil.

Nowá uzda a brylle.

2 Gá wzpomena kde se to bylo chybilo, wstanu, gdu žádostiwě a s chwátánjm: tak že ač hluk swěta wůkol mne byl, wssak sem ho giž ani nepozorowal. Y wegdu do chrámu, kterýž Křesťanstwj slaul, a vhlédage w neywnitřněgssj geho straně, genž gest kůr, oponu aneb zastřenj, gdu tam přjmo, nic na ty hádagjcých se po stránách sekty nehledě. Kdež sem neyprwé, a přjhodně, co to za kaut gest wyrozuměl: gmenowitě že Praxis Christianismi, t. Prawda Křesťanstwj, slowe. Gehož obestřenj dwoge bylo: zewnitřnj, kteréž se po wrchu spatřiti mohlo, bylo tmawé barwy, a slaulo Contemptus Mundi, pohrdnutj swětem: druhé wnitřněgssj bylo stkwělé, Amor Christi, milowánj Krysta: tjm dwogjm widěl sem že se to ohražuge, a od giných dělj: ale wnitřnjho po wrchu widěti nebylo. Zá to zastřenj kdokoli wessel, byl hned ginakssj než ginj lidé: plný blahoslawenstwj, radosti a pokoge.

Prawdiwj Křesťané mezy domnělými: a čjm se dělj.

3 Gá pak zewnitř gesstě stoge, a hledě, diwnau a vžasnutj hodnau wěc sem spatřil, že mnoho tisýc lidj okolo tohoto stánku wždycky chodj, a wssak do něho newcházegj, newidjli ho, či zprosta nedbagj, že se ginak po wrchu sspatný zdá, newjm. Y wčené w pjsmjch, y kněžj, y biskupy, y ginée mnohé, domněnj swatosti o sobě magjcý, okolo sem obcházeti widěl, a některé sýc y nahlédati tam, a wssak newcházeli: což mi ljtostiwé bylo. Když kdo blјže přistaupil, widěl sem že se mu aneb skulinkau swětlo zablesklo, aneb wůně zawanula a

Prawdiwých Křesťanů málo, a proč.

po

po sobě táhla, že nechtěl než hledati, kudyby se tam dostal. Ale y z těch někteřj hledati dweřj začnauc, a nazpět se ohlédagjc, když ge blesk swěta znowu zarazyl, zase se wraceli.

Nowého rodu newyhnutedlnost.

4 Nepwlastněgssj pak přjčinu, proč se tak řjdcý tam dostáwali, ke dweřům zastřenj přistaupě, spatřil sem: gmenowitě, přeostrý examen, kterýž se tu držel. Nebo kdo tam chtěl, ten wssecko gměnj swé, y oči a vssi, y rozum a srdce swé, od sebe preč dáti musyl: proto že prawili, kdo Bohu chce maudrý býti, sobě znemaudřeti; kdo Boha vměti, giné wssecko zapomenauti; kdo Boha mjti, giné wssecko opustiti, že musý. Protož když někteřj od gměnj a vměnj swého pustiti nechtěli, hádagjce se, že to k nebi nápomocné gest, zůstáwali wně, a do wnitř newcházeli. Kteřj pak paussťjni byli, widěl sem že gim negen ssaty přehledáwali, aby se něco zawinuté tam swětské marnosti nekrylo; ale (cyž neobyčegné ginde) y samy wnitřnosti, hlawu a srdce rozbjrali, aby něco nečistého Bohu přjbytku geho nenaprznilo. Což ač bez bolesti podstupowáno nebylo, nebeským wssak lékařstwjm tak přjhodně se konalo, že žiwot rozmnožowalo raděgi nežli zmenssowalo. Nebo na mjsto krwe, kteráž se tjm bodenjm a řezánjm wyřezowala, zažžehal se w audech oheň gakýsy, kterýž člowěka w giného proměňowal, tak že takowý každý sám se

sobě

sobě diwil, že až posawád tak newži=tečnými břemeny se obtěžowal, to čemu swět maudrost, sláwa, weselj, bohatstwj (an w prawdě negsau než zjhoty) řjká, na sebe bera. Tu sem widěl gak chromj poskakowali, zagi=kawj řečňowali, hlaupj filozoffy za=hanbowali, nic nemagjcý wssecko se mjti prawili.

5 To gá o dweřj spatře, hlauběgi sem za to zastřenj wessel, a na gegich wěcy (neyprwé wekegně wssechněch, potom w někte=rých powolánjch) s newyprawitedlným po=těssenjm se djwage, wssecko tu swětu na=odpor sem spatřil. W swětě zagisté wssud y slepotu a mrákotu, tuto gasné swětlo sem spatřil: w swětě ssalbu, tuto prawdu; w swětě neřádů plno, tuto sám osslechtilý řád; w swětě kwaltowánj, tuto pokog; w swětě starosti a fresuňky, tuto radost; w swětě nedostatky, tuto hognost; w swětě otroctwj a porobu, tuto swo=bodu; w swětě wsse nesnadné a těžké, tuto wsse lehké; w swětě žalostné ode=wssad přjhody, tuto samu bezpečnost. Což wsse ssjřegi trossku poznámjm.

Cyrkew na ruby obrácený swět.

Kap. XLII.

Wnitřnjch Křestanů swětlo.

Swět, a kdož w něm tápá, domněnjm toliko téměř se řjdj: w činech swých gedni druhých gen se držjc, omatem gako slep

Prawých Křesta=

nů dwoge swětlo. slepj wssecko dělagjc, tytýž tu y tam zatwazugjc a vstrkugjc. Ale těmto gasné dwoge wnitř swětlo swjtj, swětlo rozumu, a swětlo wjry; kteréž oboge Duch Swatý řjdj.

1) Swětlo rozumu. 2 Neb ačkoli tam wcházegjce rozumu odkládati a odcjtati se musegj, wssak gim geg zase Duch Swatý, a to přečisstěný a wybraussený, nawracuge; tak že gako plnj očj gsau, kudykoli w swětě chodj, cokoli nad sebau, pod sebau, wůkol sebe, widj, slyssj, woněgj, okaussegj, wssudy sslepége Božj widj, a wssecko pěkně k Božj bázni obraceti vměgj. Tjm gistě nadewssecky swěta filozoffy maudřegssj, kteréž Bůh sprawedliwým saudem zaslepuge, aby wssecko se wěděti domnjwagjce, nic newěděli, ani co magj, ani čeho nemagj; ani co dělagj, ani čeho děsati mngjce nedělagj; ani kam a k gakému cýli gdau, a dogdau, znamenati nevměli. Gegichž vměnj na slupině toliko se stawuge, to gest, na zewnitřnjm zewlowánj: k wnitřnjmu gádru, genž gest wssudy rozlitá Božj sláwa, nepronikká. Ale Křesťan we wssem což widj, slyssj, maká, wonj, okaussj, Boha widj, slyssj, maká, wonj, okaussj: wssudy sebau gist gsa, že to ne domněnj, ale gistá prawda gest.

2) Swětlo wjry. 3 Owssem pak swětlo wjry gemu gasně swjtj, aby giž negen co widj a slyssj a sobě přjtomné má, ale y wssecko nepřjtomné a svwiditedlné, widěl a znal. W slowu zagisté swém Bůh y to co

nad

nad nebesy w wýsosti, a pod zemj w propasti gest; y to co před swětem a za swětem bylo a bude, wygewil. Čemuž Křesťan wěře tak gako před očima giſté wſſecko to má; geſſto swět do toho se wprawiti nemůž. Nechce swět než očitých rukau, aby co w hrſti držj, tomu wěřil: Křesťan pak tak směle na newiditedlné, nepřjtomné, budaucý wěcy se spauſſtj, že sobě pro ně přjtomné ty oſſklíwj. Swět nechce než důwodů: Křesťan na holých Božjch slowech dosti má. Swět záwazků, základů, rukogemſtwj, pečetj, hledá; Křesťan sobě za wſſecky giſtoty samu wjru stawj. Swět sebe rozličné podhlédá, zkuſſuge, prubuge, stjhá: Křesťan na Božj prawdomluwnoſt wſſecko wážj. A tak kdež swět wždycky má na čemby se zastawowal, pochybowal, dotazowal, rozpakowal: Křesťan wždycky má pročby cele wěřil, poslauchal, podkloňowal se; proto že gemu swětlo wjry swjtj, aby že tak neproměnitedlné gest, a ginák býti nemůže, widěl a wěděl, by pak y swětlem rozumu newſſeho dosahowal.

4 Tu sem y gá w tom swětle se ohlédna, diwné předjwné wěcy spatřil, wjc než ge wymluwiti mohu. Napowjm aspoň něco. Widěl sem před sebau swět tento gako něgaký přewelicý hodinný nástrog, z rozličných widitedlných y newiditedlných materyj složený, a wſſak sklenný, prohledacý a křehký, wſſechen: a na tiſýce, nýbrž tiſýce tiſýců, wětſſjch y menſſjch slaupků, kol, háků,

Diwy Božj spatřené w tom swětle, swěta běh.

kü, zaubkü, a wraubkü, magjcý, an se wsse hýbalo a hmýzylo, gedno skrze druhé: něco tisse, něco s ssustem a hrkotem rozmanitým. W prostřed pak wsseho stálo neywětssj hlawnj, newiditedlné wssak, kolo, od něhož wssech ginýgch rozlične to hýbánj pocházelo, newystižitedlným gakýmsy způsobem. Nebo duch kola toho rozcházel se po wssem, a řjdil wssecko: což ačkoli gak se dálo plně mi wystihnauti možné nebylo, že se wssak dalo w prawdě, welmi gasně a pozorně sem widěl. Toto pak bylo mi y diwné y libé náramně: že ačkoli se wssecka ta kola swjgela a mjgela wždycky, nýbrž zaubkowé a wraubkowé, y kola sama, y slaupowé wywinowali se a wypadali, běh wssak weregný nepřestal nikdý: proto že se to diwným gakýmsy tagného toho řjzenj způsobem dosazowalo, doplňowalo, a obnowowalo wssecko wždycky zase.

Kterak tagným Božjm řjzenjm wssecko gde.

5 Swětlegi powjm. Widěl sem slávu Božj, gak mocy a Božstwj geho plná gsau nebesa, y země, y propast, y což se wen z swěta až do nekonalých stran wěčnostj mysliti může. Widěl sem prawjm gak Wssemohaucnost geho wssecko prostupowala, nýbrž za základ stála wssemu: a co se koli po wssj ssirokosti swěta toho děge, wůlj toliko geho že se děge, w neywětssjch y neymenssjch wěcech, wssecko spatřil sem.

Zwlásstě při lidech.

6 A nechť o lidech obzwlásstě mluwjm, widěl sem gak naprosto wssickni, dobřj

křj y zlj, w Bohu toliko a Bohem žiwi gsau, hýbagj se, a w bytu trwagj, každé gegich hnutj a dchnutj, toliko z Boha a mocý geho se děge. Widěl sem gak sedm očj geho, každé tisýckrát gasněgssj než slunce, wssecku zemi procházegj, a wssecko což w swětle y we tmě, zgewně y tagně, y w neyhlubssjch mjstech se děge, spatřugj, a wssechněm lidem vstawně do srdce hledj. Spatřil sem také gak milosrdenstwj geho rozplýwá se na wssecky skutky geho: neydiwněgi z té strany kde se lidj dotýká. Nebo sem widěl gak ge wssecky miluge, a gegich dobrého hledá, hřjssjcý snássj, prowiňugjcým promjgj, bloudjcých wolá, nawracugjcý se přigjmá, prodléwagjcých čeká, zpěčugjcým se showjwá, drázdjcým sebe přehlédá, kagjcým odpausstj, kořjcý se obgjmá; nevmělé včj, truchliwé těssj, před pádem wystřjhá, po pádu zdwjhá; prosýcým dáwá, neprosýcým sám poskýtá; tlučjcým odwjrá, k netlučjcým sám se tluče; hledagjcým nalézti se dáwá, nehledagjcým sám na oči gde.

u a Khrůzy
ným zlým.
wo-
li se
ne-
mo-

možné, a vpadnauti w ni nesnesytedlné. Summau, tu wssickni ti Bohu oddanj spatřugj, gak hrůza a welebnost Božj nadewssjm panuge, a geho toliko wůlj wssecky neywětssj y neymenssj wěcy se dègj.

Kap. XLIII.

Swoboda Bohu oddaných srdcý.

Prawj Křesťané nepohnutj gsau.

Odtud gim gde to čehož wssickni neymaudřegssj swěta w swých wěcech darmo hledagj: plná gmenowitě swoboda mysli, aby žádné wěcy kromě Boha podrobeni a zawázánj nebyli, proti swé wůli něco činiti powinni gsauce. Gessto w swětě wssudy na skrz plno bezděčnosti sem widěl: každému ginák než winssowal geho wěcy ssly, každý se wjc než slussels buď sebau buď ginými wázal, a nájpljm buď swé wlastnj wůle buď giných tažen gsa s sebau neb ginými wždycky bog měl. Tuto wsse tiché. Nebo každý z nich Bohu se cele oddada, nic na žádnau ginau wěc nedbal, a žádného kromě Boha, nad sebe wyšssiho neposnáwal. Protož rozkazů swěta neposlauchali, sliby geho od sebe pryč házeli, pohrůžkám se smáli: zewnitřnj wssecko za sspatné pokládagjce, proto že wnitřnjm swým dobrým gisti gsau.

A nevstupnj.

2 To působj že Křesťan, ginák syc přjstupný, snadný, ochotný, slaužebný gsa, w prywilegium wssak srdce

ne-

newstupný gest. Protož se ani přátely ani nepřátely, ani pánem ani králem, ani ženau ani dětmi, ani sám sebau naposledy, tak neważe, aby gim k wůli něco z vmyslu swého, gmenowitě z bázně Božj, změniti měl: než krácj sobě přjmým krokem wssudy. Co swět koli dělá, powjdá, hrozý, slibuge, poraučj, prosý, radj, nutj, on sebau nikam hnauti nedá.

3 Swět gakož wssudy přewrácený gest, a mjsto prawdy stjn lapá, tak y tuto: swobodu w tom zakládage, aby kde sobě wolen gest, žádnému se w ničemž nechtěl propůgčowati, bud lenost, neb pýchu, neb wássen tjm prowodě. Ale Křesťan daleko ginák činj; kterýž ohradě gen srdce dobře, aby se w swobodě swé samému Bohu chowalo giné wssecko k bližnjho potřebám obracý. Gakož sem widěl a poznal, že nad člowěka Bohu oddaného nic w swětě služebněgssjho, a nech třeba djm, otročtěgssjho nenj: kterýž y w neymenssj služby, za nějžby se swětem opogený styděl, rád s ochotnostj se wydáwá. Když gen že co bližnjmu prospěti můž widj, nic se nerozpakuge, nic neodkládá, nic sebe nelituge, nic konané swé služby nezwelicuge, neodrhá, nepřestáwá: bud že wděčnost neb newděčnost widj, předce slaužj pokogně a wesele. Neywyšssj swoboda, a neywyšssj poroba spolu.

4 O blahoslawená porobo synů Božjch, nad niž nic swobodněgssjho wymyssleno býti nemůže: kdež člowěk Bohu samému se podrobuge, A gak to pěkná wěc.

aby ginde wssudy rozwázán byl! O nesstastná swěta swobodo, nad niž otročtěgssjho nic býti nemůže: kdež člowěk sameho Boha nedbage, ginym wěcem mizerně se w manstwj podrobowati dá: gmenowitě kdež slaužj tworům nad nimiž panowati měl, a odporuge Bohu gehož poslauchati měl. O smrtedlnj kéž tomu rozumjme, že gediný gest, gediný toliko, wyšssj nad nás, Hospodin Včinitel náš, a budaucý Saudce: kterýž sám moc mage rozkazowati nám, nerozkazuge wssak gako otrokům, ale gako djtek zůwe ku poslussenstwj swému; swobodné nás, a neswázané, y když poslaucháme, mjti chtěge. Gistě žeť Krystu slaužiti, gest kralowati. Nýbrž manem Božjm býti wětssj gest sláwa, nežli wsseho swěta monarchau býti: a co pak přjtelem a djtětem Božjm býti bude.

Kap. XLIV.

Řád wnitřnjch Křesťanů.

Práwa Božj krátká.

Swobodné sye chce mjti Pán Bůh djtky swé, a wssak neswéwolné: protož ge gistými řády ohradil, lépe a dokonáleji, než sem podobného co kde w swětě znamenati mohl. Tam zagisté wssudy plno neřádů: někudy proto, že žádného gistého spořádánj nemagj: někudy že magjc k němu nestogj, sem widěl. Ale tito w zastřenj bydlicý, přewsslechtilý řád y magj, y geho ostřjhagj. Magj zagisté od sameho

Boha sobě wydaná práwa, plná spra-
wedlnosti, gimiž nařjzeno gest. I. Aby
každý Bohu oddaný geg toliko ge-
dinébo Boha měl a znal. II. Gemu
w duchu a prawdě, bez fintowánj so-
bě négaké tělesnosti, slaužil. III. Ga-
zyka swého ne k vrážení ale oslawo-
wánj důstogného geho gména, užj-
wal. IV. Časy a chwjle k službě ge-
ho nařjzené, ne k ginému než k wnitř-
nj y zewnitřnj geho službě wynaklá-
dal. V. Rodičům a ginym sobě od

byl.
VII.
zých
jalsse
K. A
Me-

Bo- Summa gich we dwau slowjch
býti
k ga-
terauž
Božjch
sám,
wa, a
ed ně

milu- Zákonů obssjrných Křesťan prawý nepotřebuge.
wati,
užiti,
mo to
ussen-
gemu poctau gest,

 a clo-

a člowěka aby wždycky a wssudy sám w sobě chwálil, a wssemi činy swými slávu geho obmýssel, wede. Tak kdo bližnjho gako sám sebe miluge, nepotřebuge obssjrných nařizowánj, kdeby, kdy, a w čem, geho ssetřiti měl, w čem gemu nesskoditi, w čem dluh powinný nawraceti: sama zagisté láska, gak se k němu chowati má, plně gemu wssecko powj a vkáže. Zlého člowěka znamenj gest wssudy práw žádati, a co se činiti má, z regster tolik chtjti wěděti: proto že nám doma w srdcy prst Božj vkazuge, co sobě chceme to že gsme y bližnjmu powinni. Ale na ta wnitřnj wlastnjho swědomj swědectwj poněwadž swět nedbá, a gen po wrchnjch řádů ssetřj, tjm gest že žádného prawého řádu w swětě nenj: než gen podhlédánj, nedowěřowánj, nedorozuměnj, zássťj, různice, záwisti, nenáwisti, krádeže, wraždy, a co toho wjc. Bohu prawě oddanj na swědomj swé gedince dagj pozor, co gim to zapowjdá, do toho negdau, co vkazuge že činěno býti má, činj, nic se na zysk, přjzeň, a cokoli neohlédagjce.

Mezy prawými Křesťany gednomyslnost.

4 Odtud wyplýwá gednostegnost gakásy, aneb gich wssech k sobě podobnost, že gakoby do gedné formy sliti byli wssickni tak gsau: wssickni to též smýsslegj, to též wěřj, to též chtěgj a nechtěgj, proto že od gednoho a téhož ducha wyvčeni gsau. A ku podiwu gest, že (což sem tu s lýbostj spatřowal) lidé kteřjž nikdý geden druhého newi-

widěl a neſlyſſel, a přes ſwět třeba od ſebe wzdáleni gſau, gakoby wſſak geden druhému z oka wypadl, nýbrž gakoby geden w druhém ſeděl to též mluwj, to též widj, to též cýtj. Tak že ač darů rozdjlnoſt weliká geſt, gako na náſtrogi hudebném ſtrun neb pjſſťal, rozdjlný tenſſj a tluſtſſj zwuk: libá wſſak gich ſpoluwzněgjcých harmonya. Což křeſťanſké gednoty důwod; nýbrž wěčnoſti, kdež gednjm duchem wſſecko ſe konati bude, předvkázánj.

5 Z gednoſtegnoſti té gednočitedlnoſt pocházý, že ſe s gednjm radugjcým wſſickni radugj, rmautjcým rmautj. Přeʒlau ſem byl w ſwětě wěc znamenal, kteráž mne negednau zkormautila, že když ſe někomu zle wedlo, ginj z toho pléſali; když blaudil, ginj ſe ſmáli; když bral ſſkodu, ginj z toho zyſku hledali; nýbrž pro ſwůg zyſk, potěſſenj a kratochwjl, ſami bližnjho k pádu a ſſkodě přiwodili. Mezy těmito gináče ſem naſſel: nebo každý tak dobře a pilně od blížnjho gako od ſebe, neſſtěſtj a nepohodlj odháněl: pakli odwrátiti nemohl, traudil ſe, negináč nežgakoby ſe geho ſamého dotýkalo: gakož A gednočitedlnoſt.

kj k zámutku obracegj. A tu ſem poznal, že to faleſſnj gſau Křeſťané, kteřj ſwé

gen wěcy pilně wedau, bljžnjch nedbagj; z které strany ruka Božj doléhá, odtud se pilně odwracugj, a swé gen hnjzdo ohražugjce, ginych wně na wětru a déšti nechávagj. Ginák tuto, ginák sem spatřil: když geden trpěl, ginj neplésali; když geden lačněl, druzy nehodowali; když geden w bogi stál, druzy nespali: ale společně wssecko konáno bylo, až mjlo bylo na to se djwati.

A we wssem dobrém zdjlnost

6 Z strany statku, widěl sem že ač na wětssjm djle chudj byli, toho čemuž swět zbožj řjká, málo magjcy a dbagjcy, měl wssak wždy předce každy téměř swého wlastnjho něco: tak wssak že se s tjm neskrywal a před ginymi (gakž se w swětě děge) neotutláwal, než měl to gako na obec, hotowě a ochotně, když komu potřebj bylo, posky tage a propůgčuge. Tak že wssickni mezy sebau s statkem swym zacházegjcy byli, neginák než gako za gednjm stolem stoljcy s nádobjm, kteréhož wesměs gednostegnym práwem vžjwagj. Což wida, zahanbil sem se, že v nás často se naodpor děge, gedni domy swé nádobjm, ssatami, potrawami, zlatem a střjbrem, gak neywjc mohau naplňugj a přeplňugj; ginj mezy tjm neméně služebnjcy Božj gsauce, sotwa se čjm přikryti, neb wyžiwiti magj. Srozuměl sem prawjm, že ta wůle Božj nenj: swěta to gest, převráceného swěta, krtalt, aby gedni vsspyřekowanj, druzy nazy chodili; gedni přecpenjm řjhali, druzy hladem zywali;

gedni pracně wyďělávali, druzý marně vtráceli; gedni kratochwjlili, druzý krwj jili. Z čehož při gedněch pýcha a ginými pohrdánj, při druhých ljtost a oněm zdwiděnj, y ginj neřádowé, gdau: tuto nic toho, wssecko wssechněm společné, y ta dusse.

7 Odtud gde gich k sobě wespolek domácnost a odewřenost, a swaté towaryšstwj: tak že se wssickni wespolek gakkoli a powoláními od sebe rozdjlnj, za bratřj držj a magj. Nebo prawj oni, že wssickni gsme z gedné krwe possli, gednau krwj wykaupeni a obmyti, gednoho otce djtky, gednoho stolu vžjwagjcý, gednoho dědictwj w nebeských čekagjcý ꝛc. geden nad druhého, krom wěcý připadných, že nic nemá. Protož sem widěl, gak gedni druhé přjwětiwostj y počestnostj předcházeli, y ochotně sobě wespolek slaužili, a každý mjsta swého k wzdělánj giných vžjwal. Kdo radu měl, radil; kdo vměnj, včil; kdo sýlu, giné zastupowal; kdo moc, w řádu zdržowal. Zblaudili kdo w čem, ginj ho vpamatowali: zhřessili, potrestali: a každý se y pamatowati y trestati rád dal, wssecko podlé vkázánj naprawiti hotow gsa, y to tělo od sebe dáti, kdyby je gemu nepřináležj, vkázáno bylo. A mezy sebau domácnost.

Kap. XLV.

Bohu oddaným srdcým wsse lehko a snadno.

Boha poslauchati snadno.

Aniž gim trpce něgak přicházý w řádu takowém státi, nýbrž to libost a rozkoš gegich: gessto w swětě widěl sem, že gen bezděčně každý stogj k čemu musý. Těmto zagisté zodgimage Bůh srdce kamenná, masyté dal do těla, ohebná a powolná ke wsseliké wůli Božj. A ač gim těch y giných nesnadnostj ďábel lstiwými wnukánjmi, swět pohorssitedlnými přjklady, tělo přirozenau swau k dobrému wáhawostj, nemálo dělagj; oni wssak toho nic nedbagj, ďábla střelbau modliteb odhánégjce, swětu sstjtem neproměnného vmyslu se zamitagjce, tělo bičem kázně ku poslussenstwj doháněgjce, konagj swau wěc wesele, a přebýwagjcý w nich Duch Krystů dodáwá posyly, aby se gim ani chtěnj, ani skutečného činěnj (podlé mjry zděgssj dokonalosti) nedostáwalo. Tak sem gá tu w skutku shledal, že slaužiti Bohu celým srdcem, ne práce gest, ale rozkoš: a porozuměl sem, že kdo se přjliš že lidé gsau wymlauwagj, mocy a platnosti rodu nowého nerozuměgj, a snad ho ani nedosáhli: w čemž nechť se opatřj. Gá sem newiděl aby kdo mezy těmito mdlobau těla, oswobozowánj sobě hřjchů zastáwal: aneb křehkostj přirozenj spáchanau zlost wymlauwal. Než widěl sem, že když kdo celé srdce tomu kterýž

ge

ge stwořil, wykaupil, a za chrám poswě- til, oddal, za srdcem giž ginj audowé po- wolně a powlowně kam Bůh chtěl tam se klonili. O Křesťane kdož gsy koli, do- buď se z okowu těla, ohledey; zkus a pozney, že překážky kteréž sobě w my- sli maluges, mensſj gsau nežli aby wůli twé, gestliže oprawdowá gest, zbrániti mohly.

2 Negen pak činiti co Bůh chce, ale y trpěti co Bůh wzkládá, widěl sem že snadné gest. Nebo tu negedni poličkowánj, plwánj, bitj, od swěta snásse- gjce, radostj plakali, a ruce k nebi zpjna- gjce Boha chwálili, že ge hodné učinil nětco také pro swé gméno trpěti: aby negen w ukřižowaného wěřili, ale také gemu ku po- ctiwosti sami křižowáni byli. Ginj, gichž- to nepotkáwalo, záwiděli oněm záwistj swatau, hněwu Božjho bez kázně, a od- laučenj od Krysta bez křjže, se obáwagjce: tak že y metlu y hůl Božj ljbali, které- koli nawsstjwila, y křjž gakýkoli.

Pro Krysta trpěti mjlo.

3 To pak wsse odtud gde, že se Bo- hu se wssj swau wůlj tak oddali, aby nic giného činiti, ničjm giným býti, nežádali, než gak Bůh chce. A pro- tož cokoli ge potkáwá, že gim od Bo- ha, z prozřetedlného geho uwáženj pochází, gisti gsau. A takowýmť se giž nenadálého nic přihoditi nemůž! po- něwadž sobě rány, žaláře, muky, a smrt, mezy dobrodinj Božj počjtagj. Dobře a zle se mjti, gednostegné gim gest: kro-

Ta ochot- nost od- kud gest.

mě že onono za podezřelegssj, toto bezpečnėgssj saudj: protož se w ne-pohodljch, ranách a gjzwách swých kochagj, a gimi chlubj. Summau tak gsau otrlj w Bohu, že netrpjli nětco, zahálcti se a čas mařiti do-mnjwagj. Ale zdrž od nich ruku kdo můžeš! Nebo čjm chtiwėgi hřbetu nastawu-gj, tjm tjžegi gest bjti ge: čjm gsau po-dobněgssj k bláznům, tjm nebezpečněgi wy-smjwati ge. Kteřj zagisté giž ne swogi, ale Božj gsau, co se gim děge, Bůh sobě wssecko přičjtá.

Kap. XLVI.

Swatj wssecho hognost magj.

Přesta-ti na tom co kdo má, prawé bohat-stwj.

Swět plný gest Maret, běhagjcých a těkagjcých, pachtugjcých se a sháně-gjcých ze wssech stran, a wssak dosti nikdý nemagjcých. Ale tito ginau powahu ma-gj: každý aby tisse u noh Pána swého se-děl, na tom, a což ho při tom potkáwá, dosti mage. Za neylepssj zagisté zbožj držj Božj w sobě přebýwagjcý milost, gjž se ge-dince těssj: zewnitřnj wěcy kterýmž swět zbožj řjká, wjce za zawazedlo než zysk ga-ký magj, gich wssak pro potřebu žiwota, pro potřebu prawjm, užjwagjce. Protož cokoli gich Pán Bůh komu udělj, málo neb mnoho, každý se prawj do-sti mjti. Wěřj zagisté, a cele se na to spausstěgj, že pod Božjm opatrowánjm gsau, a protož za neslussné saudj přes Božj poskytánj něčeho sobě wjce žádati.

2 Diwnau ſem tu wěc widěl; gedni ſtatku, ſtřjbra, zlata, korun, ſcepter, doſti měli, (nebo y takowé mezy ſwými Pán Bůh má) ginj nic téměř, kromě odpolu nahého hladem a žjžnj wyſchlého těla; a wſſak onino nic ſe nemjti, tito wſſecko ſe mjti prawili; obogj gednoſtegné dobré myſli gſauce. A tu ſem porozuměl, že w prawdě bohatý geſt ten, a ničeho ſe mu nedoſtáwá, kdož na tom co má přeſtati umj: gemuž mnoho, málo, nic peněz; weliký, malý, žádný domček; nákladné, chatrné, žádné ſſatſtwo; mnohý, geden, žádný přjtel; wyſoké, njzké, žádné mjſto, neb vřad, neb čeſt, neb powěſt; ſummau něčjm neb ničjm býti, wſſe gedno a též geſt: gak gmenowitě Bůh chce a geg wede, neb ſtawj, neb ſázý, tak aby ſſel, ſtál, ſeděl, wſſe že dobře geſt, a lépe než on rozumj, wěře.

3 O blahoſlawená a winſſowánj hodná hognoſti! gak ſſťaſtnj gſau kteřjž tak bohatj gſau! Nebo byť pak někteřj w očjch ſwěta bjdnj a mizernj byli, w prawdě wſſak gſau tiſýckrát lép než gacý ſwěta bohácj opatřeni, y z ſtrany wezdegſſjch wěcý. Tito zagiſté ſami ſwogi opatrowatelé gſau y s ſwým ſtatkem tiſýcerým přjhodám poddáni, oheň, woda, rez, zloděgj ꝛc. a to ge připrawugj: onino pak opatrownjka magjce Boha, wždycky v něho wſſech potřeb žiwý ſklad magj; kterýž ge každodenně z ſſpižjrny ſwé krmj, z komory ſwé odjwá, z pokladnice ſwé na vtra- Pobožným ſe ničeho nedoſtáwá.

tu wydáwá. Ne k oplnémuli dostatku, k slussné wssak potřebě wždycky: ne podlé lí rozumu gegich, podlé wssak swé prozřetedlnosti, na kteréž oni tisyckrát raděgi než na rozumu swém, přestáwagj.

Kap. XLVII.

Bezpečnost Bohu oddaných lidj.

Stráž angelská. Ačkoli pak hic se w swětě tak obnažené, a wsselikgakým nebezpečenstwjm poddané nezdá, gako pobožných obor, na něž ďábel y swět sskaredě hledj, tepau, bigj; gá wssak wełmi sem ge zaopatřené wiđěl. Nebo y sama společnost gegich weřegně obehnána byla ohniwau zdj, kterauž když sem bljž přistaupil, hýbati se spatřil sem: nebo nebyla giného nic než otočenj mnoha tisýc tisýců Angelů wůkol, pro něž žádnému nepřjteli ani přistaupiti možné nebylo. Y mimo to každý z nich gednoho měl od Boha sobě přidaného a zřjzeného Angela ochránce, kterýžby na něg pozor měl, a před nebezpečenstwjmi a osýdly, gámami a zálohami, pastmi a nástrahami gakýmikoli bránil a hágil. Gsáu zagisté (poznal sem to a spatřil) milownjcy lidj, gakožto spolusslužebnjků swých, když ge k powinnosti, k njž od Boha stwořeni, státi widj: těm oni rádi slaužj, před ďáblem a zlými lidmi, y nesstastnými přjhodami střehau, y na rukau kde potřeba nosýce, od urazu hágj. A tu sem porozuměl, gak na pobožnosti mnoho záležj: poněwadž krásnj ti a čistj duchowé, tu tolike

Ako žde wůni ctnostj cýtj, sei držj, smradem hřjchů a nečistot odhánjni býwagj.

2 Widěl sem také (čehož zatagiti neslussj) giný vžitek swatého toho newiditedlného towaryšstwa: že gmenowitě oni negen misto strážných, ale místo preceptorů gsau wywoleným: gimž o těch y giných wěcech často tagná náwěsstj dáwagj, y hlubokým skrytým tagemstwjm Božjm wyvčugj. Neb poněwadž oni na twář wssewědaucýho Boha wždycky hledj, nemůže před nimi nic ze wssech wěcy, gichž nábožný člowěk žádati může, skryto býti, a oni co sami znagj, a ku potřebě wywolených přináležj, za dowolenjm Božjm gim zgewugj. Odtud gest že často srdce pobožných, y což se ginde děge, cýtj, w žalostných wěcech truchliwé, w potěssených weselé se nacházege. Odtud gest, že skrze sny a giná widěnj, aneb y tagná wnukánj, to neb giné, což se buď stalo neb děge, neb dsti bude, w mysli se gim maluge. Odtud y giné gakékoli darů Božjch w nás se množenj, bystrá vžitečná přemysslowánj, rozličné diwné Inwency, gimiž člowěk často sám sebe přewyssuge, a odkud mu to gde, newj. O blahoslawená sskolo synů Božjch! Tok gest což často wssecku swětskau maudrost k strnutj přiwodj, když widj an někdy prostý člowjček diwná tagemstwj mluwj, budaucý swěta a cýrkwe proměny, gakoby na ně hleděl, předzwěstuge, gesstě na swět nezrodilé krále a hlawy swěta zegména gmenuge, a

Angelé preceptoři nássi.

giné wěcy, gichžby se žádným hwězd zpytowánjm, ani ginák lidským wtipem domysliti lze nebylo, předoznage mûge a hlásá. Kteréž wssecky wěcy takowé gsau, že se za ně dosti Bohu Opatrowniku swému wyděkowati, a těch nebeských powčowatelů swých dosti namilowati nemůžeme. Ale nawraťme se k bezpečnosti pobožných.

Bůh swým pawéza. 3 Spatřil sem pak že negen angelskau ochranau, ale y welebnau Božj přjtomnostj ohražen byl každý z nich, tak že z nich hrůza ssla těm kteřjž se gich přes wůli Božj dotýkati chtěli. Widěl sem na některých zázraky, kteřjž házýni byli do wody, do ohně, lwům a zwěři diwoké k sežránj rc. nic se gich wssak nechytila žádná rána. Na některé lidská wzteklost hanebně dorážela, zástupowé tyranů a katanů obstupowali, y s množstwjm náhončj giných: tak že někdy mocnj králowé a celá králowstwj až do unawenj se s nimi, zkazyti chtjce, namáhali, gim wssak nebylo nic, stáli sobě neb chodili, swého powolánj hledjce wesele. A tu sem porozuměl, co to gest Boha mjti za sstjt swůg, kterýž když služebnjkům swým gisté wěcy na swětě k wyřjzenj poraučj, a oni to zmužile konagj, on w nich a wůkol nich přebýwage, gich sobě gako zřjtedlnice oka swého ssetřj, aby ne dřjwe, leč po wyřjzenj proč na swět poslánj byli, padnauti mohli.

4 Což

A Což oni také znagj, a na tu Božj ochranu wesele se spausstěgj. Slyssel sem tu některé z nich chlubiti se, že se nebogj, by stjn smrti tu stál, by tisycowé tisyců wukol nich se kladlo, by se wsseckcn swět baukil, by se země podwracela do prostřed moře, by ten swět pln ďáblů byl 2c. O přesskastná w swětě nesl̄ychaná bezpečnosti, když člowěk tak w ruce Božj zawřený a schowaný, wssechněm ginym wěcem z mocy wynatý gest! Rozuměgmež tomu ó wssickni vpřjmj Krystowi služebnjcy, že strážného, ochránce a obhágce přebedliwého máme, samého wssemohaucyho Boha: blaze nám! Swatá pobožných hornost.

Kap. XLVIII.

Pobožnj magj odewssad pokog.

Gak sem prwé w swětě mnoho kolotánj a lopotowánj, frefuňků a starostj, hrůz a strachů, wssudy po wssech stawjch znamenal, tak sem tuto mnoho pokogné a dobré mysli při wssechněch Bohu oddaných nalezl. Nebo ani se Boha nebésy, laskawého geho k sobě srdce naskrze gsauc powědomi: ani w sobě coby ge kormautilo nenalézagj, žádného w ničemž dobrém (gak giž vkázáno) nemagjce nedostatku: ani z wěcy wůkol stogjcých nepohodlj neokaussegj, nedbagjce gich.

Posměchy swěta za nic nemjti.

2. Prawdať gest, žeť gim zlý swět pokoge nedá, co na wzdoru a na posměch můž činj, sſkube, trhá, hážý, plige na ně, nohy podrážj, a co nad to horſſjho wymyſliti můž: gakož sem mnoho přjkladů widěl, a poznal že se to z nařjzenj negwyěſſjho Pána děge, aby kdo zde dobřj býti chtěgj, kuklu a zwonce nosyti musyli: proto že způsob swěta tohoto to s sebau nese, aby co v Boha maudré gest, swětu pauhým blážnowstwjm bylo. Protož sem spatřil, že mnozý s přewſſlechtilými Božjmi dary nic než za powrhel a smjch byli, y v swých wlastnjch často. Děge se to prawjm: ale wſſak widěl sem že oni toho nic nedbagj, nýbrž kochagi se w tom, že swět gako před smradem před nimi nos zacpáwá, gako od oſſkliwosti od nich oči odwracý, gako blázny gimi zhrdá, gako zločince odprawuge. Nebo to heſſlem swým po němž se poznáwagj že Krystowi gsau, býti prawili swětu se nelibiti: a kdo křiwd wesele snáſſeti neumj, že plně geſſtě Ducha Krystowa nemá, tak o tom mluwili, a tjm gedni druhých posylowali. Prawili take, že swět swým wlastnjm rowně neodpauſſtj, swé wlastnj ſſkrabe, ſſidj, laupj, trápj, y nechť pry nám to též dělá, hrež. Nemůžemeli trýzněnj toho prázdni býti, tu ge snáſſeti chceme kdežby se nám od swěta nahodilé ſſkody Božſkau ſſtědrau dobrotau wynahraditi mohly: a tak se nám smjch gegich, nenáwist, křiwdy a ſſkody, w zysk obrátj.

3 Ba y tomu sem tu wyrozuměl, že čemu swět sstěstj a nesstěstj, bohatstwj a chudoba, poctiwost a potupa, řjká, tiko prawj Křesťané o tom rozdjlu gmen ani slyssetí nechtj: prawjce že wsseckо dobré, sstastné, a prospěssné gest, cokoli z ruky Božj přicházý. Protož se ničjmž nekormautj, w ničem nerozpakugj a nekrautj, buď že panowati neb slaužiti poručjě, buď rozkazowati neb poslauchati, buď včiti giné neb se od giných včiti, buď hognost mjti neb nauzy trpěti, wsse gemu gedno: s gednostegnau twářj půgde, gen aby se Pánu Bohu ljbil péči mage. Prawj oni že swět nenj tak weliký aby snesen; ani tak wzácný aby oželen býti nemohl. Protož se ani tauženjm po něčem, ani odgetjm sobě něčeho, nic nekormautj. Dáli mu kdo polìček w prawé ljce, nastawj mu wesele y druhého; chceli se s njm kdo o plássť nesnadniti, nechá mu y sukně: wsseckо na Boha, swědka a saudce, oddáwage, a že ty wěcy k rewisy a znowu přehlédnutj, y sprawedliwému rozeznánj, časem swým konečně přigdau, gist gsa.

Prawé-mu Kře-sťanu wsse gedno.

4 Anìž se také swěta národům člowěk Božj z pokogné mysli wyprazyti dá. Neljbj se mu syc mnohé wěcy: ale se proto sám w sobě nehryze a netrápj. Nech gde zpět co přjmo nechce; nech padá co státi nechce; nech hyne co trwati nechce, neb nemůž. Pročby se tjm Křesťan trápil, kterýž swědomj swé spo-

Y co krom sebe wi-dj.

řá-

řádané, a w srdcy Božj milost má? Nechtěgjli se k nassim obyčegům formowati lidé, formugme se my k gegich, pokud gen pro swědomj lze. Swět že zlého w horssj gde, prawda gest: ale zdaž my to fresowánjm swým naprawjme?

Kwanic swěta nedbá. 5 Wadjli se a táhagj mocnj swěta o korunu a sceptra, z čehož krwe prolitj a zhauby kragin a zemj powstáwagj, ani o to se w sobě sám netraudj oswjcený Křestan: mysle, že málo aneb nic na tom nezáležj, kdo swětem wládne. Neboť gakož swět, by pak sám satan sceptrum geho držel, Cýrkwe nezkazý: tak zase by s korunau nad njm Angel někte- rý seděl, swětem býti nepřestane, a ti kteřjž práwě pobožnj býti chtěgj, wždycky předce coby trpěli, mjti musegj. Gednostegná tedy se gim zdá, kdokoli na trůnu swěta sedj: leč že když z pobožných někdo (nebo to zkussenjm wyprubowáno) mnoho pochlebnjků a pokrytců k hauffu pobožných se misý, a těmi přjmisky y oněch pobožnost chladne: gessto w čas odewřené persequucý sami pobožnj, a w plné horliwosti, Bohu slaužj. Zwlássté když se saudj, že mnozý w takowých přjčinách zástěrau obecného dobrého, nábozenstwj, poctiwosti, swobod se přikrýwagj: gessto kdyby se na ně gak w kůži gsau pohledělo, nasslo by se že ne Krystu, než sobě, králowstwj, swobody, slávy hledagj. Člowěk tedy Křestan nechává wsseho toho giti gak gde, neb můž, sám

do

doma w srdcy na Bohu a milosti geho dosti mage.

6 Aniž pokussenj Cýrkew obstupugjcý dussi oswjcenau znepokogenau činj. Wědj zagisté oni že trounff naposledy gegich bude: kterýž bez wjtězstwj býti nemůž, ani wjtězstwj bez boge, ani bog bez nepřátel, a nesnadného s nimi se srážení. Protož zdatně wssecko, co ge neb giné potkáwá, podnjkagj: gisti gsauce že wjtězstwj Božj gest, kterýž kam naměřil tam wěc dowede, byť se mu skály, hory, pausstě, moře a propast w cestu wkládaly, wstaupiti naposledy že wssecko musý. Wědj také že to nepřátel proti Bohu bauřenj gen k rozmnoženj geho slávy musý napomocy. Nebo kdyby wěc k slávě Božj začatá žádného neměla odporu, bylo by myssleno že od lidj začata a sylau lidskau wywedena gest: takto pak čjm wzteklegi swět sewssemi ďábly odbog činj, tjm se gasněgi Božj moc wyskýtá.

Ani vtrpnosti na Cýrkew přicházegjcých.

7 Naposledy byť y přicházely takowé přjhody (gakož sem přjklady toho widěl) kteréžby gim truchliwost w srdcy působily, nemůže ta při nich dlauho trwati, rychle se rozplýwá gako mračjnko pod sluncem. A to dwogjm prostředkem: Gedno, rozpomjnánjm se na weselau wěčnost, kteráž za zdegssjmi těmi neřestmi stogj, a gich čeká. To co tu přebjhá, že časné gest, wyskytnuc se odcházý zas, tratj se, mizý: a protož, gak po něčem z wěcý těch taužiti, tak něčemu k wůli se kormau-

Kormaucenj pobožných snadně se rozhánj, dwogjm prostředkem.

mautiti' že nehodno, poněwadž to gen chřest gest gednoho okamženj. Druhé, magj doma hned wždycky hostě s njmž porozmlauwjc wssechnu tesknost, by sebe wětssj byla, zahnati mohau: ten gest Bůh Utěssitel gegich, k němuž oni w srdcy swém se winau, domácky a odewřeně co ge trápj přednássegjce. Ta gest smělá daufánliwost gegich, že s každau hned wěcy ku Pánu Bohu běžj: každé swé přečiněnj, každé nedočiněnj, každý nedostatek, každau mdlobu, každau bolest, každé tauženj, do otcowského geho kljna wysypagjce, a sewssjm wssudy gemu se swěřugjce. Kterauž synowskau laskawau k sobě dowěrnost poněwadž nemůže Pán Bůh než libowati, nemůž také než vdělowati gim potěssenj swého, nýbrž y posyly k snássenj vtrpnostj dodáwati: tak že čjm wjce se obnowugj a rozhogňugj vtrpenj při nich, tjm wjce se také obnowuge a rozhogňuge w srdcy gegich pokog Božj; kterýž přewyssuge wsseliký rozum.

Kap. XLIX.

Pobožnj magj stálau w srdcy radost.

Swědomj dobré vstawičné hody.

Aniž toliko prostý pokog w nich přebýwá, ale vstawičná radost a plésánj, kteréž se w srdcých z přjtomnosti a čitedlnosti Božj lásky rozplýwá. Nebo kde Bůh gest, tu nebe; kde nebe, tu radost wěčná; kde radost wěčná, tu člowěk newj čeho wjc žádati. Stjn gest-

žert,

žert, ſmjch, wſſeliká ſwěta radoſt proti radoſti této: gen že toho newjm gakými ſlowy wymluwiti, aneb nawrcy. Widěl ſem, widěl, widěl a poznal, že Boha s nebeſkými geho poklady w ſobě mjti, ſlawněgſſjho coſy geſt, nežli aby k tomu wſſeho ſwěta ſláwa, pracht, bleſk, přirownán býti; radoſtněgſſjho, nežli aby tomu wſſecken ſwět co vgjti neb přidati; wětſſjho a wyšſſjho, nežli aby wſſecken ſwět to chopiti neb obſáhnauti, mohl.

2 Nebo gak gen tomu člowěku ſladko a potěſſeno býti nemá, kterýž takowé Božſké w ſobě ſwětlo; takowé vſſlechtilé Ducha Božjho ſebe ſpořádánj; takowé od ſwěta a otroctwj geho oſwobozenj; takowé giſté a hogné Božj ſebe opatrowánj; takowé před nepřátely a přjhodami vbezpečenj; takowý napoſledy odewſſad pokog, gakž giž vkázáno, w ſobě cýtj a widj? Tok geſt ta ſladkoſt gjž ſwět nerozumj: to ta ſladkoſt gjž kdo zakuſý, za nj s odwáženjm wſſeho gjti muſý: to ta ſladkoſt od njž žádná giná ſladkoſt odlauditi, žádná hořkoſt odlaučiti, žádná lahodnoſt odwábiti, žádná přjkroſt, ani ſmrt ſama, odwrátiti nemůže. N. B.

3 A tu ſem porozuměl co to geſt cožmnohé z ſwatých Božjch čaſem pudj, aby čeſt, přjzeň lidſkau, ſtatek a gměnj ſwé, tak chtiwě od ſebe házeli: gednoſtegně hotowi gſauce ſwět ten, kdyby gegich byl, od ſebe

be preč dáti: Ginj také aby tělo swé do žaláčů, pod bič, na smrt, tak wesele wy-dáwali, hotowi gsauc y tisýc smrtj, kdyby ge swět opětowati mohl, podnikati; w wo-dě, w ohni, pod mečem, gesstě sobě pro-zpěwugjce. O Pane Gežjssi gaks ty sladký srdcým tebe okaussegjcým! blahoslawený kdož rozumj potěssenj tomuto!

Kap. L.

Pautnjk Křesťany podlé stawů pro-hlédá.

To až potud weřegné wssech Křesťanů prawých připadnosti wypprawowal sem: spatře pak gá mezy nimi rowně gako w swětě rozdjlná powolánj, žádostiw sem byl gak kteřj stupně swého ostřjhagj také se podjwati. Y nalezl sem wsslechtilý opět při wssem řád, až milo: ale toho giž ob-ssjrně wypčjtati nechcy, krátce toliko něco dotknu.

Manželstwj Křesťanů gaké. 2. Manželstwj gegich widěl sem že se od panictwj nemnoho dělj: proto, že při nich gak w žádostech, tak w pe-cowánj, zřjzenost gest. Mjsto oněch ocelivých paut, widěl sem tuto zlaté zápo-ny: mjsto trhánj se od sebe, potěssené těl y srdcý spogenj. Pakli co nezwolnostj twé-ho gegich stawu se přjdrželo; wynahrážo-walo se to králowstwj Božjho skrze to roz-množowánjm.

Wrchnost me- 3. Komu se z nich nad ginými seděti, a wrchnostj slauti dostáwalo, tak

je

se k swěřeným sobě poddaným swým chowal, gak rodičů wlastně k djtkám obyčeg gest, y láskau y péčj: načež djwati se mjlo bylo, a widěl sem gak mnozý z takowé wrchnosti, ruce zpjnagjc, Boha chwálili. Zase pak, kdo pod moc ginému přináležel, tak se hleděl řjditi, aby negen slowem, ale skutkem poddaný byl: Boha tjm ctě, aby kohož mu předstawil, buď on gakýchž buď powahy, wsselikau k němu vctiwost a sstetrnost, slowy, y skutky y mysslenjm pronássel. zy sebau gakau magj.

4 Když sem mezy nimi dále chodil, spatřil sem nemalo lidj včených, kteřjž proti obyčegi swěta gak který daleko giné vměnjm, tak daleko pokorau předcházel, a byli sama wlidnost a přjwětiwost. S gednjm mi se mluwiti dostalo, o němž bylo smyssljenj že nic nenj we wssech vměnjch lidských cožby před njm vkryto bylo: on wssak gako neyprostnégssj tak se stawěl, nad hlaupostj a nevmělostj swau tytýž wzdychage. Vměnj gazyků v nich w malé gest wážnosti, gestli že vměnj maudrosti k tomu nepřistaupj. Nebo pry gazykowé maudrosti nedáwagj, než k tomu toliko gsau, abychom s ginými a giným obywateli okrsslku zemského, buď žiwými neb mrtwými, rozmlauwáti mohli: a protož, ne kdo mnoho gazyky mluwiti, než kdo vžitečné wěcy mluwiti vmj, že včený gest. Vžitečné pak wěcy nazýwagj wssecky skutky Božj, k gichž poznánj Artes že napomáhagj nětco: ale N. B. A gaké včené.

wssak

wssak znamosti té prawá studnice je gsau swatá Pjsma; a včitel Duch Swatý; cýl pak wsseho Krystus, ten vkřižowaný. Protož wssickni tito, widěl sem, že wssjm v měnjm swým k Krystu gako k centrum směřowali: pakli co k Krystu pře-

Gaké kněžj a teplo-gý.

myssłowánjm: co mimo to času gest, ten na wywčowánj giaých, buď w shromážděnj wůbec, aneb w saukromnosti obzwláſstně, wynakládagj.

N. B. Gistili mi to posluchačj, a sám sem zkusyl, že se kázánj gegich nikdá bez wnitřnjho pohnutj srdce a swědomj neslýchá; proto že z vst gegich pronikawá moc Božských wýmluwnostj plyne. Y plésánj sem při posluchagjcých, y slzy spatřil, když se aneb o milosrdenstwj Božjm, aneb o lidské newděčnosti mluwilo: tak se to od nich: oprawdowě, žiwě, a wraucně koná. Zahan-

hanbu by sobě kladli něčemu giné wčiti, čehožby prwé sami na sobě přjkladu newkazowali: tak že y když mlčj, čemu se z nich wčiti gest. Přistaupil sem pak obzwlásstně k gednomu z nich, promluwiti chtěge, kterýž byl muž počestných sstedin, a z gehož twáře božského hned cosy se stkwělo. Když se mnau mluwil, řeč geho přjwětiwé gakésy přjsnosti plná byla: a wsseligak patrné bylo že Božj Legát gest, tak nic swětem nepáchl. Když sem ho obyčegem nassjm tytuli ctjti chtěl, nedal, nazýwage to frasskami swěta: gemu tytule a cti dosti že gest, gestliže geg Služebnjkem Božjm, a ljbjli mi se Otcem swým, nazowu. Když mi požehnánj dáwal, neswjm gakau N. B.

N. B.

hogni w skutcých: a z nichž každý přednj w prácy, poslednj w chlaubě býti se snažowal: summau, skutky, slowy, y myšlenjmi, wšechněch duchowni wzděláni obmýšlegjcý.

Kap. LI.

Smrt Křesťanů wěrných.

Smrt Křesťanů libá.

Když sem se pak dosti mezy Křesťany těmito naprocházel, a na gegich činy nadjwal, spatřil sem naposledy, že y me-

Způsob gegich po smrti.

menšj prášek z nich se neztratil. Giný zatjm Angelé dušši pogmauc, nesli zhůru w blesku a plésánj diwném: kamž když

sem

sem za nimi (Perspicyllj přioprawiw) zrá-kem wjry pronikl, spatřil sem slávu ne-wyprawitedlnau.

Kap. LII.

Pautnjk spatřuge slávu Božj.

Nebo ay v wýsosti seděl na trůnu swém Pán zástupů, okolo něhož byl blesk od končin nebes až do končin gegich: a pod nohami geho byl gako křisstál, sma-ragd a zaffir, a trůn geho jaspis, a wů-kol něho duha krásná. Tisycowé tisýců, a desetkrát tisycekrát stotisýců Angelů stá-lo před nim, zpjwagjcých gedni k druhým, Swatý, Swatý, Swatý, Hospodin zástupů, plná gsau nebesa y země slávy geho.

2 Tolikéž čtyrmecytma starců, kteřjž padagjce před trůnem, a mecýce korunu swé k nohám toho kterýž gest žiwý na wě-ky wěků, zpjwali hlasytě, Hoden gsy Pa-ne přigjti slávu a čest, y moc. Nebo stwořils wssecky wěcy, a pro wůli twau trwagj, y stwořeny gsau.

3 Spatřjm také před trůnem giný we-liký zástup, kteréhožby žádný přečjsti ne-mohl, ze wssech národů a pokolenj a li-dj y gazyků, gehož skrze to angelské na swětě zmrlých Božjch swatých přenássenj wždy wjc přibýwalo, a hluk se množil. Y wolali: Amen, požehnánj a slá-wa, a maudrost, a djkčiněnj, a čest,

a moc, y sjla Bohu nasseniu na wěky wěkům, Amen.

4 Summau, blesk, gasnost, stkwělost, slawu newypprawitedlnau sem spatřil, zwuk a hluk newymluwný sem slyssel, wsse radostněgssj a diwněgssj, nežli oči, vssi, a srdce násse postihnauti mohau.

5 A zděssen gsa hřmotem hrůzau nebeských řečj slawných wěcý, padl sem y sám před trůnem welebnosti, stydě se za swau hřjssnost, že člowěk posskwrněných rtů gsem, y zwolal sem: Hospodin, Hospodin, Hospodin, Bůh sylný gest, ljtostiwý, a milostiwý, dlauhočekagjcý, a hogný w milosrdenstwj a prawdě, milosrdenstwj čině tisýcům, odpausstěge neprawost a přestaupenj hřjchů: Hospodine smilug se pro Gežjsse Krysta y nademnau hřjssným.

Kap. LIII.

Pautnjk za domácýho Božjho přigat.

To když gá dopowjm, ozwe mi se z prostřed trůnu Spasytel můg Pán Gežjš, a rozkossnými těmito ke mně slowy promluwj: Neboyž se milý můg, gá s tebau gsem twůg Wykupitel, gá Utěssitel twůg, neboy se. Aj neprawost twá odňata gest od tebe, a hřjch twůg shlazen. Raduy se a plésey, nebo gméno twé mezy těmito napsáno

gest

gest, když mi wěrně slaužiti budeš, gako geden z těchto budeš. Což widělkoli, wžiw toho k bázni mé, a wětšj wěcy nad tyto vzřjš časem swým. Ostřjhey se gen w tom k čemu sem tě zawolal, a gakť sem cestu k slávě této vkázal, tak nj kráčeg. Buď w swětě, dokud tě tam nechávám, pautnjkem, podruhem, přjchozým a hostěm: v mne pak zde domácým mým, práwo nebesstanstwj tobě se dáwá. A

Kap. LIV.

Zawjrka wssеho.

W tom zmizelo widěnj od očj mých, a gá pokleknа na kolena, obrátil sem oči zhůru, a Slitownjku swému gak sem vměl poděkowal sem, těmito slowy:

skytna se nawrátils mne, mně y sobě. Přissel sem byl až k hořkostem pekla, ale ty zpět mnau trhna, až k sladkostem nebeským mne přiwedl. A protož dobrořeč dusse má Pánu swému, a wssecky wnitřnosti mé gménu swattosti geho. Hotowo gest srdce mé Bože, hotowo gest srdce mé, zpjwati a plésati tobě budu. Nebo wyšssj gsy-nad

dewssecku wysokost, a nadewssecku hlubokost hlubssj, diwný, slawný, a plný milosrdenstwj. Běda dussem nesmyslným, kteréž od tebe odcházegjce pokog se nagjti mocy domnjwagj: gessto ho kromě tebe ani nebe, ani země, ani propast nemá: proto že w tobě samém gest odpočinutj wěčné. Nebe y země od tebe gsau, a dobré ysau, a krásné gsau, a žádostiwé gsau, proto že od tebe gsau: a wssak ani tak dobré, ani tak krásné, ani tak žádostiwé negsau, gako ty Včinitel gegich: protož dusse potěssenj hledagjcý naplniti a nasytiti nemohau. Ty gsy Pane plnost plnostj: srdce násse nevpokogené gest dokudž se koli nevstanowj w tobě. Pozdě sem tě zamilowal ó kráso wěčná, proto že sem tě pozdě poznal. Poznal sem pak tehdáž kdyžs mi se zaswjtila ó gasnosti nebeská. Nechť chwály twé mlčj kdo slitowánj twých nepoznal; ale wy wnitřnosti mé wyznáwegte se Pánu. O kdo mi to dá aby srdce mé opogeno bylo tebau wůně wěčná! abych na wsseckno zapomenul což ty negsy Bůh můg! Neskrýwey se gjž srdcy mému kráso neykrásněgssj! Pakli mi wezdegssj wěcy tebe zastěňugj, vmru ale abych tě spatřowal, a s tebau gsa wjce tě neztracowal. Zdržug mne Pane, wed mne, nes mne, abych od tebe nebloudil a neklesal: deyž ať tě milugi milowánjm wěčným, a nemilugi wedlé tebe wěcy žádné, leč pro tebe a w tobě ó lásko neskonalá. Ale což wjce mluwiti mám Pane můg? ted sem, twůg sem: twůg sem wlastnj, twůg sem wěčně. Odřjkám se nebe y země, gen ať tebe mám: sebe mi gen neodpjrey, dosti mám, na wěky wěků neproměnně dosti mám, na tobě samém. Dusse y tělo mé plésse k tobě Bohu žiwému: ach skoroliž pak půgdu abych se vkázal před oblječegem twým? Kdy chceš Pane Boże můg wezmi mne, ted sem, hotowě stogjm z

zawoley kdy chceš, kudy chceš, gak chceš. Půgdu kam poručjš, činiti budu co rozkážeš. Duch twůg dobrý zprawug mne gen a weď mezy osydly swěta gako po rowné zemi, a milosrdenstwj twé zprowázeg mne po cestách mých, a prowed skrze tyto, ach teskliwé temnosti swěta, až k wěčnému swětlu.

Amen y Amen.

Gloria in excelsis DEO, & in terra Pax hominibus bonæ Voluntatis.

Pjsnička o diwném a milostném Božjm člowěka Bohu oddaného wedenj: složená po přečtenj Labiryntu od P. J. Kassya Wysokomýtského.

(Přioprawená pro metrum) Notau žalmu 4.

Twé Hospodine požehnánj we wssech gá spatřuge skutcých, gméno slawjm twé bez přestánj hodno znage wywyssowánj což gest gen koli w saudech twých. Twá rada diwná z strany nás gest, gak koho kdy wodik rácjš, nic nepřekazý satanská lest, zůstane wssudy tobě twá čest, s námi tak uměle krácjš.

2 Angelé twogi zwelebugte wssickni dnem y nocý Tebe, wssickni lidé též wywyssugte, k swým powinnostem cele stůgte, wděčnj gsauc wedenj z nebe. Ach w swětě bjdného motánj! swých kdo se po radách pustj, konce nenagde kolotánj, leč samo Páně smilowánj zas koho chce bludů zprostj.

3 Chwáliti budu y gá Pána, z tak diwné dobroty množstwj: často kteráž wděčně mi dáno, když

dusse

dusse w pádu retowána, pauhau twého mocý Božstwj. Praud wody splně mne zachwátil, w němž vtonauti giž práwě když bylo, zase mne wychwátil Pán, a k bezpečnosti nawrátil, k mé vtěsse, a swé sláwě.

4 Wzdálena byla dusse swého má (při wssem wssudy blaudiwssi z cesty práwé) wůdce prawého, příklady wsseho swěta zlého, sem tam mámena gen bywssi. Pán ale přesstastně bludům mým sám konec včinit ráčil! Kdyžto mne obleskna swětlem swým gasně, spatřiti dal okem ctným, swůdce ty, gak on omráčil.

5 K pekla samého hlubokosti byl sem giž přiweden strassně: mnau potrh Pán sám z wysokosti, za swého sobě přigal hosti: ach gak diwně a zázračně! Těš se tomu wssemu dobrému, těš dusse přemilá, Pánu! a k němu se winauc samému, k chwálenj ho vstawičnému kaž sobě odewřjt bránu.

6 Wyzpytug Pane srdce mého vpřjmnau hotowost, žádám! gak tebe nad wssecko wyšssjho, wssech hlubin daleko hlubssjho, chwálit gen sobě vkládám. Nesmyslné ach dusse wssecky gessto tebe opausstěgj! swé po radě chodjce wždycky swému nepřjteli pod necky gak holubi lezau hlaupj.

7 Swět wssechen oprawdu plný gest nástrah, též osýdel diwných: snáze tisýckrát tu se zaplést, nežli gedinau zase wyplést, každý bez Boha zwázne w nich. Než kdo tyho Wůdce milého s tjm geho wedenjm ssetřj, wzýwage Boha gediného, a střeha se kroku slepého, bez sskody wssudy se spatřj.

8 Gá tedy nebudu se báti, Pán můg můg bude mocný sstjt! swému chey nepřjteli státi, nech boguge, nebude bráti slawných ze mne kořistj swých. Můg a Božj wjm že trjumff gest, wěz to nepřjteli zlostný: nic tobě neprospěge twá lest,

sám

sám z tebe bude měti swau čest, ochrana má, w Bůh mocný.

9 Mé potěšené tobě zpjwá plésánj přeplné srdce: můg Boże, když stále nabýwá rozkoše z tebe, aż oplýwá. Kéż twář twau widěk gest w brzce! Ach za sebau můg Pane swého táhnj sluhu prosým stále! Táhni tebe žádostiwého w stánku spatřiti domu twého, kdežto nebude kam dále.

10 Chcešli wšak užiti mne gesstě w tom zdegšjm smrtedlném stánku, teď Pane gsem, twém tu na mjstě slaužiti lidem hotow gistě, dobrau též woliti stránku. Co chceš ukaž! wůli celau mám wżkazy konati wssecky twé Pane: mdlobý posylug sám, nic překażeti ať nemůž nám kráčeti po tobě wždycky. Amen.

Zawjrka.

11 Kdożkoli toto bude zpjwak, semnau w národu mém wěčně, dejž Boże ať může prospjwak w ctné naděgi, a Tebe wzýwak s plésánjm dusse swé wděčně! Poďte lidé, poďte radostně, též se Bohu kdo gen ho znáš! Ač noha se wssine zčestně, Pán prowede předce milostně aż k sobě w nebe, sám Bůh náš. Amen.

U Jana Negedlého,

Doktora Práw, a cýs. král. řádného weřegného Professora Literatury České na wysokých sskolách Pražských,

gsau následugjcý knihy k dostánj:

Nedělnj Kázanj na celý rok, od Wogtěcha Negedlého, pastýře duchownjho osady Pečky, 2 djly, 58 archů splné, w Praze, w welikém 8. 1806. za 4 zl.

Swátečnj a postnj Kázanj na celý rok, (od téhož) 2 djly, w Praze, 1807. w welikém 8. za 4 zl.

Ladislaw a djtky geho, přjběh pro mládež, (od téhož) w Praze, 1807. za 36 kr.

Hlasatel Český, od Jana Negedlého wydaný, prwnj ročnj běh 1806. 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) druhý ročnj běh 1807. též 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) třetj ročnj běh 1808. též 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) čtwrtý ročnj běh 1809. též 4 djly, za 3 zl. (Gest gesstě pod presem.)

Numa Pompilius, druhý král Řjmský, w gazyku francauzském od P. Floryana sepsaný, a českým wyložený od Jana Negedlého. W Praze, 1808. w 12. za 1 zl. 26 kr. na sprostém, a za 1 zl. 48 kr. na pěkném posstowském papjře.

Dafnys a prwnj Plawec, swazek druhý z znamenitých Gesnerowých spisů, pracý a nákladem Jana Negedlého, přečistě na pěkném psacým papjře tisstěný, a tytulem krásně rytým přiozdobený. W Praze, 1806. za 1 zl.

Smrt Abelowa, (od téhož) na posstowském papjře, s wýborně rytými obrázky, druhé wydánj, w 12. w Praze, 1804. za 1 zl.

Ho=

Homerowa Iliada, s wýborně rytým obrázkem na possťowském papjře (od téhož). Částka prwnj, w 4. w Praze, 1802. 40 kr.

Böhmische Grammatik von Johann Negedlý, mit Tabellen und einem Anhange nach Meidingers Lehrart für Deutsche bearbeitet. gr. 8. Prag, 1804. 1 zl. 36 kr.

Praktische böhmische Grammatik für Deutsche, von ebendemselben, zweyte umgearbeitete und verbesserte Ausgabe, gr. 8. Prag, 1809. 2 zl.

Labirynt Swěta a Ráj Srdce, to gest, swětlé wymalowánj, kterak w tom swětě, a wěcech geho wssechněch, nic nenj než matenj a motánj, kolotánj a lopotowánj, mámenj a ssalba, bjda a tesknost, a naposledy omrzenj wsseho a zaufánj: ale kdož doma w srdcy swém sedě, s gedinym Pánem Bohem se uzawjrá, ten sám k prawému a plnému mysli upokogenj a radosti se přicházý. (od Jana Amosa Komenyusa) po páté tlačen, w Praze, 1809. w 12. za 1 zl. 20 kr.

Poslednj Saud, od Wogtěcha Negedlého, s krásným obrázkem, w 12. w Praze, 1804. za 20 kr.

Atala, aneb láska dwau diwochů na paussti, w 12. w Praze, 1805. za 24 kr.

Děwjn, báseň smissnohrdinská, od Ssebest. Hněwkowského, 2 djly, 6 obrázky. 12. w Praze 1805. za 1 zl. 10 kr.

Památné přjhody Hraběte Beňowského, přeložené od Samuele Čerňanského, w Pressburce 1808. za 54 kr.

Engelmannowa Knjžka obsahugjcý kratičké učenj mrawů w otázkách a odpowědjch, pro mládež od Jozeffa Rautenkrance. Za 9 kr.

